

SANSKRIT TEXT SOCIETY

VAITANA SUTRA

THE RITUAL OF THE ATHARVAVEDA

EDITED WITH CRITICAL NOTES AND INDICES

BY

DR. RICHARD GARBE,

DOCENT OF THE SANSKRIT LANGUAGE AT THE UNIVERSITY OF KÖNIGSBERG

LONDON

TRÜBNER & CO. 57 & 59 LUDGATE HILL

1878.

DEDICATED TO

PROFESSOR R. ROTH

BY HIS GRATEFUL PUPIL

THE EDITOR.

PREFACE.

For this edition of the Vaitâna Sûtra I have used the following manuscripts:

A. A Bharûch-MS. belonging to the Deccan College at Poona. 48 leaves, on the last of which there are some blanks. Not dated, about 300 years old. Devanâgarî character. Transcript of Prof Roth's

B. 32 leaves, in the possession of the Mahârâja of Bicanere Devanâgarî character The second leaf has been changed for one of a Gopatha Brâhmaṇa-MS., containing the passage: *samvatsarah samvatsaram eva to tan mâ mâ himsît parame vyomannu* 2 1. 1. (end) to 3 (beginning), instead of: *paurṇamâsyâyâm Vait. 1 15. to (upam)śuyâjam agnîshomîyam* excl 3. 4. — At the end of the whole MS., which contains besides several other works belonging to the Atharvaveda, stands: *saṃvat bânâgni-saptendu*, viz. (5371) 1735 or 1679 A. D

C. From the royal library at Munich, no 62 in the catalogue of Prof. Haug's MSS. Devanâgarî character. Since the Prâyaścittasûtras are not separated as a special work from the Śrauta Sûtra, comprising 8 adhyâyas in 43 chapters, a Vaitâna Śrauta Sûtra in 14 adhyâyas, written on 69 leaves, is given here. The real Śrauta Sûtra ends on page 37, and is followed by: *om || namo brahmavedâya || athâ 'to yâjñe karmam prâyaścittam vyâkhyâsyâmah* The following adhyâyas are subscribed: *ity atharvavede vaitânasûtre prâyaścittaprasaṅge ... 'dhyâyah samâptah* The MS. is, especially in its second part, very incorrect, and a great number of worthless readings, careless mistakes of the copyist, have not been registered therefore in the critical notes. Śake 1785 or A. D. 1863.

D. From the royal library in Berlin, ms. or. fol. 895, acc. 10530, on 29 leaves, undated. Devanâgarî character.

E. On 34 leaves, undated, kindly presented to me by Dr. Bühler. Devanâgarî character. Both of these manuscripts, though very late, are nevertheless correct and denote the vowels partially in the old way, viz. *e, ai, o, au* by means of a perpendicular stroke before the consonant, and the initial *i* by the sign २. Both of them were copied from the manuscript A, and have therefore of course only been of service to me as enabling me to control my own transcript.

How much, in separating the single sentences, the want of a vernacular commentary to this Sûtra made itself felt, everyone will perceive, to whom the difficulties of the *Kalpa*-literature are even superficially

known. In most cases my only safe guide consisted in the corresponding passages in the other ritual works, particularly in the agreement of the Kâṭiya Sûtras, which is striking, especially for the first half of the Vaitâna Sûtra. The commentary of Kâtyâyana also takes notice of our Sûtra, which is quoted there partly by the name of Vaitâna Sûtra, partly as Ātharvanam (comm to Kâty. Śr. 2. 2. 19; 3. 2. 6; 3. 4. 24; 3. 7. 19; 4. 11. 1; Paddhati page 488 2) Directions as to the recitation and chanting however are only touched upon here and there by Kâtyâyana, since he is a Yajus-teacher; and for these I had recourse to the Āśvalâyana and Lâtyâyana Sûtras, which copiously treat this part of the ritual — In the second place I could also make use of the Gopatha Brâhmana, for the relation of which to the Vaitâna Sûtra I may refer to what Prof. Haug remarks about the connexion between the Aitareya Brâhmana and the Āśvalâyana Śrauta Sûtras. 'In many passages the Aitareya Brâhmana and the Āśvalâyana Sûtras even literally agree' (Ait Br. Introd. page 8; see also Weber, Indische Literaturgeschichte, 2nd edition, page 57)¹). Many times, nevertheless, I lacked all exterior helps, and was compelled to understand the text from itself. If, therefore, I should have failed here and there in rightly separating the paragraphs, I may claim, I hope, the indulgence of Sanskrit scholars.

In a Śrauta Sûtra of the Atharvaveda we should expect to meet with the practical adoption of all kinds of magical hymns and conjurations, but this character the work does not bear at all. For besides two occasional sentences: *abhichâreshv âbhichârîkân* 2. 12, *śaunakayajño 'bhichârakâmasya* 43. 24, and the demand that the Brahman-priest must be a connoisseur of the Brahmadeva (1. 1, which is repeated in the passage directing the election of the Soma-priests 11. 2)²), the connexion with the Atharvaveda is be-

---

¹) In those passages which occur in the Gopatha Brâhmana and in the Vaitâna Sûtra, there are also mistakes to be found common to both:

samṛksham Gop. Br. 2. 1. 7. Vait. 3. 20

srucham trir udañcham Gop. Br. 1. 3. 12 Vait. 7. 13.

utsnam Gop. Br. 2. 1. 16. Vait. 11. 1 (in the MSS BC).

²) Prof. Max Müller nevertheless is quite right in saying in his note to the 19th Sûtra of the Āpastamba Yajña Paribhâṣhâ Sûtrâṇi (Journ. of the Germ. Or. S. 9. XLVII): '*Es wäre falsch, dem Brahmanpriester den sogenannten vierten Veda, das Āharanam, zuzuschreiben, da das Opfer als solches mit den drei Veden abgeschlossen ist*'. In the Vaitâna Sûtra a secondary conception is represented, but what could be more natural for the author of an Ātharva Śrauta Sûtra than to put this very demand?

trayed only by the verses taken from it to be employed during the several ceremonial acts. Unfortunately it was impossible for me to examine particularly into the relation of the Vaitâna Sûtra to the Paippalâda Śākhâ of the Atharvan, a relation which is nevertheless confirmed by the hymns taken from this Śākhâ, Vait. 10. 17; 14. 1; 24. 1 (cf. Roth, Der Atharvaveda in Kaschmir, page 23). On the other hand, the numerous prescriptions of Yajus-verses and formulas, as well as the above-mentioned affinity to Kâtyâyana, make it plain how much the author of the Vaitâna Sûtra stood under the influence of the Yajurveda.

Although the Sûtra contains many interesting matters not found in other ritual works, it cannot claim a great antiquity. The whole Atharvaliterature bears the stamp of a later period than that of the corresponding works of other Vedas, and the Vaitâna Sûtra especially presupposes the existence of the Atharva Grhya, the so-called Kauśika Sûtra, which I found referred to in the Vaitâna Sûtra (1. 19 — Kauś. 3; 11. 14 — Kauś. 24; 24. 3 — Kauś. 7; 24. 7 — Kauś. 6), though not quoted by name. — As regards the name 'Vaitâna', it has no particular reference to the contents of the work, — the appellation *vaitânika* may be claimed by every Śrauta Sûtra — but it has been given to it, for want of a tradition, simply from the word with which it begins.

A few words remain to be said about the verses cited in the Vaitâna Sûtra and registered in the 'Index of Quotations'. Max Müller gives a note to the 46th Sûtra of the Yajña-Par. S. page LII. *Die Hymnen werden durch die Anfangsworte bezeichnet. Dies ist in den Āśvalāyana Sûtras weit genauer bestimmt als in Āpastamba und Kâtyâyana, I, 3, 8. Dort heisst es: „Wenn ein Pâda angeführt wird, so ist damit ein ganzer Vers gemeint.“ „Wird der Pâda nicht vollständig angeführt, so ist der ganze Hymnus gemeint.“ „Wird etwas mehr als ein Pâda angeführt, so sind drei Verse damit gemeint.“¹⁾ Diese Regeln sind genau zu beobachten, wenn man die Sûtras richtig verstehen will.* Expressed in this form, the remark does not seem to be quite exact; for if the same rule held good in the Yajus-Sûtras as in the Sûtras based upon the Rîgveda, we should expect to find it also among the Paribhâṣhâs of the former. At any rate, that the validity of this rule does not extend to the Vaitâna Sûtra, is proved very easily. Here, when only part of a verse is quoted — verses borrowed from another Samhitâ are mostly cited entire —, no quotation exceeds one pâda. If three verses are intended, as in the case of the *Stotriyas* and *Anurûpas*, the first pâda, almost without exception, is given complete. But the

¹⁾ Āśv. Śr. I. 1. 17—19.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
RECEIVED

3 - FEB 1925

same mode of quoting is also followed in order to indicate a single verse: cf. the verses AV. 3 11. 8; 19. 8; 6. 125. 3; 20. 28. 4, which are final verses; not to mention other cases equally clear. The same holds good in the Vaitāna Sūtra, whenever mantras are quoted by less than a pāda: now the whole hymn is to be used, now one verse only. This is clear for the reason just mentioned, since final verses are thus quoted in numerous cases (AV: 1. 10. 4; 30 4, 3 4. 7; 13 7; 4-27. 7; 6. 53 3; 55 3; 61. 3; 63. 4; 80. 3; 106. 3; 115. 3; 124. 3 etc.); while, on the other hand, an initial verse, if quoted by less than a pāda, often evidently refers to the whole hymn. — From what I have stated regarding this inconsistent manner of quoting, it will be seen that, unless the number of verses is exactly specified, there must often be some difficulty in determining the correct extent of a mantra. The internal reasons and the context are by no means always sufficient to make this clear. In the 'Index of Quotations' I therefore give only the verse the beginning of which is quoted, without indicating the extent of the mantra, which in many cases could only be done conjecturally. It may be asked whether this index will be of any use whatever. Many verses, to be sure, are applied in the sacrificial rites merely on account of their sound; nevertheless there seem to be many others, which, I will not exactly say, 'are explained by their place in the ritual', but to the understanding of which something is contributed by the sense which the Sūtrakāras seem to attach to them. Some of the Atharva-verses, evidently of a later date, quoted in this manual of the sacrificial art, presuppose the ceremonies described in it, although it is, as I have mentioned before, a secondary and comparatively late Śrauta Sūtra. In this way the twentieth khanda of the Atharva Samhitā has been compiled entirely for use at the Śastras and Stotras of the Soma sacrifices, as a mere glance at the successive quotations will show (Cf. Roth, Der Atharvaveda in Kaschmir, page 23). The 'Index of Words', comprehending as it does every expression in this Sūtra, no doubt includes a good many words which can scarcely be of much use to anybody; but it is difficult to draw the proper line in a work of this kind, where the most abbreviated mode of expression is employed, and an *ut*, *ca* or *vā* is of absolute importance for the correct understanding of a passage. After all, some one will perhaps thank me for the little trouble I have taken in making the index complete.

A German translation of this Sūtra, accompanied with references to the corresponding passages in the other Śrauta Sūtras, will shortly be published by Mr. Trübner of Strassburg.

May 1878.

Richard Garbe.

ओं ॥

अथ वितानस्य ब्रह्मा कर्मणि ब्रह्मवेदविहस्त्रिणतो विधि-
वदुपविशति वाग्यतः । १ । होमानादिष्टाननुमन्त्रयते । २ । म-
न्त्रानादेशे लिङ्गवतेति भागलिः । प्रजापते न त्वदेतान्यन्य इति
युवा कौशिकः । यथादेवतमिति माठरः । ओं भूर्भुवः स्वर्जन-
तोऽमित्याचार्याः । ३ । प्रधानहोममन्त्रानुरस्ताद्धोमसंस्थित-
होमेष्ववपन्त्येके । ४ । वाचयति यजमानं भृग्वङ्गिरोविदा
संस्कृतम् । ५ । अग्निराहवनीयः । ६ । संचरवाग्यमौ ब्रह्मवद्य-
जमानस्य । ७ । देवता हविर्दक्षिणा यजुर्वेदात् । ८ । आग्नी-
ध्रस्योत्तरत उपाचारः स्पृचसंमार्गपाणेस्तिष्ठतो दक्षिणामु-
खस्य । ९ । यथास्वरमस्तु श्रीऽषडिति प्रत्याश्रावणम् । १० ।
यजमानो ऽमावास्यायां पूर्वद्युरुपवत्यङ्गक्तमश्नात्यपराह्णे
। ११ । आहवनीयगार्हपत्यदक्षिणाग्निषु ममाग्ने वर्च इति स-
मिधो ऽन्वादधाति विभागम् । १२ । व्रतमुपैति व्रतेन त्वं व्र-
तपत इति । अनशनमित्यादि । १३ । ममाग्ने वर्च इति चत-
सृभिर्देवताः परिगृह्णाति । सिनीवालि पृथुष्टुक इति मन्त्रो-
क्ताम् । १४ । अन्वद्य न इति पौर्णमास्याम् । १५ । प्रातर्हु-

त्वाग्निहोत्रं कुहूं देवीं यत्ते देवा इत्यमावास्यायाम् । राकामहं
 पूर्णा पश्चादिति पौर्णमास्याम् । १६ । अथ ब्रह्माणं वृणीते
 भूपते भुवनपते भुवां पते महतो भूतस्य पते ब्रह्माणं त्वा वृ-
 णीमह इति । १७ । वृतो जपत्यहं भूपतिरहं भुवनपतिरहं भु-
 वां पतिरहं महतो भूतस्य पतिस्तदहं मनसे प्रब्रवीमि मनो
 वाचे वग्गायत्र्यै गायत्र्युष्णिह उष्णिगनुष्टुभे ऽनुष्टुबृहत्यै बृहती
 पङ्क्त्यै पङ्क्तिस्त्रिष्टुभे त्रिष्टुज्जगत्यै जगती प्रजापतये प्रजापति-
 र्विश्वेभ्यो देवेभ्य ओं भूर्भुवः स्वर्जनदोऽमिति । अप्रतिरथं
 च । १८ । जीवाभिराचम्येत्यादि प्रपदनान्तम् । १९ । उत्तरतो
 ऽग्नेर्देक्षिणतो ऽपराग्निभ्यां प्रपद्यासादं वीक्ष्याहे दौधषव्य इत्या-
 द्या द्यावापृथिव्योः समीक्षणात् । २० । ॥ १ ॥

यत्र विज्ञानाति ब्रह्मन्त्रयः प्रणेषामीति तत्र प्रणय यज्ञम् ।
 देवता वर्धय त्वम् । नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके यजमानो अस्तु ।
 सप्तच्छणीणां सुकृतां यत्र लोकस्तत्रेमं यज्ञं यजमानं च धेह्यो
 भूर्भुवः स्वर्जनदोऽं प्रणयेति यथास्वरमनुजानाति । एवं स-
 र्वचानुज्ञापदमाद्यन्तयोः । १ । प्रणीतासु प्रणीयमानासु वा-
 चं यच्छत्या हविष्कृत उच्चादनात् । २ । यदि वदेद्वैष्णवीं ज-
 पेत् । ३ । आग्नीध्रो ऽन्वाहार्याधिश्रयणाद्देदिं परिसमुह्योत्कर-
 देशे निदधाति । स्तम्बयजुषो द्वितीयपुरीषे प्रहते ऽवस्तभाति
 चारो दिवं मा पप्र इति । ४ । बृहस्पते परिगृहाणेति वेदिं
 परिगृह्यमाणामनुमन्त्रयते । ५ । आशासाना सौमनसमिति
 पत्नीं संनह्यमानाम् । ६ । घृतं त अग्न इत्याज्ये निरूप्यमाने

ऽग्निं परिस्तृणीहीति वेदिं परिस्तृणन्तम् । ७। यस्यां वृक्षा इति
परिधीन्निधीयमानान् । ८। ऋषीणां प्रस्तरो ऽसीति प्रस्तरम्
। ९। आसादितेषु हविःषूक्तान्पुरस्ताद्धोमाञ्जुहोति । अभिचारे-
ष्वभिचारिकान् । संस्थितहोमांश्च । १०। अग्नेर्मन्व इति सा-
मिधेनीरनुमन्त्रयते । ११। प्रजापते न त्वदेतान्यन्य इति प्राजापत्य-
माधारम् । १२। अग्नीत्परिधींश्चाग्निं च त्रिस्त्रिः संमृडूति प्रेषित
आग्नीध्रः स्पृचमग्निं च संमार्गमन्तरा कृत्वा परिधीन्मध्यमदक्षि-
णोत्तरान्त्रिस्त्रिः संमार्ज्याग्ने वाजजिह्वाजं त्वा सरिथन्तं वाजजि-
तं संमार्ज्मीति संमार्गेणावाञ्चमग्निमुपवाजयति वाजं त्वाग्ने
जेथन्तं सन्निथन्तं संमार्ज्मि वाजं जयेति । १३। इन्द्रेममित्यै-
न्द्रमाधारम् । १४। प्रवरे प्रव्रियमाणे वाचयेद्देवाः पितर इति
तिस्रः । १५। ग्रीष्मो हेमन्त इति प्रयाजान् । १६। अहं ज-
जानेत्याज्यभागौ । १७। ॥ २ ॥

येनेन्द्रायेत्याग्नेयम् । १। मा वनिं मा वाचमित्यैन्द्राग्रम्
। २। सांनाय्यस्यैन्द्रं माहेन्द्रं वेन्द्रेमं त्वमिन्द्रस्त्वं महेन्द्र इति । ३।
पौर्णमास्यामाग्नेयाग्नीषोमीयावन्तरोपांश्रुयाजमग्नीषोमीयम-
सै क्षत्रमिति । नामावास्यायामविधानात् । ४। आ देवानामिति
सौविष्टकृतम् । ५। इष्टे स्विष्टकृति वाचं यच्छत्यानुयाजानां
प्रसवात् । ६। प्राशिचं यवमात्रमधस्तादुपरिष्ठाद्वाभिधारित-
मग्नेणाध्वर्युः परिहरति । ७। तत्सूर्यस्य त्वा चक्षुषा प्रतीक्ष इति
प्रतीक्षते । ८। देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पू-
ष्णो हस्ताभ्यां प्रसूतः प्रशिषा प्रतिगृह्णामीति प्रतिगृह्णाति

। ९। तद्बुद्ध्या तृणानि प्राग्दण्डं स्थण्डिले निदधाति पृथिव्या-
स्त्वा नाभौ सादयामीति । १०। अग्नेष्ट्वास्येनात्मास्यात्मन्नात्मानं
मे मा हिंसीः स्वाहेत्यनामिकाङ्गुष्ठाभ्यां दनैरनुपस्पृशन्प्राश्नाति
। ११। प्राशितमनुमन्त्रयते यो ऽग्निर्नृमणा नाम ब्राह्मणेषु प्र-
विष्टस्तस्मिन् एतत्सुहुतमस्तु प्राशितं तन्मा मा हिंसीत्यरमे
व्योमन्निति । १२। पात्राण्यङ्घ्रिर्मार्जयित्वा प्राणान्संस्पृशते
। १३। वाङ्म आसन्नसोः प्राणश्चक्षुरक्ष्णोः श्रोत्रं कर्णयोर्वा-
होर्बलमूर्वोरिजो जङ्घयोर्जवः पादयोः प्रतिष्ठा । अरिष्टानि
मे सर्वाङ्गानि सन्तु तनूस्तन्वा मे सहेति नाभिम् । १४। इडे-
वास्मान्नितीडामुपहूयमानामनुमन्त्रयते । १५। आग्नीध्रः षड-
वत्तं प्राश्नाति पृथिव्यास्त्वा दात्रा प्राश्नाम्यन्तरिक्षस्य त्वा दि-
वस्त्वेति । १६। उप त्वा देव इतीडाभागं प्रतिगृह्येन्द्र गीर्भि-
रिति प्राश्नन्ति । १७। अपो दिव्या इति तिसृभिः पवित्रवति
मार्जयन्ते । १८। यजमानो ऽन्वाहार्यमन्तर्वेद्याम् । १९। प्र-
जापतेर्भागो ऽस्यूर्जस्वान्ययस्वानक्षितो ऽस्यक्षित्यै त्वा मा मे
क्षेष्टा अमुचामुष्मिंल्लोक इह च प्राणापानौ मे पाहि समान-
व्यानौ मे पाह्युदानरूपे मे पाह्यूर्गस्यूर्जे मे धेहि कुर्वतो मे मा
क्षेष्टा ददतो मे मोपदसः प्रजापतिमहं त्वया समक्षमृध्यास-
मित्यभिमन्व्यर्त्विग्भ्यो ददाति दक्षिणाम् । २०। प्रतिगृह्य क
इदमित्युक्तम् । २१। संप्रेषितं आग्नीध्रः । २२। ॥ ३ ॥

एधो ऽसीति समिद्धत्या समिधमाधाय सकृत्सकृत्परिधीन्सं-
मार्द्ध्यग्ने वाजजिह्वाजं त्वा ससृवांसं वाजजितं संमार्ज्मीति । १।

अग्निं च प्राञ्चं वाजं त्वाये जिगीवांसं ससन्वांसं संमार्ज्मि वा-
जमजैरिति । २ । मनो ज्योतिर्जुषतामाज्यमरिष्टं यज्ञं समिमं त-
नोतु बृहस्पतिः प्रतिगृह्णातु नो । विश्वे देवास इह मादयन्ता-
मित्यनुयाजान् । ३ । ये देवा दिवि छेत्यनुवषट्कारम् । ४ । नु-
दस्व कामेति सुचौ विप्रणुद्यमाने अनुमन्त्रयते । ५ । सं व-
र्हिर्क्तमिति प्रस्तरं प्रह्रियमाणम् । ६ । संस्त्रावभागा इति सं-
स्त्रावम् । ७ । न घ्नस्तताप सं वर्चसा देवानां पत्नीः सुगार्ह-
पत्य इति पत्नीसंयाजान् । ८ । दक्षिणाग्निहोमान् । तृतीय
उलूखले मुसल इति । ९ । आग्नीध्रः संमार्गमग्नौ प्रहरति यो
अग्नाविति । १० । वि ते मुञ्चाम्यहं वि ध्यामि प्र त्वा मु-
ञ्चामीति पत्नीं योक्त्रेण विमुच्यमानामनुमन्त्रयते । ११ । वे-
दः स्वस्तिरिति वेदं विचर्तते । १२ । यानावह इति षड्भिः
संस्थितहोमाञ्जुहोति [मनसस्पत इत्यासामुक्तमां] । १३ । प्र-
णीता विमुच्यमानाः समुषीरित्यनुमन्त्रयते । १४ । येषां प्रया-
जा इति यजमानमाशास्ते । १५ । यदन्नमिति भागं प्राश्य दे-
व सवितरेतत्ते प्राह तत्प्र च सुव प्र च यज बृहस्पतिर्ब्रह्मा स
यज्ञं पाहि स यज्ञपतिं पाहि स मां पाहि स मां कर्मण्यं पाही-
त्याह यजमानः । १६ । उदपात्रे ऽञ्जलावासिक्ते सं वर्चसेति मुखं
विमार्ष्टि । १७ । अन्तरेणापरामी दक्षिणेनाग्निं विष्णुक्रमादीक्ष-
णान्तम् । १८ । अग्ने गृहपत इति गार्हपत्यमुपतिष्ठते । १९ ।
यस्योरुष्वत्याहवनीयमभिब्रज्य प्राणापानावोजो ऽसीत्युक्तम्
। २० । अयं नो अग्निरिति द्वाभ्यामुपस्थाय स यज्ञपतिराशि-
षेति भागं प्राश्नाति । २१ । व्रतानि व्रतपतय इति व्रतविसं-

र्जनीमादधाति । २२ । एतंस्माद्याजमानादते ऽपि सिद्धिः ।
तदपि श्लोकौ वदतः

प्रवर्ग्यो याजमानानां पत्नीमन्त्राश्च तत्त्वयम् ।

अङ्गं च यज्ञे भवत्यृते चैभ्यो ऽपि सिध्यति ॥

प्रवर्ग्याच्छौर्यमाप्नोति याजमानेन चाशिषः ।

पत्नीमन्त्रैः प्रजामायुस्तस्मात्तेनैव सिध्यतीति ॥ २३ ।

दर्शपूर्णमासौ त्रिंशतं वर्षाणि । पञ्चदश दाक्षायणयज्ञः । २४ ।

पौर्णमास्यां पौर्णमासमपरेद्युश्च । एवममावास्यायाम् । २५ ।

संवत्सरं वा । २६ । साकंप्रस्थाय्यादीनि चैताभ्यामिष्टयो व्या-
ख्याताः । २७ । ॥ ४ ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे प्रथमो ऽध्यायः समाप्तः ॥

अथाग्न्याधेयम् । १ । वसन्ते ब्राह्मणस्य । ग्रीष्मे राजन्यस्य ।
वर्षासु वैश्यस्य । शीतौषे पर्वणीत्युक्तम् । २ । यदैव कदाचि-
दादध्याच्छ्रद्धा न्वेवैनं नातीयात् । ३ । उक्तो ब्रह्मौदनः । ४ ।
ऋत्विज उपसादयति । ५ । अभिमन्त्रितं वादध्यात् । ६ ।

यो अश्वत्थः शमीगर्भ आरुरोह त्वे सचा ।

तं ते हरामि ब्रह्मणा यज्ञियैः केतुभिः सह ॥

जातवेदो भुवनस्य यद्रेत इह सिञ्च तपसो यज्जनिष्यते ।

अग्निमश्वत्थादधि हव्यवाहं शमीगर्भाज्जनयन्त्यो मयोभूरिति
मन्त्रोक्ते अरणी गृह्णन्तमाधास्यमानं वाचयति । ७ । वाग्य-
ता जायतो रात्रिमासते ऽपररात्रं वा । ८ । बृहस्पते सवित-
रिति स्वपतो बोधयेत् । ९ । उषसि शान्युदकं करोति चित्या-
दिभिराथर्वणीभिः कपुर्विपर्वारोदाकावृक्षावतीनाडानिर्देह-
न्तीभिराङ्गिरसीभिश्च । चातनैर्मातृनाभिभिर्वास्तोष्पत्नैरनुयो-
जितैः । १० । तेनाग्निपदमश्वं स्नापयन्नभ्युक्ष्णञ्छमयत्यनुदित
उदिते वाधास्यमानः । ११ । आकृतिलोष्टेत्याद्युपस्थानान्तम्
। १२ । यत्त्वा क्रुद्धा इत्युपोद्धरन्त्याचार्या आहवनीयदक्षिणा-
ग्न्योर्लक्षणाग्नन्तम् । १३ ।

पुरीष्यो ऽसि विश्वभरा अथवा त्वा प्रथमो निरमन्थ-
दमे ।

त्वामये पुष्करादध्यथवा निरमन्थत । मूर्ध्नो विश्वस्य वा-
घतः ॥

तमु त्वा दध्यङ्गुषिः पुत्र ईधे अथर्वणः । वृत्रहणं पुरंदरम् ॥
तमु त्वा पाथ्यो वृषा समीधे दस्युहन्तमम् । धनंजयं रणे-
रण इति

मथ्यमानमनुमन्त्रयते । १४ । जातं सुजातं जातवेदसमिति
। १५ । जातरूपेणान्तर्धाय । नासिक्येनोष्मणास्येन वा । म-
य्यग्र इत्येतायापानति । १६ । अश्वपादं लक्षणे त्रिधाप्यमानं
समध्वरायेत्यनुमन्त्रयते । १७ । रथेनाग्नौ प्रणीयमाने ऽश्वे ऽग्वा-
रब्धं वाचयति । १८ । ॥ १ ॥ ५ ॥

यदक्रन्दः प्रथमं जायमान उद्यन्तमुद्रादुत वा पुरीषात् ।
श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुत्यं महि जातं ते अ-
र्वन् ॥

यदक्रन्दः सलिले जातो अर्वन्तस्वस्वान्वाजिन्बलवान्ब-
लेन ।

तं त्वादधुर्ब्रह्मणे भागमये अथर्वाणः सामवेदो यजूंषि ॥
ऋग्भिः पूतं प्रजापतिरथर्वणे ऽश्वं प्रथमं निनाय ।
तस्य पदे प्रथमं ज्योतिराददे स मा वहति सुकृतां यत्र
लोकः ॥

अभितिष्ठ पृतन्यतो मह्यं प्रजामायुश्च वाजिन्येहि ।

त्वया वधेयं द्विषतः सपत्नान्स्वर्गं मे लोकं यजमानाय धेहि॥

अभितिष्ठ पृतन्यतः सहस्व पृतनायतः ।

यथाहमभिभूः सर्वाणि तानि धूर्वतो जनानिति ॥ १ ।

आहवनीयदक्षिणामी गार्हपत्यात्सह प्रणीयमाणौ व्याकरो-
मीत्यनुमन्त्रयते । २ । आहितमाहवनीयमायं गौरित्युपति-
ष्ठते । ३ । दक्षिणामिनिर्मथ्य आहार्यो वा । ४ । सभ्यावसथ्य-
योराहवनीयाद्विहारः । सभ्याद्वावसथ्यस्य । सभ्यः सभायै । आ-
वसथ्य आवसथाय । ५ । अग्निपदमश्वं रथं चातुष्प्राश्यां हि-
रण्यं च ब्रह्मणे ददाति । ६ ।

अग्निं त्वाहुर्वैश्वानरं स दहन्प्रदहन्वगाः ।

स नो देवत्राधि ब्रूहि मा रिषामा वयं तवेत्यश्वं शमयित्वा
यदक्रन्द इत्युपाकुरुते । ७ । इन्द्रस्यौजो मरुतामनीकर्मिति र-
थमभिहुत्वा वनस्पते वीडुङ्ग इत्यातिष्ठति । ८ । उपविश्य पू-
र्णहोममुप त्वा नमसेति । ९ । इदमुग्रायेत्यन्वक्तानक्षान्विदेव-
नायाध्वर्यवे प्रयच्छति । १० । आग्न्याधेयिकीष्विष्टिष्वग्नेः प-
वमानस्य पावकस्य शुचेरदितेरिति पवमानः पुनातु त्वेषस्ते
ऽमी रक्षांस्यदितिद्यौरिति । ११ । यजमानो द्वादशरात्रमुपव-
न्त्यङ्गक्तमित्युक्तम् । १२ । ब्रह्मचारी व्रत्यधो ऽमीनुपशेते । १३ ।
॥ २ ॥ ६ ॥

सायं प्रातरग्निहोत्रम् । १ । गवीडां दोहयित्वाग्निहोत्रमधि-
श्रयति । २ । अभिज्वात्य समुद्धान्तमद्भिः प्रत्यानीयोदगुद्वास-
यति । ३ । अग्निपरिस्तरणं पर्युक्षणमृतं त्वेति । ४ । गार्हपत्या-

दाहवनीयमुदकधारां निनयत्यमृतमस्यमृतममृतेन संधेहीति । ५ । सुक्सुवं प्रक्षालितं प्रतपति निष्टप्तमिति । ६ । सुवेण सुचि ग्रहानुन्नयति । ७ । समिदुत्तरां सुचं मुखसंमितामुद्गृह्याहवनीयमभिप्रक्रामतीदमहं यजमानं स्वर्गं लोकमुन्नयामीति । ८ । बर्हिषि निधाय समिधमादधात्यग्निज्योतिषं त्वा वायुमतीं प्राणवतीं स्वर्ग्यां स्वर्गायोपदधामि भास्वतीमिति । ९ । सूर्यज्योतिषमिति प्रातः प्रदीप्तामभिजुहोति । १० । सजूर्देवेन सविचा सजू रात्र्येन्द्रवत्या । जुषाणो अग्निर्वेतु स्वाहेति । सजरूषसेति जुषाणः सूर्य इति प्रातः । ११ । अयं मा लोको ऽनुसंतनुतामिति गार्हपत्यमवेक्ष्य प्रजापते न त्वदेतान्यन्य इति मनसैव पूर्णतरामुत्तरां जुहोति । १२ । सुवं चिरुदञ्चमुन्नयति रुद्राग्नीणामीति । १३ । बर्हिषि निधायोन्मृज्योत्तरतः पाणी निमाष्ट्योषधिवनस्पतीन्मीणामीति । १४ । द्वितीयमुन्मृज्य पित्र्युपवीतं कृत्वा दक्षिणतः पितृभ्यः स्वधां करोमीत्यपराग्न्योः काम्यम् । १५ । अग्निहोत्रं नित्यमित्याचार्याः । १६ । गार्हपत्ये समिधमाधाय स्थाल्याः सुवेण जुहोतीह पुष्टिं पुष्टिपतिर्दधात्विह प्रजां रमयतु प्रजापतिः । अग्नये गृहपतये रयिमते पुष्टिपतये स्वाहेति । १७ । उक्तोत्तरा । १८ । दक्षिणाग्नावग्नये ऽन्नादायान्नपतये स्वाहेति पूर्वा । १९ । सत्यं त्वर्तेनेति पर्युक्ष्य सुवं सुचं बर्हिश्चोत्तरेणाग्निं निदधाति । २० । सुक्शेषं प्राश्नाति । २१ । प्राणान्मीणामीत्युपस्पृश्य । गर्भानिति द्वितीयम् । विश्वादेवानित्यन्ततः सर्वम् । अग्रक्षालितयोदकं सुचा निनयति सर्पेतरजनानिति । बर्हिषि प्रक्षाल्य सर्पपुण्य-

जनानिति द्वितीयम् । गन्धर्वाप्सरस इत्यपरेण तृतीयम् । २२ । सप्तर्षीनिति सुवं सुचं च प्रतितपति । २३ । दक्षिणान्नयामी-
ति सुग्दण्डमवमार्ष्टि । प्रातरुन्मार्ष्टि । २४ । ब्राह्मणोक्तमग्न्यु-
पस्थानम् । २५ । अथ गवीडादिभेषे तस्यै तस्यै देवतायै जुहु-
यात् । २६ । ॥ ३ ॥ ७ ॥

त्रयोदश्यामाग्रावैष्णवमेकादशकपालं निर्वपेद्दर्शपूर्णमा-
सावारिप्समानो ऽग्राविष्णू इति । १ । पूर्वं पौर्णमासमारभ-
माणः सरस्वत्यै च चरुं सरस्वते द्वादशकपालं सरस्वति व्रतेषु
यस्य व्रतमिति । २ । आधानाद्भृङ्गिश्चेदर्वाक्संवत्सराद्रोहिण्या-
मुत्सृज्याग्निहोत्रं पुनर्वस्वोः पुनरादधीतो भूर्भुवः स्वर्जनदोमि-
ति । ३ । ओषधीषु पक्वास्वाग्रयणेष्टिः । ४ । इद्रावत्सरायेति
पुरस्ताद्धोमसंस्थितहोमेष्वावपेत । ५ । अग्न इन्द्र इत्याग्नेन्द्रम् ।
ऐन्द्राग्रं चेदिन्द्राग्नी अस्मानिति । ६ । यद्विद्वांसो द्यावापृथिवी
उपश्रुत्या सोमो वीरुधामिति वैश्वदेवद्यावापृथिवीयसौम्यान्
। ७ । फाल्गुन्यां पौर्णमास्यां चातुर्मास्यानि प्रयुञ्जीत । ८ ।
पूर्वेद्युर्वैश्वानरपार्जन्येष्टिर्वाग्ने वैश्वानराभि क्रन्द स्तनयेति । ९ ।
वैश्वदेवे निर्मेथ्यं प्रहृतं भवतं नः समनसावित्यनुमन्त्रयते । १० ।
अग्रावग्निरिति होमम् । ११ । एवं निर्मेन्थनम् । १२ । आ-
ग्नेयं सौम्यं सावित्रं सारस्वतं पौष्णं मारुतं वैश्वदेवं द्यावापृ-
थिवीयमग्निर्वनस्पतीनां सोमो विरुधां सविता प्रसवानां स-
रस्वति व्रतेषु प्रपथे पथां मरुतः पर्वतानां विश्वे देवा मम
द्यावापृथिवी दात्राणामिति । १३ । वाजिनस्यार्वाचीनं वसु-

विदमिति । १४ । तस्य प्राणभक्षान्भक्षयन्ति होत्रध्वर्युब्रह्मा-
ग्नीध्राः । प्रत्यक्षं यजमानः । मिथः समुपहूय । १५ ।

यन्मे रेतः प्रसिध्यति यद्वा मे अपगच्छति ।

यद्वा जायते पुनस्तेन मा शिवमाविश ॥

तेन मा वाजिनं कृणु तेन सुप्रजसं कृणु ।

तस्य ते वाजिपीतस्योपहूतो भक्षयामीति प्रकृतिः । १६ ।
आषाढ्यां वरुणप्रघासेष्वग्न्योः प्रणीयमानयोरेमे प्रेहीति
जपन्नेति । १७ । दक्षिणमग्निमुपविशति । १८ । पुरस्ता-
दतिव्रज्योत्तरे ऽग्नौ हुत्वा दक्षिणे जुहोति । १९ । अतिचारं
पृष्टं पत्नीमिदमापः प्र वहतेति मार्जयन्ति । २० । पौष्णा-
न्तान्यञ्च । २१ । ऐन्द्राग्रं वारुणं मारुतं कायं वरुणो ऽपां य
आत्मदा इति । २२ । अवभृथसोमादन्तरेण वेदी विष्णुक्रमाः
। २३ । ॥ ४ ॥ ८ ॥

कार्त्तिक्यां साकमेधाः । १ । पूर्वद्युरिष्ट्याममेरनीकवतो
ऽचिक्रददिति । मध्यंदिने सांतपनानां मरुतां सांतपना इद-
मिति । सायं गृहमेधिनां तिग्ममनीकमिति । २ । आज्यभा-
गादीडान्ता । ३ । श्वो भूते पूर्णदर्वं पूर्णा दर्व इति । ४ । क्रीडिनां
मरुतां कृष्णं नियानमिति । ५ । माहेन्द्रां षडैन्द्रायान्तान् । ६ ।
माहेन्द्रं वैश्वकर्मणं ये भक्षयन्त इति । ७ । पित्रायामाज्यभा-
गान्तं देवावृत्तोमाय पितृमते पितृभ्यः सोमवद्भ्यो वा बर्हि-
षदः पितर उपहूता नः पितरो ऽग्निष्वात्ताः पितरो ऽग्नये क-
थ्यवाहनायेति । ८ । पुरस्ताद्धोमान्दक्षिणाग्नेरतिप्रणीते जुहो-

ति । ९ । दक्षिणेनाग्निमतिक्रम्य प्रत्यङ्मुपविशति । उत्तरेण यजमान आग्नीध्रश्च । १० । अस्तु स्वधेति प्रत्याश्रावयति । ११ । तदपि श्लोकौ वदतः

पित्र्यायां प्राङ्मुखो ब्रह्मा हुत्वा होमान्पुरोगमान् ।

गत्वा तु दक्षिणेनाग्नेः प्रत्यङ्मासीद कर्मणि ॥

आग्नीध्रो यजमानश्चोत्तरेण तु तावुभौ ।

अस्तु स्वधेति वक्तव्यं प्रत्याश्रावणमत्र त्विति ॥ १२ ।

इडामवजिघ्रति । १३ । परिषिक्ते दैवावृच्छंयन्ता । १४ । विमितान्निष्क्रामन्तो जपन्त्यया विष्टेति । १५ । प्राञ्चो ऽभ्युत्क्रम्योदस्य केतव इत्यादित्यमुपतिष्ठन्ते । १६ । दक्षिणाञ्चो दिवं पृथिवीमित्यग्नीन् । १७ । अथोदञ्चश्चतुष्पथे त्रैयम्बकं यो अग्राविति यजमानायैजनात् । १८ । सव्यहस्तपुरोडाशा दक्षिणानूरुनाघ्नानास्त्रिः प्रसव्यमग्निमनुपरियन्ति

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् ।

उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतादिति ॥ १९ ।

दक्षिणहस्तपुरोडाशाः प्रदक्षिणम् । २० । मृतयोः प्रमुक्तयो-
र्यो नः स्व इति जपति । २१ । दक्षिणावृत आव्रजन्ति । २२ ।
अथादित्येष्टिः । २३ । फाल्गुन्यां शुनासीर्यम् । २४ । पुनः प्र-
योगे पूर्वेषु । २५ । पौष्णान्ताप्यञ्च । २६ । वायव्यं शुनासी-
र्यं सौर्यमेकया च शुनासीरिह सूर्यश्चक्षुषामिति । २७ । ॥ ५ ॥ ९ ॥

अथ पशौ वैष्णवं पूर्णहोममुरु विष्णो इति । १ । अराती-
योरिति यूपं वृश्च्यमानमनुमन्त्रयते । २ । यत्त्वा शिक्ष इति प्रं-

क्षाल्यमानम् । ३ । अञ्जते व्यञ्जत इत्यभ्यज्यमानम् । ४ ।
 स्वाक्तं म इत्याज्यमानम् [गन्धप्रवादाभिरनुलिप्यमानम्] । ५ ।
 यत्ने वास इति परिधाप्यमानम् । ६ । वनस्पते स्तीर्णमिति
 बर्हिषासाद्यमानम् । ७ । वनस्पतिः सह यस्यां स्रद् इत्युच्छी-
 यमाणम् । ८ । धर्ता ध्रियस्वेति पादेनावटे निधीयमानम् । ९ ।
 विष्णोः कर्माणीति द्वाभ्यामुच्छ्रितम् । १० । समिद्धो अद्येति
 प्रयाजान् । ११ । नाराशंसिनां देवो देवेष्विति द्वितीयम्
 । १२ । ऊर्ध्वा अस्येतीष्टकाः । १३ । पशावानयैतमित्याद्याञ्ज-
 नान्तम् । १४ । इन्द्राय भागमिति यथादेवतम् । १५ । य ईश
 इति प्रमुच्यमानमनुमन्त्रयते । १६ । नीयमाने प्रमुच्यमानहो-
 माञ्जुह्यात्

प्रमुच्यमानो भुवनस्य गोपं पशुर्नो अत्र प्रति भागमेतु
 अग्निर्यज्ञं त्रिवृतं संप्रतन्तुं देवो देवेभ्यो हव्यं वहतु प्र-
 जानन् ॥

यौ ऋक्षौ रोषयिष्णूः जिह्मायेते दक्षिणा सं च प-
 श्यतः ।

अनाष्ट्रं नः पितरस्तत्कृणोत यूपे बड्ढं मुमुचिम यदन्नम् ॥
 अहस्तस्त्वमुभि जुष्टः परेहीन्द्रस्य गोष्ठमपि धाव वि-
 द्वा ॥

धीरासस्त्वा कवयः संमृजन्विषमूर्जे यजमानाय दत्त्वे-
 ति ॥ १७ ।

शाम्यमाने प्रदक्षिणमावर्तन्ते । १८ । वपाया जातवेदो वप-
 येति शंभुमयोभुभ्यां चात्वाले मर्जयन्ति । १९ । ऐन्द्रायं पुरो-

डाशमावदानिकं च । २० । संप्रेषित आग्नीध्रः शमित्रादौप-
यजानङ्गारान्होतुः पुरस्तान्निवपति । २१ । हृदयशूल उपमि-
ते ऽप्सु ते राजन्निति जपन्ति । २२ । ऐन्द्राग्नेनेष्ट्वा काम्यः
पशुः । २३ । ॥ ६ ॥ १० ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे द्वितीयो ऽध्यायः समाप्तः ॥

सोमेन यक्ष्यमाण ऐन्द्राग्रमुस्रमालभेत यस्य पिता पिता-
 महः सोमं न पिबेत् । १ । ऋत्विजो वृणीते । अथर्वाङ्गिरो-
 विदं ब्रह्माणम् । सामविदमुद्गातारम् । ऋग्विदं होतारम् ।
 यजुर्विदमध्वर्युम् । २ । ब्राह्मणाच्छंसी पोताग्नीध्र इति ब्रह्म-
 णो ऽनुचराः । सदस्यश्च । प्रस्तोता प्रतिहर्ता सुब्रह्मण्य इत्यु-
 द्गातुः । मैत्रावरुणो ऽच्छावाको यावस्तुदिति होतुः । प्रति-
 प्रस्थाता नेष्टोन्नेतेत्यध्वर्योः । ३ । वसन्तादिषु यथावर्णं देवय-
 जनमित्युक्तम् । ४ । यस्य श्वभ्र ऊषो वृक्षः पर्वतो नदी पन्था
 वा पुरस्तात्स्यान् देवयजनमात्रं पुरस्तात्पर्यवशिष्येत् । ५ । सो-
 मरूपाण्यनुध्यायेत् । ६ । दीक्षणीयायामाग्रावैष्णवम् । ७ । प-
 त्नीसंयाजान्ता । ८ । दीक्षितो ऽभ्यञ्जनमित्यभ्यज्यमानो जपति
 । ९ । पुनन्तु मेति पाव्यमानः । १० । सुचामाणमिति कृष्णा-
 जिनमुपवेशितः । ११ । दीक्षितावेदनात्कामं चरन्ति । १२ ।
 अस्तमिते वाग्विसर्जनादस्तंयते नम इति नमस्कृत्य नक्षत्रा-
 णां मा संकाशश्च प्रतीकाशश्चावतामिति नक्षत्राण्युपतिष्ठते
 । १३ । दक्षिणेनाग्निं कशिप्वेत्यादि वीक्षणान्तम् । १४ । पुनः
 प्राण इति मन्त्रोक्तान्यभिमन्त्रयते । १५ । आदित्यस्य मा सं-
 काश उद्यते नम इत्यादित्यमुपतिष्ठते । १६ । व्रतानि । १७ ।

अप्रत्युत्थायिको ऽनभिवादुकः । १८ । न नाम गृह्णाति वि-
चक्षणीत्तरं ब्राह्मणस्य चनसितोत्तरं प्राजापत्यस्य । १९ । न
दानहोमपाकाध्ययनानि । न वसूनि । २० । कृणाजिनं व-
सीत । २१ । कुरीरं धारयेत् । २२ । मुष्टी कुर्यात् । २३ । अङ्गु-
ष्ठप्रभृतयस्तिष्ठ उच्छ्रयेत् । २४ । मृगशृङ्गं गृह्णीयात्तेन कषेत्
। २५ । यस्य वाग्वायता स्यान्मुष्टी वा विसृष्टौ स एतानि ज-
पेत् । २६ । ॥ १ ॥ ११ ॥

अग्निहोत्रं च मा पौर्णमासश्च यज्ञः पुरस्तात्प्रत्यञ्चमुभौ
कामप्रौ भूत्वा क्षित्या सहाविशताम् । वसतिश्च ममावास्य-
श्च यज्ञः पश्चात्प्राञ्चम् । मनश्च मा पितृयज्ञश्च यज्ञो दक्षिणत
उदञ्चम् । वाक्च मेष्टिश्चोत्तरतो दक्षिणाञ्चम् । रेतश्च मान्नं
चेत् ऊर्ध्वम् । चक्षुश्च मा पशुबन्धश्च यज्ञो ऽमुतो ऽर्वाञ्चमि-
ति । १ । दीक्षान्ते च वसुसंपत्तये । २ । नैनं बहिर्वेद्यभ्युदिया-
न्नाभ्यस्तमियात् । नाधिष्ये प्रतपेत् । ३ । सत्यं वदेत् । ४ । व्र-
तलोपे यदस्मृतीत्यग्निमुपतिष्ठते । ५ । सत्यं बृहदिति लोष्टमा-
दाय शुद्धा न आप इति मूत्रपुरीषे क्षारयति । पवित्रेण पृथि-
वीति लोष्टेनात्मानमुत्पुनाति । ६ । य ऋते चिदिति शीर्णे
दण्डाद्यभिमन्त्रयते । स्वप्नेषूक्तं दिवो नु मामिति च । ७ ।

यदत्रापि मधोरहं निरष्टविषमस्मृतम् ।

अग्निश्च तत्सविता च पुनर्मे जठरे धत्तामिति जाम्बील-
स्कन्दन आत्मानमनुमन्त्रयते । ८ ।

यदत्रापि रसस्य मे परा पपातास्मृतम् ।

तदिहोपह्वयामहे तन्मा आप्यायतां पुनरिति रेतसः । ९ ।
 परो ऽपेहीत्यशस्तशंसने । १० । अश्मन्वतीत्यपां तरणे । ११ ।
 अपः समुद्रादित्यनाच्छादिताभिवर्षणे । १२ । अव ज्यामिवे-
 ति क्रोधे । १३ । ऋतुमतीं जायां सारूपवत्सं अपर्यित्वाभिघा-
 र्योद्वास्योद्भृत्याभिहिङ्कृत्य गर्भवेदनपुंसवनैः संपातवन्तं परामेव
 प्राशयेत् । १४ । ॥ २ ॥ १२ ॥

तिस्रो दीक्षा अपरिमिता वा । द्वादशाहीनस्य । १ । दी-
 क्षान्ते प्रायणीयायां पथ्यायाः स्वस्तेरयेः सोमस्य सवितुरदि-
 तेः पथ्या रेवतीर्वेदः स्वस्तिरिति । २ । शंयवन्ता । ३ । ध्रौवस्य
 पूर्णाहुतिम् । ४ । यस्योरुष्विति निष्क्रम्य सोमक्रयणीं प्रपा-
 द्यमानां दिवं च रोहेत्यनुमन्त्रयते । ५ । पदाभिहोममिडाया-
 स्पदमिति । ६ । उपरवदेशे चर्मणि सोममभि त्यमिति हिर-
 ण्यपाणिर्विचिनोति । ७ । अयं सहस्रमिहत्यनुमन्त्रयते । ८ ।
 क्रीते कुरीरं निर्मुष्णाति । ९ । उदायुषेत्युत्तिष्ठति । १० । प्रोह्य-
 माणे ऽप्रतिरथं जपति । ११ । ध्रुवं ध्रुवेणेति राजानं राजवहना-
 दासन्धां नीयमानमनुमन्त्रयते । १२ । दक्षिणेनाग्निमास्थापित
 आतिथ्यायां हविरभिमृशन्ति यज्ञेन यज्ञमिति । १३ । वैष्णवं
 विष्णोर्नु कमिति । १४ । इडान्ता । १५ । तानूनपत्रपात्रे प-
 च्चकृत्वो ऽवद्यत्याज्यमापतये त्वा गृह्णामि परिपतये त्वा त-
 नूनपत्रे त्वा शाक़राय त्वा शक्नन ओजिष्ठाय त्वेति । १६ । त-
 दभिमृशन्ति । १७ । अनाधृष्टमस्यनाधृथं देवानामोजो ऽभि-
 शस्तिपा अनभिशस्तिः । अनु मे दीक्षां दीक्षाप्रतिर्मन्यतामनु

तपस्तपस्पतिः । अञ्जसा सत्यमुपगेषं स्विते मा धा इति दी-
क्षालिङ्गं दीक्षितो । १८ । अध्वर्युराग्नीध्रमाहाग्नीन्मदन्यापा३
इति । १९ । आग्नीध्रो मदन्ति देवीरमृता ऋतावृत इति । २० ।
अध्वर्युस्तान्भिरुदेहीति । २१ । आग्नीध्रस्ताः कुशैरुदानयति
। २२ । ता उपस्पृश्य सोममाषाययन्ति

अंशुरंशुष्टे देव सोमाषायतामिन्द्रायैकधनविदे ।

आ तुभ्यमिन्द्रः षायतामा त्वमिन्द्राय षायस्व ॥

आषाययास्मान्त्सस्तीन्त्सत्या मेधया प्रजया धनेन ।

स्वस्ति ते देव सोम मुत्यामुहचमशीयेति ॥ २३ ।

पुनरुपस्पृश्योत्तानहस्ताः प्रस्तरे निहूवत एष्टा राय एष्टा वामा-
नि प्रेषे भगाय ऋतमृतवादिभ्यो नमो दिवे नमः पृथिव्या इति
। २४ । प्रवर्ग्याय पुरस्ताद्धौमान्हुत्वा गार्हपत्यं दक्षिणेनोपवि-
शति । २५ । न प्रथमयज्ञे प्रवर्ग्यं कुर्वीति । काममनूचानः
श्रोत्रियः । २६ । अन्तर्धायाध्वर्युराह ब्रह्मन्धर्मेण प्रचरिष्याम
इति । २७ । प्रचरत घर्ममित्यनुजानाति । २८ । उच्चैः सर्वमु-
पांशु वा । २९ । घर्मं ताप्यमानमुपासीत । ३० । ॥ ३ ॥ १३ ॥

घर्मं तपास्यमृतस्य धारया देवेभ्यो हव्यं परिदां सवित्रे ।

शुक्रं देवाः शृतमदन्तु हव्यमासञ्जुह्वानममृतस्य योनौ ॥ a

देवानामधिपा एति घर्मं ऋतेन भ्राजन्मृतं विचष्टे ।

हिरण्यवर्णो नभसो देव सूर्यो घर्मो भ्राजन्दिवो अन्ता-

न्यर्येषि विद्युता ॥ b

वैश्वानरः समुद्रं पर्येति शुक्रो घर्मो भ्राजन्तेजसा रोच-

मानः ।

नुदञ्छन्नदहन्मे सपत्नानादित्यो द्यामध्यरुक्षद्विप-
श्चित् ॥

विद्योतते द्योतत आ च द्योतत अप्स्वन्तरमृतो घर्म
उद्यन् ।

हन्ता वृत्रस्य हरितामनीकमनाधृष्टास्तन्वः सूर्यस्य ॥ d
घर्मः पश्चादुत घर्मः पुरस्तादयोदंष्ट्राय द्विषतो ऽपि
दध्मः ।

वैश्वानरः शीतहरे वसानः सपत्नान्मे द्विषतो हन्तु स-
र्वान् ॥ e

ऋतूमृतुभिः अपयति ब्रह्मणैकवीरो घर्मः शुचानः स-
मिधा समिद्धः ।

ब्रह्म त्वा तपति ब्रह्मणा तेजसा च घर्मः साहस्रः समिधा
समिद्धः । सपत्नाः प्रदिशो मे भवन्तु ॥ f

सपत्नान्सर्वान्मे सूर्यो हन्तु वैश्वानरो हरिः ।

घर्मस्तप्तः प्रदहतु भ्रातृव्यान्द्विषतो वृषा ।

उद्यन्मे शुक्र आदित्यो विमृधो हन्तु सूर्यः ॥ g

ब्रह्म जज्ञानमियं पित्र्येति शस्त्रवदर्थर्चश आहावप्रतिगरवर्जम्
। १ । रुचिरसीति रुचितमनुमन्त्रयते । २ । घर्मदुग्धोहायोत्ति-
ष्ठत उत्तिष्ठताव पश्यतेति । ३ । उप हूय इति घर्मदुग्धाम्
। ४ । घर्मसूक्तेन घर्मं हूयमानं स्वाहाकृत इति द्वाभ्याम् । ५ ।
घर्मस्य वषट्कृते ऽनुवषट्कृते भक्षो वाजिनवत् । ६ । शृतं हवि-
र्मधु हविरश्वावते । घर्मं मधुमतः पितृमतो वाजिमतो बृह-
स्पतिमतो विश्वदेव्यावत इति सत्त्वे होताध्वर्युर्गृहपतिर्ब्रह्मो-

ज्ञाता । ७ । अनुचरा गृहपतिश्चोच्छिष्टखरे पवित्रैर्मार्जयन्ते
। ८ । सूयवसादिति चिरुक्तायां संस्थितहोमान् । ९ ॥ ४ ॥
१४ ॥

उपसद्याग्नेयसौम्यवैष्णवान् । १ । वषट्कारान्ताप्यायनान्नि-
हूवते । २ । यत्राहाध्वर्युरग्नीदेवपत्नीर्व्याचक्ष्वेति तदपरेण गा-
र्हपत्यं प्राङ्मुखस्तिष्ठन्ननवानन्नाग्नीध्रो देवपत्नीर्व्याचष्टे । पृ-
थिव्यग्नेः पत्नी वाग्वातस्य पत्नी सेनेन्द्रस्य पत्नी धेनां बृह-
स्पतेः पत्नी पथ्या पूष्णः पत्नी गायत्री वसूनां पत्नी त्रिष्टुब्ध-
द्राणां पत्नी जगत्यादित्यानां पत्न्यनुष्टुम्भिस्य पत्नी विरा-
डुरुणस्य पत्नी पङ्क्तिर्विष्णोः पत्नी दीक्षा सोमस्य राज्ञः प-
त्नीति । ३ । सुब्रह्मण्याह्वाने सर्वत्र यस्यां सद इति तिस्रो ज-
पति । ४ । एवमपराह्णे घर्मोपसदौ । अपरेद्युः पूर्वाह्णे ऽपरा-
ह्णे चौपवसथ्ये समासे । ५ । एवं तिस्रो ऽग्निष्टोमस्य । द्वाद-
शाहीनस्य । ६ । वि मिमीष्वेति वेदिं मिमानमनुमन्त्रयते
। ७ । यस्यां वेदिमिति वेदिं परिगृह्यमाणाम् । ८ । अग्नौ
प्रणीयमाने ऽग्ने प्रेहीति जपित्वा बहिर्वेद्युपविशति । ९ । द-
क्षिणहविर्धानस्य वर्त्माभिहोममिदं विष्णुरिति । उत्तरस्य ची-
णि पदेति । १० । हविर्धाने प्रवर्त्यमाने इतश्च मेति द्वाभ्या-
मनुमन्त्रयते । ११ । विष्णोर्नु कमित्युपस्तम्भनमुपस्तभ्यमानम्
। १२ । मन्वे वां द्यावापृथिवी इत्यौदुम्बरा अभिहोमम् । १३ ।
अग्नीषोमयोः प्रणयनायामन्वितस्तीर्थेन पत्नीशालमाव्रजति ।
चात्वालोत्क्रावन्तरेणाग्नीध्रीयलक्षणमुत्तरेण सदश्चेति तीर्थम्

। १४ । आचमनादि वीक्षणान्तम् । १५ । सोमं राजानमित्य-
 धर्चेनाग्नीषोमौ प्रणोयमानावनुव्रजति । १६ । आग्नीध्रीय-
 होमादाग्नीध्रीयमुत्तरेणाग्निमपरेणातिव्रज्यासाद् उपविशति
 । १७ । अथाग्नीषोमीये पशावुक्ता धर्माः । एतेन ऋशवो व्या-
 ख्याताः । १८ । पत्नीसंयाजान्ताः । १९ । ॥ ५ ॥ १५ ॥

वसतीवरीः परिह्रियमाणाः पूर्णमध्वर्यो प्रभरेत्यनुमन्त्रयते
 । १ । आग्नीध्रिये स्थाप्यमाना उत्तस्यामूर्या इति च । २ । दी-
 क्षितस्तत्र वसति । ३ । अपररात्र ऋत्विजः प्रबोधिताः शा-
 लाद्वार्ये ऽय उपस्पृशन्ति । ४ । हविरूपावहत इत्यग्निं वैश्वा-
 नरो ऽग्निष्टोम इत्यन्ताभिर्यज्ञतनूभिः पुरा प्रचरितोराग्नीध्रिये
 जुहोति । ५ । यजूंषि यज्ञ इति च विष्पृधायां चतुर्भिश्चतुर्भिः पुर-
 स्तात्रातरनुवाकस्य । ६ । एनं दक्षिणेनाहवनीयमपरेणाति-
 व्रज्यासाद् उपविशति । ७ । उपविष्टे होतरि होतारं यदस्मृ-
 तीति हूत्वा पुरस्ताद्धोमाञ्जुहोति । ८ । पातं न इन्द्रापूषणेति
 चत्वारि सूक्तानि प्रातरनुवाकमनुजपति । ९ । अस्त्वयो यन्ती-
 ति चीर्यपोनपृचीयम् । १० । इन्द्र जुषस्वेति राज्ञे ऽभिषूय-
 माणे ऽभिषवणहोमाञ्जुहोति । उपांशुयहोमम् । सूर्यो द्यामि-
 न्युदिते ऽन्तर्यामीयं च । ११ । हविर्धाने पूर्वैणातीत्य खरे चो-
 पविश्य दिवस्पृथिव्या इति मधुसूक्तेन राजानं संश्रयति । १२ ।
 इन्द्राय सोममृत्विज इति द्रोणकलशस्थमनुमन्त्रयते । १३ ।
 धृषत्पिबेति माध्यन्दिने । १४ । यत्र विजानाति ब्रह्मन्सोमो
 ऽस्कन्धिति तमेतयालभ्याभिमन्त्रयते

अभूहेवः सविता वन्द्यो नू न इदानीमह उपवाच्यो
नृभिः ।

वि यो रत्ना भजति मानवेभ्यः श्रेष्ठं नो अत्र द्रविणं
यथा दधदिति ॥ १५ ।

ये अग्नयो अप्सवन्तरिति सप्तभिरभिजुहोति । १६ । अध्वर्युः
प्रतिप्रस्थाता प्रस्तोतोद्गाता प्रतिहर्ता ब्रह्मा सुन्वन्समन्वारब्धा
बहिष्पवमानाय विसृष्य वैप्रुषान्होमाञ्जुहति द्रप्सश्चस्कन्देति ।

यस्ते द्रप्सः स्कन्दति यस्ते अंशुर्बाहुच्युतो धिषणाया उ-
पस्थात् ।

अध्वर्योर्वी परि यः पवित्रात्तं ते जुहोमि मनसा वष-
ट्कृतम् ॥

द्रप्सः पातीतो ऽत्यस्यवश्च यः परः सुचः ।

अयं देवो बृहस्पतिः सं तं सिञ्चतु राधसे ॥

यस्ते द्रप्सः पतितः पृथिव्यां धानासोमः परीवापः क-
रम्भः ।

अयं देवो बृहस्पतिः सं तं सिञ्चतु वर्चसे ॥

यन्मे स्कन्मिति । १७ । ॥ ६ ॥ १६ ॥

चात्वालाहक्षिणत उपविशन्ति । १ । दोषो'गायेति जप-
न्नुद्गातारमीक्षते । २ । स्तोत्रोपाकरणात्प्रस्तोता ब्रह्माणमाम-
न्वयते ब्रह्मन्स्तोष्यामः प्रशास्तरिति । ३ । तत्र रश्मिरसि क्ष-
याय त्वा क्षयं जिन्व । सवितृप्रसूता बृहस्पतये स्तुत । देव स-
वितरेतत्ते प्राह तत्र च सुव प्र च यज । आयुष्मत्या ऋचो

मापगाया तनूपात्साम्नः । सत्या व आशिषः सन्तु सत्या आ-
 कृतयः । ऋतं च सत्यं च वदत । बृहस्पते ऽनुमत्यो भूर्जनदि-
 न्द्रवन्त इत्युक्त्वा स्तुतेति प्रथमया स्वरमात्रया प्रसौति । मध्य-
 मया माध्यंदिने । उक्तमया तृतीयसवने । ४ । भुर्वऽइति मा-
 ध्यंदिने । स्वरिति तृतीयसवने । ५ । उक्थ्यादिष्वहीने चो
 भूर्भुवः स्वर्जनद्धन्तर्दुहन्महत्तच्छमोमिति च । ६ । विष्पर्थे-
 मानयोः सवृतसोमयोः स्तोमभागानामुपर्युपरि स्तुतेषु स्तुतो-
 र्जे स्तुत देवस्य सवितुः सवे । बृहस्पतिं वः प्रजापतिं वो व-
 सून्वो देवान् रुद्रान्वो देवानादित्यान्वो देवान्साध्यान्वो देवा-
 नाप्यान्वो देवान्विश्वान्वो देवान्सर्वान्वो देवान्विश्वतस्परि
 हवामहे । जनेभ्यो ऽस्माकमस्तु केवल इतः कृणोतु वीर्यमि-
 ति जपन्त्यरेषां ब्रह्माणमवेक्षत । ७ । स्तुतस्य स्तुतमस्यूजस्व-
 त्ययस्वत् । ऊर्जे मह्यं स्तुतं दुहामा मा स्तुतस्य स्तुतं गमेत् ।
 इन्द्रियावन्तो हवामहे धुक्षीमहि प्रजामिषम् । सा मे सत्या-
 शीर्देवेष्वस्तु । ब्रह्मवर्चसं मा गमयेदिति स्तोत्रमनुमन्त्रयते । ८ ।
 इन्द्रस्य कुक्षिरित्यासिक्ते मोमे पूतभृतम् । ९ । स्तुते बहिष्प-
 वमाने वाचयति श्येनो ऽसीति । वृषासीति माध्यंदिने । ऋ-
 भुरसीत्यार्भवे । १० । ब्राह्मणोक्तानित्यनुब्राह्मणिनः । ११ । अ-
 थाध्वर्युराहामीदमीन्विहर्ष बर्हि स्तृणीहि परोडाशानलंकुर्वि-
 ति । १२ । ॥ ७ ॥ १७ ॥

आमीध्र आमीध्रीयादङ्गारैर्ध्वं सवने विहरति । शलाकाभि-
 स्तृतीयसवनम् । प्रत्यङ्मुखो होतृमैत्रावरुणब्राह्मणाच्छंसिपो-

तृनेष्टृच्छावाकानां धिष्येषु मार्जालीये । १ । तत्रैव प्रत्यान-
यति । २ । अनु पृष्ठचामास्तीर्य पुरोडाशानलंकुरुते । ३ । ये
अग्नयो विहता धिष्ययाः पृथिवीमनु । ते नः पान्तु ते नो ऽव-
न्तु तेभ्यो नमस्ते नो मा हिंसिषुरिति विहृताननुमन्त्रयते । उ-
त्तरयोः सवनयोः पुनर्मैत्रिन्द्रियमिति । आहवनीयमपरेणेत्यु-
क्तम् । ४ । प्रवृताः प्रवृताहुतीर्जुहति जुष्टो वाचे भुयासं जु-
ष्टो वाचस्पतये देवि वाग्यद्वाचो मधुमत्तमं तस्मिन्मा धाः
स्वाहा । वाचे स्वाहा वाचस्पतये स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहेति ।
मनसा चतुर्थीम् । ५ । सप्ताहुतीरित्येके सरस्वते स्वाहा महो-
भ्यः संमहोभ्यः स्वाहा । ऋचा स्तोममिति । ६ । वषामार्ज-
नान्त उपोत्थाय दिवस्पृष्ट इत्यादित्यमुपतिष्ठन्ते । ७ । मा प्र
गामेत्याव्रज्याहवनीयं निर्मथ्यं यूपमादित्यमग्नयः सगरा स्थ
सगरेण नाम्ना रौद्रेणानीकेन पातं माग्नयः पिपृत माग्नयो
गोपायत मा नमो वो ऽस्तु मा मा हिंसिष्टेति । ८ । आग्नी-
ध्रीयमुत्तरेण सदो ऽभिव्रजन्ति । ९ । धिष्यवन्तो यजमानश्च
पूर्वया द्वारा प्रसर्पन्ति । अपरे ऽपरया । १० । सदः प्रसृप्स्य-
न्तो धिष्यान्नमस्कुर्वन्ति धिष्येभ्यो नमो नम इति । ११ ।
द्रष्टे नम इति द्रष्टारं प्रसर्पन्तः । उपश्रोत्रे नम इत्युपश्रोता-
रम् । १२ । चात्वालोत्तरशामिचोवध्वगोहास्तावाग्नीध्रीया-
च्छावाकवादं मार्जालीयं खरं धिष्यानन्यांश्चोपतिष्ठन्ते ऽग्न-
यः सगरा स्थेति । १३ । उर्वन्तरिक्षं वीहीति सदो ऽभिमृश-
न्ति । देवीर्द्वारो मा मा संताम्रं लोकं मे लोककृतौ कृणुत-
मिति द्वार्ये । १४ । प्रसृष्यानुख्यात्रे नम इत्यनुख्यातारम् । उ-

त्तरेण धिष्यान्परिक्रम्य स्वंस्वं धिष्यामभिप्रसृप्ता उपद्रष्टे न-
म इत्युपद्रष्टारम् । १५ । उपविश्य जपन्त्यभि त्वेन्द्रेति स्तोत्रम्
। १६ । यजमानः सदस्यो ब्रह्माणं दक्षिणेन स्तोत्रानुमन्त्रणा-
ज्जनदिति मनसा । १७ । विसंस्थिते यथाधिष्यत्यमुत्तरेण पू-
र्वया द्वा रा निष्कामन्ति । मैत्रावरुणधिष्यामधिष्यावन्तः
। १८ । ॥ ८ ॥ १८ ॥

सवनीयपुरोडाशानामैन्द्रान् । १ । द्विदेवत्यानामैन्द्रवायव-
स्य होमौ वायुरन्तरिक्षस्येन्द्रवायू इति । २ । मैत्रावरुणस्य
मित्रावरुणौ वृष्ट्या इति । ३ । आश्विनस्याश्विना ब्रह्मणेत्य-
र्धर्चेन । ४ । प्रस्थितैश्चरिष्यन्नध्वर्युः संप्रेषति होतर्यज प्रशास्त-
ब्राह्मणाच्छंसित्योतर्नेष्टरग्नीदिति । ५ । इन्द्र त्वा वृषभं वयमि-
ति ब्राह्मणाच्छंसी यजति । उत्तराभ्यां पोचामीधौ । ६ । या-
ज्यानामन्तः स्रवते । ७ । ये३ यजामहे वौ३षडित्याद्यन्तावा-
दिभ्रुतावनवानम् । ८ । प्रातःसवने वषट्कृत्य वागोजः सह
ओजो मयि प्राणापानावित्यनुमन्त्रयते । ९ । सोमस्याग्ने वी-
हीत्यन्तभ्रुतेनानुवषट्कुर्वन्ति । १० । शुक्रमन्थिचमसहोमानैन्द्रा-
निन्द्रो दिव इति । ११ । अनुवषट्काराणामा देवानामित्यनु-
होमांश्च मैत्रावरुणमैन्द्रं मारुतं त्वाष्ट्रमाग्नेयम् । १२ । अग्नी-
धेष्टे ऽध्वर्युराहायाडमीदिति । अयाडित्यग्नीत् । १३ । पूर्ववदि-
डाभक्षः । १४ । सदसि सोमान्भक्षयन्त्युपहृताः प्राश्निवत् ।
। १५ । प्रतीक्ष्य प्रतिगृह्याग्निहुतस्येन्द्रपीथस्येन्दोरिन्द्रियावतः ।
यो भक्षो गोसनिश्चसनिर्धनसनिः प्रजासनिर्लोकसनिः । त-

स्य त उपहूतस्योपहूतो भक्षयामि गायत्रेण छन्दसा तेजसा
ब्राह्मणवर्चसेनेति । १६ । चैष्टुभेनेति माध्यंदिने । जागतेनेति
तृतीयसवने । अनुष्टुप्छन्दसेति पर्यायेषु । पङ्क्तिच्छन्दसेति सं-
धिचमसेषु । अतिच्छन्दसेत्यग्नोर्याम्नि । १७ । भक्षित आत्मा-
नं प्रत्यभिमृशन्ति

शं नो भव हृद आ पीत इन्दो पितेव सोम सूनवे सु-
शेवः ।

सखेव सख्य उरुशंस धीरः प्र ण आयुर्जीवसे सोम
तारीः ॥

हिन्वा मे गात्रा हरिवो गणान्मे मा व्यरीरिषः ।

शिवो मे सप्रर्षीनुपतिष्ठ मामेवाग्नाभिरभिगा इति
॥ १८ ।

चमसानाथाययन्या थायस्व सं ते पयांसीति । १९ । तत्र
श्लोकः ।

पञ्चैव कृत्वश्चमसान्यज्ञ आप्याययेत्कविः ।

आज्ये मरुत्वतीये च प्रस्थिताश्चापि सर्वश इति ॥ २० ।

अच्छावाकचमसहोममैन्द्रायम् । २१ । यद्यश्नन्याग्नीध्रीये । २२ ।

सदस्युपविष्टा यथाप्रैषमृतून्यजन्ति मरुतः पोत्रादिति । २३ ।

॥ ९ ॥ १९ ॥

प्रथमोक्तमाभ्यां पोता । द्वितीययाग्नीध्रः । तृतीयया ब्राह्म-
णाच्छंसी । १ । यजमानो ऽतिप्रेष्यति होतरेतद्यजेति । २ ।
नानुवषट्कुर्वन्ति । ३ । तत्र श्लोकः ।

द्विदेवत्यानृतुयाजान्यश्च पान्नीवतो ग्रहः ।

आदित्यग्रहसावित्रावेते नानुवषट्कृता इति ॥ ४ ।

ऋतुहोमानैन्द्रं मारुतं त्वाष्ट्रमाग्नेयमैन्द्रं मैत्रावरुणं चतुरो द्रा-
विणोदसानाश्विनं गार्हपत्यम् । ५ । ऋतुपात्रे भक्षयन्ति लि-
म्पन्ति वावजिघ्रन्ति वा को ऽसि यशो ऽसि यशोदा असि
यशो मयि धेहीति । ६ । नाराशंसांस्तूष्णीं प्रतिगृह्य भक्षयन्ति
नराशंसपीतस्य देव सोम ते नृभिः द्युतस्य मतिविदः । ऊमैः
पितृभिर्भक्षितस्योपहूतस्योपहूतो भक्षयामीति । ७ । ऊवैरिति
माध्यंदिने । काथैरिति तृतीयसवने । ८ । मनो न्वा हुवाम-
हीति मन उपाह्वयन्ते । ९ । पञ्चकृत्वो नाराशंसांभक्षयन्ति
। १० । तत्र श्लोकः ।

पञ्चैव कृत्वश्चमसान्नाराशंसेषु भक्षयेत् ।

होतुः पूर्वेषु शस्त्रेषु यानि प्रागाग्निमारुतादिति । ११ ।
आज्यशस्त्रादैन्द्रायम् । १२ । होत्रे प्रउगस्तोत्राय प्रसौति प्रे-
तिरसि धर्मणे त्वा धर्मे जिन्व । मैत्रावरुणायान्वितिरसि दिवे
त्वा दिवं जिन्व । ब्राह्मणाच्छंसिने संधिरस्यन्तरिक्षाय त्वान्त-
रिक्षं जिन्व । अच्छावाकाय प्रतिधिरसि पृथिव्यै त्वा पृथिवीं
जिन्वेति । १३ । प्रउगशस्त्राद्वैश्वदेवम् । मैत्रावरुणस्य मैत्रा-
वरुणम् । ब्राह्मणाच्छंसिन ऐन्द्रम् । अच्छावाकस्यैन्द्रायम्
। १४ । ब्राह्मणाच्छंस्युत्तमात्प्रतीहाराच्चिर्हिङ्कृत्य शंसावोमित्य-
ध्वर्युमाह्वयते । १५ । हिङ्कारमनुरूपायोक्थमुखाय परिधानी-
यायै प्रगाथाय च । १६ । माध्यंदिने ऽयोनय एके । १७ । अ-
ध्वर्यो शंसावोमिति स्तोत्रियाय । अध्वर्यो शंशंसावोमिति तृ-

तीयसवने । १८ । आहावेषु शंसावो दैवेत्यध्वर्युः प्रतिगृणाति । १९ । ओथामो दैवेत्यवसाने । ओमोथामो दैवेति प्रणवे । ओमिति शस्त्रान्त उक्थसंपत्सु । २० । ओमुक्थशा यजोक्थशा इति साम्ना शस्त्रमुपसंतनोत्यर्धर्चशो मन्द्रया वाचा । बलीयस्या माध्यंदिने । बलिष्ठतमया तृतीयसवने । उत्तरिण्योत्तरिण्योत्सहेदा समापनात् । २१ । ॥ १० ॥ २० ॥

आ याहि सुषुमा हि त आ नो याहि सुतावत इति स्तोत्रियानुरूपौ । १ । अयमु त्वा विचर्षण इत्युक्थमुखम् । उद्धेदभि श्रुतामघमिति पर्यासः । उत्तमा परिधानीया । २ । चिष्यथमां चिरुत्तमामन्वाह । ३ । अर्धर्चशस्य ऋगन्तं प्रणवेनोपसंतनोति स्वरादिमपनीय । पच्छःशस्ये ऽर्धर्चान्तं शस्त्रान्तं मकारान्तेनैव । ४ । शस्त्रोक्थं वाचीत्याह । उक्थं वाचीन्द्रायेति माध्यंदिने । उक्थं वाचीन्द्राय देवेभ्य इति तृतीयसवने । ५ । उक्थसंपदः परिधानीयोत्तरा याज्या । ६ । अच्छावाकभक्षादग्निः प्रातःसवने श्येनो ऽसि यथा सोमः प्रातःसवन इति यथासवनमाज्यं जुहोति । ७ । संस्थितहोमान् । ८ । संस्थितेसंस्थिते सवने वाचयति मयि भर्गो मयि महो मयि यशो मयि सर्वमिति । ९ । प्रेषिता माध्यंदिनायौदुक्षरीमभ्यपरया द्वारा निष्कम्याग्नीध्रीयात्सर्पन्ति । यजमानः पूर्वया । १० । पुरस्ताद्धोमान् । ११ । उक्तमभिषवादि । १२ । पवमानाय सदः प्रसर्पन्ति । १३ । आमन्वितः प्रसौति विष्टम्भो ऽसि वृष्ट्यै त्वा वृष्टिं जिन्वेति । १४ । विहरणे धिघ्रायवान्वहिश्चे-

द्विधायमभ्येत्य परि त्वाय इति जपति । १५ । ब्रह्मा च । १६ ।
 दीक्षितो बहिर्वेद्यभ्याश्रावणे ऽस्तमये ऽभ्युदये वाग्रय उपा-
 ह्यध्वमिति । १७ । आतं मन्य इति दधिघर्महोमम् । १८ ।
 घर्मवद्भक्षः । १९ । रसप्राशन्या पशुपुरोडाशस्य । २० । एवा
 पाहीति प्रस्थितयाज्या । २१ । प्रस्थितहोमानैन्दान् । २२ ।
 गार्हपत्ये दाक्षिणहोमावुदु त्वं चित्रं देवानामिति । २३ । हि-
 रण्यहस्तो यजमानो बहिर्वेदि दाक्षिणा आयतीरा गाव इति
 प्रत्युत्तिष्ठति । २४ ॥ हिरण्यमात्रेयः य ददाति । आग्नीध्रायोपब-
 र्हेणम् । २५ । अग्रेण गार्हपत्यं जघनेन सदो ऽन्तराग्नीध्रीयं च
 सदश्च चात्वालं चोदीचीर्दाक्षिणा उत्सृज्यमानाः सं वः सृज-
 त्विति द्वाभ्यामनुमन्त्रयते । २६ । ॥ ११ ॥ २१ ॥

यस्यां पूर्वे भूतकृत इति भागलिः । इहेदसाथेति कौशिकः
 । १ । अन्ततः प्रतिहर्चे देयम् । २ । मरुत्वतीयहोममिन्द्रो मा
 मरुत्वानिति । ३ । शस्त्रयाज्याया होत्रादिभ्यः प्रसौति प्रवास्य-
 ह्वे त्वाहर्जिन्व । अनुवासि रात्रौ त्वा रात्रिं जिन्व । उशिगसि
 वसुभ्यस्त्वा वसूज्जिन्व । प्रकेतो ऽसि रुद्रेभ्यस्त्वा रुद्राज्जिन्वेति
 । ४ । निष्केवल्यस्य माहेन्द्रम् । ५ । प्रशास्त्रादीनामैन्द्रम् । ६ ।
 तं वो दस्ममृतीषहं तत्त्वा यामि सुवीर्यमिति स्तोत्रियानुरुपौ
 । ७ । द्वे तिस्रः करोति पुनरादायम् । प्रथमां शस्त्वा तस्या उ-
 त्तमं पादमभ्यस्यावसायोत्तरस्या अर्धर्चेन द्वितीयां शस्त्वा तस्या
 उत्तमं पादमभ्यस्योत्तरेणार्धर्चेन तृतीयां शंसति । ८ । एवं वा-
 र्हेतानां स्तोत्रियानुरूपाणां प्रग्रथनम् । ९ । मध्यमोच्चैस्तरया

वाचा शंस्तथौ । १० । उदु त्वे मधुमत्तमा इति सामप्रगाथः
स्वरवत्या । ११ । इन्द्रः पूर्भिदातिरदित्युक्थमुखं पच्छः प्रति-
वीततमया । १२ । उदु ब्रह्माण्यैरत श्रवस्येति पर्यासः । १३ ।
एवेदिन्द्रमिति परिदधाति । परया यजति । १४ । अच्छावा-
कभक्षादादित्यग्रहहोमं यद्देवा देवहेडनमिति द्वाभ्यां पवमान-
सर्पणान्तम् । १५ । आशिरं पूतभृत्यासिच्यमानमाशीर्णं ऊ-
र्जमित्यनुमन्त्रयते । १६ । पवमानाय प्रसौति सुदितिरस्या-
दित्येभ्यस्त्वादित्याञ्जिन्वेति । १७ । अवदानहोममाग्नेयम् । १८ ।
ऐन्द्राग्रमुक्थ्ये । ऐन्द्रं षोडशिनि । सारस्वतमतिरात्रे । १९ । प-
श्वेकादशिन्याम्नाग्नेयं सौम्यं वैष्णवं सारस्वतं पौष्णं बार्हस्पत्यं
वैश्वदेवमैन्द्रमैन्द्राग्रं सावित्रं वारुणम् । २० । सवनीयहोमा-
दिन्द्रश्च सोमं पिबतं बृहस्पत इति प्रस्थितयाज्याहोमानैन्द्रं
मैत्रावरुणमैन्द्राबार्हस्पत्यं मारुतं त्वाष्ट्रमैन्द्रावैष्णवमाग्नेयम्
। २१ । हविर्धाने यथाचमसं दक्षिणतः स्वेभ्य उपासनेभ्यस्त्रींस्त्री-
न्युरोडाशसंवर्तानेतत्ते प्रततामहेति निपृणन्ति । २२ । अत्र पि-
तर इति जपित्वैतं भागमेतं सधस्थाः श्येनो नृचक्षा इत्यनुम-
न्त्रयते । २३ । ॥ १२ ॥ २२ ॥

आग्नीध्रीये हविरुच्छिष्टं भक्षयन्ति । १० । सावित्रग्रहहोमम्
। २ । वैश्वदेवयाज्याया धिष्यग्रहोमादैभिरग्र इत्युपांशु पाल्नी-
वतस्याग्नीध्रो यजति । ३ । तस्य होमम् । ४ । नेष्टुरूपस्थे धि-
ष्ययान्ते वासीनो भक्षयन्ति । ५ । अग्निष्टोमसाम्ने होत्रे प्रसौ-
त्योजो ऽसि पितृभ्यस्त्वा पितृञ्जिन्वेति । ६ । ध्रुवं ध्रुवेणेति

ध्रुवमवनीयमानमनुमन्त्रयते । ७ । आग्निमारुतयाज्याहोमं प्र-
ति त्वं चारुमध्वरमिति संप्रेषित आग्नीध्र इत्युक्तम् । ८ । हारि-
योजनहोममा मन्दैरिति । ९ । तेनैव निष्क्रामन्ति । १० ।
आग्नीध्रीये सर्वप्रायश्चित्तीयाञ्जुहोति । ११ । अग्नौ शाकला-
न्सर्वेदेवकृतस्यैनसो ऽवयजनमसि स्वाहा । पितृकृतस्य । म-
नुष्यकृतस्य । आत्मकृतस्य । अनाज्ञाताज्ञातकृतस्य ।

यद्वो देवाश्चक्रम जिह्या गुरु मनसो वा प्रयुती देव-
हेडनम् ।

अगवा यो नो अभि दुच्छुनायते तस्मिंस्तदेनो वसवो
नि धत्तनेति ॥

देवहेडनस्य सूक्ताभ्यां च । १२ । द्रोणकलशाङ्गाना हस्त आ-
दाय भस्मान्ते निवपन्ते । १३ । चात्वालादपरेणाध्वर्वासादि-
तानप्सु सोमचमसान्वैष्णव्यर्चा निनयन्ति । १४ ।

उभा कवी युवाना सत्यादा धर्मणस्पति ।

सत्यस्य धर्मणा वि सख्यानि सृजामह

इति सख्यानि विसृजन्ते । १५ । सं सख्यानीति संसृजन्ते ऽहर्गणे
प्रागुक्तमात् । १६ । आग्नीध्रीये दधि भक्षयन्ति दधिक्राव्ण इति ।
१७ । पत्नीसंयाजेभ्यः शालामुखीयमुपविशति । १८ । दक्षि-
णासंचरेणाहवनीयमपरेणातिव्रज्य समिष्टयजुर्भ्यः संस्थितहो-
माञ्जुहोति । १९ । अप्सवभृथेष्ट्यामप्सु त इति पुरस्ताद्धोमा-
न्साविकान्संस्थितहोमान्वारुणं त्वं नो अग्ने स त्वं न इति । २० ।
इडान्तानुयाजान्तैके । २१ । सोमलिप्तानि दध्नाभिजुहोत्यभूदेवो
द्रप्सवत्योर्यत्ते यावेत्येतैः । २२ । ॥ १३ ॥ २३ ॥

यत्ते यावा बाहुच्युतो अचुच्योन्नरो यद्वा ते हस्तयोर-
धुक्षन् ।

तत्त आप्यायतां तत्ते निष्ठायतां सोम राजन् ॥
यत्ते आव्या चिच्छिदुः सोम राजन्प्रियाण्यङ्गा सुकृता
पुरुणि ।

तत्संधत्स्वाज्येनीत वर्धयस्वानागसो यथा सदमित्सं-
क्षियेम ॥ b

यां ते त्वचं बिभिदुर्या च योनिं यद्वा स्थानात्प्रच्युतो य-
दि वासुतो ऽसि ।

त्वया सोम कूप्रमस्माकमेतदुप नो राजन्सुकृते ह्यस्व ॥ c
सं प्राणापानाभ्यां समु चक्षुषा सं श्रोत्रेण गच्छस्व सो-
म राजन् ।

यत्ते विरिष्टं समु तत्त एतज्जानीतान्नः संगमने पथी-
नाम् ॥ d

अहाः शरीरं पयसा समेत्यन्यो अन्यो भवति वर्णो
अस्य ।

तस्मै त इन्द्रो हविषा विधेम वयं स्याम पतयो रयी-
णाम् ॥

अभिक्षरन्ति जुहो घृतेनाङ्गा परूषि तव वर्धयन्ति ।

तस्मै ते सोम नम इद्वषट्चोप नो राजन्सुकृते ह्य-
स्व ॥ f १ ।

कृष्णाजिनं निधाय संप्रोक्षति । २ । अपां सूक्तैरित्याद्युपस्पर्श-
नान्तम् । ३ । उद्वयमित्युत्क्रामन्ति । ४ । अपाम सोममग-

न्म स्वरित्याव्रजन्ति । ५ । अपो दिव्या इत्याहवनीयमुपतिष्ठ-
 न्ते । ६ । विमुञ्चामीत्यादि मार्जनान्तम् । ७ । उदयनीया प्रा-
 यणीयावत् । पथ्यायाश्चतुर्थम् । ८ । अन्तः । ९ । संस्थानूबन्ध्या-
 यामपराजितायां तिष्ठन्त्यां सपत्नर्हनमिति कामं नमस्करोति
 । १० । यूपैकादशिनी चेद्वपामार्जना त्वाष्ट्रः पशुः । ११ । पर्ये-
 ग्निकृतस्योत्सर्गः । १२ । अस्याज्यावदानहोमं वशापशुपुरोडा-
 शाहेविकाहविषा । १३ । अयं ते योनिरित्यरण्योरग्निं समारो-
 प्यमाणमनुमन्त्रयते । या ते अग्ने यज्ञिया तनूस्तया मे ह्यारोह
 तया मे ह्याविश । अयं ते योनिरित्यात्मन् । १४ । अपमित्य-
 मप्रतीक्षमिति वेदिमुपोष्यमाणाम् । १५ । सक्तुहोमे विश्वलोप
 विश्वदावस्य त्वासक्तुहोमीत्याह । १६ । यो अयाविति नमस्कृ-
 त्य तेनैव निष्क्रामन्ति । १७ । उपावरोहेति मथ्यमानमनुम-
 न्त्रयते । १८ । इत्यग्निष्टोमः । १९ । अल्पस्व एकगुनापि यजेत
 । २० । ॥ १४ ॥ २४ ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूचे तृतीयो ऽध्यायः समाप्तः ॥

अग्निष्टोमसाम्नो होत्रे षोडशिस्तोत्रेणान्यग्निष्टोमे । उक्थ्ये
मैत्रावरुणादिभ्यः प्रसौति तन्तुरसि प्रजाभ्यस्त्वा प्रजां जिन्व ।
रेवदस्योषधीभ्यस्त्वौषधीर्जिन्व । पृतनाषाडसि पशुभ्यस्त्वा प-
शूञ्जिन्वेति । १ । एतेषां याज्याहोमानिन्द्रावरुणा सुतपौ बृ-
हस्पतिर्न उभा जिग्यथुरिति । २ । वयमु त्वामपूर्व्य यो न इद-
मिदं पुरेति स्तोत्रियानुरूपौ । ३ । स्तोत्रियस्य प्रथमां शस्त्वा
तस्या उत्तमं पादं द्वितीयस्याः पूर्वणं संधायावसाय द्वितीयेन
द्वितीयां शंसति । तस्या एवोत्तममुत्तरेण संधायावसायोत्तमे-
न तृतीयाम् । ४ । एवं काकुभानां स्तोत्रियानुरूपाणां प्रयथ-
नम् । ५ । इतः पच्छः शंसति । ६ । प्र मंहिष्ठाय बृहते बृहद्रय
इत्युक्थमुखम् । ७ । उदप्रुतो न वयो रक्षमाणा इति बार्हस्प-
त्यं सांशंसिकम् । ८ । अच्छा म इन्द्रं मतयः स्वर्विद इति प-
र्यासः । ९ । इत्यैकाहिकानाम् । १० । उत्तमया परिदधाति प-
रया यजति । ११ । षोडशिनि ग्रहमुपतिष्ठन्ते

य आबभूव भुवनानि विश्वा यस्मादन्यन्न परं किंच-
नास्ति ।

प्रजापतिः प्रजाभिः संविदानस्त्रीणि ज्योतींषि दधते स
षोडशीति । १२ ।

होत्रे प्रसौत्यभिजिदसि युक्तयावेन्द्राय त्वेन्द्रं जिन्वेति । १३ ।
 षोडशियहस्येन्द्र जुषस्वेति । इन्द्र षोडशिनोजः संस्थं देवेष्व-
 सि । ओजस्वन्तं मामायुष्मन्तं मनुष्येषु कृणुहि । तस्य त
 उपहूतस्योपहूतो भक्षयामीति भक्षयन्ति द्वौद्वौ । चयश्छन्दो-
 गाः । १४ । घर्मवत्सत्त्वे । १५ । ॥ १ ॥ २५ ॥

अतिरात्रे होत्रादिभ्यः प्रसौत्यधिपतिरसि प्राणाय त्वा प्रा-
 णं जिन्व । धरुणो ऽस्यपानाय त्वापानं जिन्व । संसर्पो ऽसि
 चक्षुषे त्वा चक्षुर्जिन्व । वयोधा असि श्रोत्राय त्वा श्रोत्रं जि-
 न्वेति । १ । होमानैन्द्रान् । आश्विनादाश्विनम् । २ । स्तोत्रि-
 यानुरूपयोः प्रथमानि पदानि पुनरादायमर्धचर्चशस्यवच्छंसति ।
 मध्यमे पर्याये मध्यमानि । उत्तमं उत्तमानि । ३ । प्रातःसव-
 नवदाहावोक्त्यसंपदावस्वरौ । ४ । वयमु त्वा तदिदं वय-
 मिन्द्र त्वायव इति स्तोत्रियानुरूपौ । ५ । ऊर्ध्वं सर्वत्र त्रीणि
 सूक्तानि । अन्यं पच्छः पर्यासः । ६ । य उहचीति परिधानी-
 या । अप्सु धूतस्येति याज्या । ७ । मध्यमे त्रिवृदसि त्रिवृते
 त्वा त्रिवृतं जिन्व । प्रवृदसि प्रवृते त्वा प्रवृतं जिन्व । स्ववृद-
 सि स्ववृते त्वा स्ववृतं जिन्व । अनुवृदस्यनुवृते त्वानुवृतं जि-
 न्वेति । ८ । अभि त्वा वृषभा सुते ऽभि प्र गोपतिं गिरेति
 स्तोत्रियानुरूपौ । ९ । बर्हिर्वा यत्स्वपत्यायेति परिधानीया ।
 प्रोयां पीतिमिति याज्या । १० । उत्तम आरोहो ऽस्यारोहाय
 त्वारोहं जिन्व । प्ररोहो ऽसि प्ररोहाय त्वा प्ररोहं जिन्व । सं-
 रोहो ऽसि संरोहाय त्वा संरोहं जिन्व । अनुरोहो ऽस्यनुरोहाय

त्वानुरोहं जिन्वेति । ११ । योगेयोगे तवस्तरं युञ्जन्ति ब्रध्नमरु-
षमिति स्तोत्रियानुरूपौ । १२ । अपाः पूर्वेषामिति परिधा-
नीया । ऊती शचीव इति याज्या । १३ । होत्र आश्विनाय प्र-
सौति वसुकौ ऽसि वस्यष्टिरसि वेषश्रीरसि । वसुकाय त्वा व-
स्यष्ट्यै त्वा वेषश्रियै त्वा । वसुकं जिन्व वस्यष्टिं जिन्व वेष-
श्रियं जिन्वेति । १४ । एवं चतुःसंस्थो ज्योतिष्टोमो ऽत्यग्निष्टो-
मवर्जम् । १५ । एष सोमानां प्रकृतिः । १६ । ॥ २ ॥ २६ ॥

वाजपेयः शरदि । १ । सर्वः सप्तदशः । २ । हिरण्यस्रज ऋ-
त्विजः । ३ । मरुत्वतीयाद्बार्हस्पत्येष्टिः । ४ । आज्यभागादीडा-
न्ता । ५ । यूपमारोह्यमाणो यजमान आह देवस्य सवितुः स-
वे स्वर्गं वर्षिष्टं नाकं रुहेयं पृष्ठात्पृथिव्या अहमिति । ६ । आ-
रूढो यावत्त इति वीक्षते । ७ । अवरूढ्य भूमे मातरिति यूप-
वासांसि ब्रह्मणे ददाति । ८ । तीर्थदेशे रथचक्रमारूढ्यापराजि-
ताभिमुखो ऽश्वरथानीक्षमाण आसीनो वाजसामाभिगायति
चिराविर्मर्या आ वाजं वाजिनो ऽगमन् । देवस्य सवितुः स-
वे स्वर्गमर्वन्तो जयेमेति । ९ । तद्वो गायेति स्तोत्रियः । १० ।
अभिप्लवस्तोत्रियानावपते । ११ । माध्यंदिन इन्द्र क्रतुं न आ
भरेति स्तोत्रियः । इन्द्र ज्येष्ठमुदु त्ये मधुमत्तमा इति वा । १२ ।
कन्नव्यो अतसीनामिति सामप्रगाथः । १३ । अहीनसूक्तमाव-
पते । १४ । तृतीयसवने य एक इद्विदयते य इन्द्र सोमपातम
इत्युक्थस्तोत्रियानुरूपौ । १५ । ऊर्ध्वं षोडशिनो होत्रे नाभुर-
सि सप्तदश प्रजापतिरसि प्रजापतिष्ठा प्रजापतिं जिन्वेति

। १६ । बृहस्पतिसवं परियज्ञमेके । १७ । अप्नोर्यामिण गर्भकारं
 शंसति । १८ । युञ्जन्ति ब्रह्मरूपमिति स्तोत्रियम् । अभित
 आ याहीति । १९ । भिन्धि विश्वा अप द्विष इत्यनुरूपम् । अ-
 भित आ नो याहीति । २० । वाजपेयवदावापः । २१ । माध्यं-
 दिने ग्रह्याच इन्द्र ते शतं यदिन्द्र यावतस्त्वमिति स्तोत्रियानु-
 रूपौ । अभितःस्तोत्रियानुरूपौ सामप्रगाथात् । २२ । इन्द्र त्रि-
 धातु शरणमिति सामप्रगाथः । २३ । सुकीर्तिवृषाकपी साम-
 सूक्तमहीनसूक्तमावपते । २४ । तृतीयसवने सुरूपकृत्नुमूतये
 शुष्मिन्तमं न ऊतय इति स्तोत्रियानुरूपौ । अभितःस्तोत्रि-
 यानुरूपौ । २५ । शेषं पृष्ठचषष्ठवत्सातिराचम् । २६ । अतिरि-
 क्तोक्थेषु होत्रादिभ्यः प्रसौत्याक्रमो ऽस्याक्रमाय त्वाक्रमं जि-
 न्व । संक्रमो ऽसि संक्रमाय त्वा संक्रमं जिन्व । उत्क्रमो ऽस्यु-
 त्क्रमाय त्वोत्क्रमं जिन्व । उत्क्रान्तिरस्युत्क्रान्त्यै त्वोत्क्रान्तिं जि-
 न्वेति । २७ । तमिन्द्रं वाजयामसि महौ इन्द्रो य ओजसेति
 स्तोत्रियानुरूपौ । उत्तरौ वा । २८ । आ नूनमश्विना युवं तं वां
 रथमिति सूक्ते । पूर्वस्य दशमीं द्वादशीमुत्तरं च पच्छः । २९ ।
 मधुमतीरोषधीरिति परिधानीया । उत्तरा याज्या । ३० ॥ ३ ॥
 २७ ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे चतुर्थो ऽध्यायः समाप्तः ॥

काममप्रथमयज्ञे ऽग्निः । १ । स महाव्रते नित्यम् । २ । फा-
 ल्गुन्यां सन्ने पौषाम् । ३ । तद्गुणानुरोधात्प्राजापत्ये पशौ स-
 मिध्यमानवतीमनु समास्त्वाय इति जपति । ४ । य आत्मदा
 इत्यवदानानाम् । ५ । अष्टम्यामुखासंभरणीया । ६ । अष्टगृही-
 तस्यर्चा स्तोममिति । ७ । परि त्वाय इति मृत्पिण्डं परिलि-
 ख्यमानम् । ८ । पुरीषो ऽसीत्यभिमृश्यमानम् । ९ । त्वामय
 इति पुष्करपर्णे निधीयमानम् । १० । आपो हि धेति पला-
 शपाण्डेनाभिषिच्यमानम् । ११ । पृथिवीं त्वा पृथिव्यामित्यु-
 खां क्रियमाणाम् । पुनःकरण इति भगलिः । १२ । तृतीयया
 पच्यमानाम् । १३ । आमावास्येनेष्टे दीक्षणीयायां वैश्वानरा-
 दित्ययोश्च यदग्ने यानि कानि चिदित्युख्ये समिध आधीयमा-
 नाः । १४ । संशितं स इत्युख्यमुन्नीयमानम् । १५ । आ त्वा-
 हार्धमित्युन्नीतम् । १६ । उदुत्तममिति पाशानुन्मुच्यमानान्
 । १७ । संवत्सरमुख्यं बिभर्ति सद्यो वा । १८ । आ नो भरेति
 वनीवाहने वाचयति । १९ । गर्भो अस्योषधीनामित्युख्यं भ-
 स्माप्स्वोप्यमानम् । २० । सह रय्या निवर्तस्वेति द्वाभ्यामुष-
 मादीयमानम् । २१ । पुनस्त्वेत्युख्ये समिध आधीयमानाः

। २२ । दीक्षान्ते वि मिमीष्वेति वेद्यग्निम् । २३ । अपेत वी-
 तेति गार्हपत्यमुदुह्यमानम् । २४ । अयं ते योनिरिति गार्ह-
 पत्येष्टका निधीयमानाः । २५ । नमो ऽस्तु ते निर्ऋत इति पि-
 च्युपवीती नैर्ऋतीः । २६ । यत्ते देवीति शिष्यासन्दीरुक्मपा-
 शान्नैर्ऋत्यां प्रासने । २७ । अनपेक्षमाणा एतन्निवेशनः सं-
 गमन इत्येन्द्रा गार्हपत्यमुपतिष्ठन्ते । २८ । प्रायणीयादि । २९ ।
 सीरा युञ्जन्तीति सीरं युज्यमानम् । ३० । लाङ्गलं पवीरवदि-
 ति कर्षमाणम् । ३१ । कृते योनावित्योषधीरावपन्तम् । ३२ ।
 ब्रह्म जज्ञानमिति रुक्मं निधीयमानम् । ३३ । हिरण्यगर्भ इति
 हिरण्यपुरुषम् । ३४ । ॥ १ ॥ २८ ॥

मधु वाता इति कूर्ममभ्यज्यमानम् । १ । विष्णोः कर्मा-
 णीत्युलूखलमुसलं निधीयमानम् । २ । अजो हीत्यजशिरः । ३ ।
 पूर्वाह्णिकीरुपसदो ऽनु चितीश्चिन्वन्ति । ४ । वार्चहत्याय श-
 वसे वि न इन्द्र मृगो न भीमो वैश्वानरो न ऊतय इति चि-
 त्तिचिंतिं पुरीषाच्छन्नाम् । ५ । अग्ने जातानिति द्वाभ्यां पञ्च-
 म्यां चितावसपत्नेष्टका निधीयमानाः । ६ । एकान्नत्रिंशत्स्तो-
 मभागैः स्तोमभागिकीः । ७ । त्वामग्ने पुष्करादधीति गाय-
 त्रीरबोध्यग्निरिति त्रैष्टुभीः सं समिदित्यानुष्टुभीरग्निं होतारं म-
 न्य इत्यतिच्छान्दसीर्गार्हपत्य उक्थम् । ८ । अयमग्निः सत्यतिर्ये-
 ना सहस्रमिति पुनश्चितौ । ९ । मा नो देवा भवाश्वौ मृडतं
 यस्ते सर्प इति रौद्रान् । १० । अश्मवर्म म इति परिश्रितः
 । ११ । हवनप्रासनादाग्नीध्रो या आपो दिव्या इति चितिं प-

रिषिञ्चति । १२ । इदं व आपो हिमस्य त्वोप द्यामुप वेतसम-
 पामिदमिति मण्डूकावकावेतसैर्दक्षिणादिकप्रतिदिशं विकृ-
 ष्यमाणाम् । १३ । यो विश्वचर्षणिरित्यौपवसथ्ये षोडशगृही-
 तार्धस्य । स नः पिता जनितेत्युत्तरार्धस्य । १४ । उदेनमुत्तरं न-
 येति समिध आधीयमानाः । १५ । संप्रेषितो ऽप्रतिरथं जपति
 । १६ । क्रमध्वमग्निनेति चतसृभिश्चितिमारोहन्ति । १७ । तां
 सवितरिति समिध आधीयमानाः । १८ । चत्वारि ऋक्षाभ्यर्च-
 तेति जपति । अग्ने अञ्छेति तिस्रो । अर्यमणं बृहस्पतिमिति
 द्वे । १९ । वाजस्य नु प्रसव इति वाजप्रसवीयहोमान् । २० ।
 सं मा सिञ्चन्वित्यभिषिच्यमानं वाचयति । २१ । ये भक्ष्य-
 न्त एतं सधस्था इति द्वे । २२ । येना सहस्रमिति वैश्वकर्मण-
 होमान् । २३ । ॥ २ ॥ २९ ॥

अग्निचित्सोमातिपूतः सोमवामी सौत्रामण्याभिषिच्यते
 । १ । उत्क्रान्तश्रेयसः श्रेष्ठचकामस्य । २ । नानिष्टसोमः । ३ ।
 आदित्येष्टिः । ४ । ऐन्द्रः पशुः । ५ । रसप्राशय्या या बभ्रव इ-
 त्योषधीभिः सुरां संधीयमानाम् । ६ । वायोः पूत इति सो-
 मातिपूतस्य पाथ्यमानाम् । ७ । सोमवामिनः प्राङ्सोम
 इति विकृतेन । ८ ।

अध्वर्यो अद्रिभिः सुतं सोमं पवित्र आसृज ।

पुनीहीन्द्राय पातव

इत्यध्वर्युं पावयन्तम् । ९ । गृहीतेष्वज्येषु कुविदङ्ग यवमन्त
 इति पयोयहान्गृह्णन्तम् । १० । वपामार्जनाद्युवं सुरामम-

श्विनेति चतसृभिः पयःसुरायहाणां सौराणां न भक्षणम् । ११ ।
आश्विनस्यैके

यमश्विना नमुचेरासुरादधि सरस्वत्यसुनोदिन्द्रियाय ।

इमं तं शुक्रं मधुमन्तमिन्दुं सोमं राजानर्मिह भक्षया-
मीति । १२ ।

पुनन्तु मा गिरावरगराटेषु यज्ञिरिष्विति शतातृष्णामासिच्य-
मानाम् । १३ । उदीरतामिति द्वे बर्हिषदः पितर उपहृता नः
पितरो ऽग्निष्वान्ता इति पञ्च जपति । १४ । आश्विनसार-
स्वतैन्द्रपशूनां वनस्पतियागादभिषिच्यमानमो भूर्भुवः स्वर्ज-
नदोमिति वाचयति । १५ । सामगानाय प्रेषितः ।

बृहदिन्द्राय गायत मरुतो वृत्रहन्तमम् ।

येन ज्योतिरजनयन्तावृधो देवं देवाय जागृवी-
त्येन्द्रां बृहत्यां संशानानि गायति । १६ । सं त्वा हिन्वन्ति धा३-
यितायिभिः सं त्वा ऋणन्ति सं त्वा शिषन्ति सं त्वा ततश्चुरिति
प्रतिपदः । १७ । संश्रवसे विश्रवसे सत्यश्रवसे श्रवस इति निध-
नानि । १८ । संजित्यै विजित्यै सत्यजित्यै जित्या इति क्षत्रियस्य ।
संपुष्ट्यै विपुष्ट्यै सत्यपुष्ट्यै पुष्ट्या इति वैश्यस्य । १९ । सर्वे
निधनमुपयन्ति । २० । बर्हिर्होमादवभृथः । २१ । यद्देवा इति
मासरकुम्भं ज्ञाप्यमानम् । २२ । दुपदादिवेति वासः । २३ ।
मैत्रावरुणायामिक्षेष्टिः । २४ । इन्द्राय वयोधसे पशुः । २५ ।
आदित्येष्टिः । २६ । दूरे चित्सन्तमिति प्रणवान्तया तानेन
मन्त्रोक्तमुपतिष्ठन्ते । २७ । ॥ ३ ॥ ३० ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे पञ्चमो ऽध्यायः समाप्तः ॥

माध्याः पुरस्तादेकादश्यां सप्तदशावराः सत्त्वमुपयन्तो ब्रा-
 ह्मणोक्तेन दीक्षेरन् । १ । इष्टप्रथमयज्ञाः । गृहपतिर्वा । २ । त-
 स्याग्नौ समोष्याग्नीत्राजापत्येन यजन्ते । ३ । अह्नां विधान्या-
 मेकाष्टकाग्रामपूषं चतुःशरावं पक्त्वा प्रातरेतेन कक्षमुपोषेदयं
 नो नभसस्पतिरिति मन्त्रोक्तदेवताभ्यां संकल्पयन् । ४ । यदि
 दहति पुण्यसमं भवत्यथ न दहति पापसमम् । ५ । अथ ग-
 वामयनम् । ६ । प्रायणीयचतुर्विंशमभिप्लवाश्चत्वारः पृष्ठच
 इति प्रथमो मासः । ७ । एवं चत्वारः प्रायणीयचतुर्विंशव-
 र्जम् । ८ । त्रयो ऽभिप्लवाः पृष्ठचो ऽभिजित्स्वरसामान इति
 षष्ठः । ९ । अतिरिक्त आत्मा विषुवान् । १० । आवृत्त उत्तरः
 पक्षः । ११ । स्वरसामानो विश्वजित्पृष्ठचो ऽभिप्लवाश्चत्वार
 इति सप्तमः । १२ । एवं चत्वारः स्वरसामविश्वजिद्वर्जम् । १३ ।
 अभिप्लवौ गवायुषी दशरात्र ऊर्ध्वस्त्रिमो महाव्रतमुदयनीय
 इति द्वादशः । १४ । तदेतच्छ्रुत्वा लोको ऽभिवर्दति

द्वावतिरात्रौ षट्शतमग्निष्टोमा द्वे विंशतिशते उक्थ्या-
 नाम् ।

द्वादश षोडशिनः षष्टिः षडहा वैषुवतं चेति । १५ ।

चतुर्विंश इन्द्रमित्राश्विनो बृहदित्याज्यस्तोत्रियः । इन्द्रा याहि
चित्रभानो इति वा । १६ । अभिप्लविकांस्तृतीयादीन्स्तोत्रि-
यानावपते । १७ । अभि प्र वः सुराधसं प्र सु श्रुतं सुराधस-
मिति पृष्ठस्तोत्रियानुरूपौ बार्हतौ प्रगाथौ । मां चिदन्यद्वि-
शंसत यच्चिद्वि त्वा जना इम इति वा । १८ । अस्मा इदु प्र
तवसे तुरायेत्यहीनसूक्तमावपते । १९ । अभिजिति विषुवति
विश्वजिति महाव्रते च य एक इद्विदयते य इन्द्र सोमपातम
इत्युक्थस्तोत्रियानुरूपौ । २० । अभिप्लव आ याहि सुषुमा
हि त इति षडाज्यस्तोत्रिया आरम्भणीयापर्यासवर्जम् । २१ ।
वार्चहत्याय शवसे शुष्मिन्तमं न ऊतय आ तू न इन्द्र मद्य-
गुप नः सुतमागहि यदिन्द्राहं यथा त्वमपामूर्मिर्मदन्निवेति
तृचानावपते । २२ । तं वो दस्ममृतीषहमिति पृष्ठस्तोत्रियानु-
रूपौ । २३ । अभि प्र वः सुराधसमिति युग्मेषु । २४ । इन्द्रः
पूर्भिदातिरहासमकैर्य एक इद्व्यश्वर्षणीनां यस्तिग्मशृङ्गो वृ-
षभो न भीम इति संपातानामेकैकमहरहरावपते । पृष्ठये छ-
न्दोमेषु दशमे च । २५ । मध्यमेष्वेवा ह्यसि वीरयुरित्युक्थस्तो-
त्रियानुरूपाः । २६ । पृष्ठचषष्ठे वनोति हि सुन्वन्क्षयं परीणसो
विश्वेषु हि त्वा सवनेषु तुञ्जत इति पारुच्छेपीरुपदधति द्वयोः
सवनयोः पुरस्तात्प्रस्थितयाज्यानाम् । यज्ञैः संमिश्राः पृष-
तीभिर्ऋष्टिभिरित्युतयाज्यानामुपरिष्ठात् । २७ । ॥ १ ॥ ३१ ॥

षडहे ऽभिप्लववदाज्यस्तोत्रियाः । प्रथमयोरावापः पृष्ठस्तो-
त्रियानुरूपौ च । १ । तृतीये वाजेषु सासर्हिर्भवेति पञ्चवर्चः । २ ।

चतुर्थे पुरुष्टुतस्य धामभिरिति नव । ३ । पञ्चमे यहिन्द्राहं य-
था त्वमिति पञ्चदश । ४ । षष्ठे ऽभि प्र गोपतिं गिरेत्येकविंश-
तिः । ५ । तृतीयादीनां वयं घ त्वा सुतावन्त इति पृष्ठस्तोत्रि-
यानुरूपाः । ६ । चतुर्थे तुभ्येदिमा सवना श्रूर विश्वेति षट् पुर-
स्तात्संपाताः । तिस्रो ऽर्धर्चशः । ७ । पञ्चमे यच्चिद्धि सद्य सो-
मपा इति पाङ्क्तं सप्तर्चम् । द्वौद्वाववसाय पञ्चमं संतनोति ।
त्रयं वावसाय द्वयम् । ८ । षष्ठे वि त्वा ततसे मिथुना अव-
स्यव इति सप्त । पदानामेकैकमवसाय द्वयं संतनोति । द्वय-
मवसाय द्वयम् । ९ । वने न वा यो न्यधायि चाकन्नित्यष्टर्चं
च । १० । मध्यमेष्वभिप्रववदुक्थस्तोत्रियानुरूपाः । ११ । ष-
ष्ठ इमा नु कं भुवना सौषधाम हत्वाय देवा असुरान्यदाय-
न्निति द्वैपदौ पच्छः । १२ । अपेन्द्र प्राचो मघवन्नमिचानिति
सुकीर्तिम् । चतुर्थीमर्धर्चशः । १३ । वि हि सोतोःसृक्षतेति
वृषाकपिं पदावयाहमनवानम् । द्वितीयेष्ववस्यति । तृतीये-
षु द्वितीयान्यस्वरयोस्तदाद्योश्च न्यूह्मनिनर्दान्कृत्वा द्वयं संतनो-
ति । १४ । न्यूह्मप्रतिगरेषु प्रथमचतुर्थ्याष्टमद्वादशेषु भ्रुतिः ।
निनर्देष्वाद्यतृतीययोः । मध्यमः स्वरितः । १५ । निदर्शनम्
। १६ । वि हि सोतोःसृक्षत नेन्द्रं देवममंसत । यचो३ ओ
ओ ओ३ ओ ओ ओ ओ३ ओ ओ ओ ओ३ मद्बृषा-
कपो३ ओ ओ३ अर्यः पुष्टेषु मत्सखा विश्वस्मादिन्द्र उन्न-
रोम् । परा हीन्द्रेति । १७ । प्रतिगर ओ३ ओ ओ ओ३
ओ ओ ओ ओ३ ओ ओ ओ ओ३ । निनर्दस्य मदेथ म-
दैवो३ ओ. ओ३यामो दैवेति । १८ । इदं जना उप श्रुते-

ति कुन्तापमर्धर्चशः । चतुर्दश पदावग्राहम् । १९ । एता अ-
 श्वा आ स्रवन्त इत्येतशप्रलापं पदावग्राहम् । तासामुत्तमेन
 पदेन प्रणौति । २० । विततौ किरणौ द्वाविति प्रवल्हिकाः
 । २१ । इहेत्थ प्रागपागुदगधरागिति प्रतिराधान् न संतनो-
 ति । २२ । भुगित्यभिगत इत्याजिज्ञासेन्यास्तिस्रः । २३ । प्रव-
 ल्हिकादिषु पञ्चदश प्रतिगराः । २४ । दुन्दुभिमाहननाभ्यां
 जरितरोथामो दैव । कोशबिले । रजनि ग्रन्थेर्दानम् । उपा-
 नहि पादम् । उत्तमाञ्जनिमाञ्जन्याम् । उत्तमाञ्जनी न्वर्त्मे-
 न्यात् । अलाबूनि । पृषातकानि । अश्वत्थपलाशम् । पिपी-
 लिकावटः । चमसः । विप्रुट् । श्वा । पर्णशदः । गोशफो जरि-
 तरिति पूर्वासु पूर्वेषु । २५ । वीमे देवा अक्रंसतेत्यतीवादम्
 । २६ । पत्नी यदृश्यते जरितर्हीतां विष्टीमेन जरितरिति प्र-
 तिगरौ । २७ । आदित्या ह जरितरिति देवनीथमैतशप्रलापवत्
 । २८ । ओं ह जरितस्तथा ह जरितरिति प्रतिगरौ व्यत्यासम् । २९ ।
 त्वमिन्द्र शर्म रिणेति भूतेच्छदः । ३० । यदस्या अंहुभेद्या इत्याह-
 नस्या वृषाकपिवत् । ३१ । प्रतिगर ईकारः । निनर्दस्य किम-
 यमिदमाहो३ ओ ओ३यामो दैवेति । ३२ । दधिक्राव्णो अ-
 कारिषमित्यर्धर्चशः । सुतासो मधुमत्तमा इति पावमानीः ।
 अव द्रप्सो अंशुमतीमतिष्ठदिति पच्छः । ३३ । अस्योत्तमया
 परिदधाति नित्यया वा । ३४ । ऐन्द्राजागतमुत्सृजन्येके । ऐ-
 न्द्राबार्हस्पत्यं तृचमन्यमैन्द्राजागतं च शस्त्वत्यपरे । ३५ ।
 ॥ २ ॥ ३२ ॥

नवरात्रे ऽभिजिद्विषुवान्विश्वजिच्चतुर्विंशदुक्थवर्जम् ।
 अभिप्रविकांस्तु सर्वान् । १ । अभि त्वा, वृषभा सुत उद्वेदभि
 श्रुतामघं युञ्जन्ति ब्रधमरुषं चरन्तमित्याज्यस्तोत्रियाः । २ ।
 स्वरसामस्कां याहि सुषुमा हि त इन्द्रमिन्नाथिनो बृहदिन्द्रेण
 सं हि दृक्षस इति । ३ । शेषमभिप्रवस्य द्वितीयादि अहवत् ।
 पञ्चर्चस्वावापः । ४ । विषुवति सौर्यपृष्ठ उदु त्यं जातवेदसमि-
 ति षट् स्तोत्रियः । ५ । चित्रं देवानामुदगादनीकं तत्सूर्यस्य दे-
 वत्वं तन्महित्वमिति पृष्ठस्तोत्रियानुरूपौ । बरमहाँ असि सूर्ये
 श्रायन्त इव सूर्यमिति वा । इन्द्र क्रतुं न आ भरेन्द्र ज्येष्ठं न
 आ भरेति वा । नित्यौ वा । ६ । उत्तरे पक्षे ऽनुरूपात्तं वो द-
 स्समृतीषहमभि प्र वः सुराधसमिति नौधसश्यैतयोनी । ७ ।
 कामं वैश्वानरस्य प्रतिमोपरि द्यौश्चित्रश्चिकित्वात्महिषः सुप-
 र्ण इति सूक्तशेषावावपते । ८ । विंशजिति वैराजपृष्ठे यद्व्याव
 इन्द्र ते शतं यदिन्द्र यावतस्त्वमिति पृष्ठस्तोत्रियानुरूपौ । ९ ।
 बार्हतावुक्ते योनी । इन्द्र क्रतुं न आ भरेति तृतीयाम् । १० ।
 इन्द्र चिधातु शरणमिति सामप्रगाथः । ११ । सुकीर्तिवृषाकपी
 यो जात एव प्रथमो मनस्वानिति सामसूक्तमहीनसूक्तमाव-
 पते । १२ । दशरात्र उक्तः । १३ । पृष्ठचन्द्रोमेध्विन्द्रा याहि
 चित्रभानो तमिन्द्रं वाजयामसि महाँ इन्द्रो य ओजसेत्याज्य-
 स्तोत्रियाः । १४ । सुरूपकृन्नुमूतय इति द्वादशर्चः । स घा नो
 योग आ भुवदिति द्वाविंशतम् । वीलु चिदारुजन्तुभिरिति ष-
 ट्त्रिंशतमावपते । १५ । वयं घ त्वा सुतावन्त इत्यादि बरम-
 हँ असि सूर्येत्यन्ताः पृष्ठस्तोत्रियानुरूपौ । १६ । उत्तरयोरष्ट-

चैमा सत्यो यातु मघवाँ ऋजीषीति चावपते । १७ । अन्येषु महास्तोत्रेष्वष्टर्चेषु य एक इद्विदयत षडुक्थस्तोत्रियानुरूपौ । १८ । द्वितीये ऽध्वर्यवो ऽरुणं दुग्धमंशुं यस्तस्तम्भसहसा वि ज्मो अन्तानस्तेव सु प्रतरं लायमस्यन्निन्यैकाहिकानि । १९ । तृतीये ऽध्वर्यवो ऽरुणं यो अद्रिभिप्रथमजा ऋतावा यात्विन्द्रः स्वपतिर्मदायेति । २० । यो अद्रिभिदिमां धियं सप्तशीर्ष्णीं पिता न इत्युभयोरेकैकं मध्यमस्यादावन्ये वा । २१ । दशमं पृष्ठचतुर्थवदुक्थवर्जम् । २२ । उत्त्वा मन्दान्वित्याज्यस्तोत्रियः । २३ । उदु त्वे मधुमत्तमा उदिन्वस्य रिच्यत इति पृष्ठस्तोत्रियानुरूपौ । २४ । पत्नीसंयाजेभ्यो मानसस्तोत्राय कृतसंज्ञाः सदो ऽभिव्रजन्ति । २५ । मनसा सर्वमभेधे । २६ । होत्र आरोहो ऽसि मानसो मनसे त्वा मनो जिन्वेति प्रसौति । २७ । आयं गौरिति चानुमन्त्रयते । २८ । धृतिरसि स्वधृतिरसीत्यौदुम्बरीं मध्ये ऽन्वाल्भ्यासते । २९ । ॥ ३ ॥ ३३ ॥

प्रादुर्भूतेषु नक्षत्रेषु निष्क्रम्य जपन्ति

युवं तमिन्द्रापर्वता पुरोयोधा यो नः पृतन्यादप तंत-
मिद्वतं वज्रेण तंतमिद्वतम् ।

दूरे चत्ताय छन्त्सह्नहनं यदिनक्षत् ।

अस्माकं शत्रून्परि शूर विश्वतो दर्मा दधीष्ट विश्वत इति । १ । अध्वर्युपथेन गत्वा दक्षिणपश्चादग्नेरुपविश्य कामान्कामयित्वा यदिहोनमकर्म यदन्यरीरिचाम प्रजापतिं तत्पितरमप्येन्निति । २ । तिष्ठन्तो वाचमाह्वयन्ते वागैतु वागुपैतु वा-

गुप मैतु वागिति । ३ । सुब्रह्मण्यां च । ४ । अनधीयानः सु-
ब्रह्मण्योऽमिति चिः । ५ । महाव्रते सुरूपकृत्नुमूतय इत्याज्य-
स्तोत्रियः । ६ । ईह्वयन्तीरपस्युव इत्यावपते । अभिप्लवस्तो-
त्रियांश्च मरुंध्यंदिने । ७ । होत्रकाः कूर्चान्कृत्वोपविशन्ति । ८ ।
कुम्भिनीर्मार्जालीयं परियान्तीरनुमन्त्रयते

गाव एव सुरभयो गावो गुग्गुलुगन्धयः ।

गावो घृतस्य मातरस्ता इह सन्तु भूयसीरिदं मधु ॥ a

न वै गावो मङ्गीरस्य गङ्गाया उदकं पपुः ।

पपुः सरस्वत्या नद्यास्ताः प्राच्यः संजिगाडर इदं मधु ॥ b

एता वयं प्रवामहे शम्याः प्रतरता इव ।

निकीर्य तुभ्यमभ्य आसं गीः कोश्वोथौर्यदा गिर इदं
मधु ॥ c

यदाराघटी वरदो व्याघ्रं मङ्गीरदास गौः ।

जनः स भद्रमेधति राष्ट्रे राज्ञः परिक्षित इति ॥ a ९ ।

इदं मध्विदं मध्विति । १० । पत्नीशाले भूमिदुन्दुभिमौष्ट्रेणा-
पिनङ्गं पुच्छेनाघ्नन्त्युच्चैर्घोष उपश्वासयेति । ११ । तीर्थदेशे रा-
जानमन्यं वा मर्माणि त इति । १२ । संनद्धमिन्द्रो जयाती-
त्यनुमन्त्रयते । १३ । संनद्धाय मधुपर्कमाहारयति । तं स ब्रा-
ह्मणेन प्रतिग्राहयति । १४ । वनस्पते वीडुङ्ग इत्यभिमन्त्रितं
रथमारोहयति । १५ । उद्धर्षन्तामित्यारूढमनुमन्त्रयते । १६ ।
अवसृष्टा परा पतेति चतुर्थीमिषुमवसृष्टम् । १७ । स यदा
ब्राह्मणधनं गृह्णाति तद्यजमानो निष्क्रीणाति । १८ । चिकटु-
केषु महिषः प्रो ष्वस्मै पुरोरथमिति स्तोत्रियानुरूपौ । १९ ।

तीव्रस्याभिवयसी अस्य पाहीति चतुर्विंशतिमावपते । २० ।
अथ ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेनात्मनिष्क्रयणेन सहस्रदक्षिणेन
पृष्ठशमनीयेन त्वरेत । २१ । ॥ ४ ॥ ३४ ॥

यथास्तुतमनुशंसति । १ । एकया द्वाभ्यां वा स्तोममतिशं-
सेत् । न प्राग्द्वादशात् । २ । षडहस्तोत्रियावापे च । ३ । अ-
परिमिताभिरुत्तरयोः सवनयोः । ४ । छन्दोदैवतप्रतिरूपो
ऽनुरूपः । ५ । अप्रज्ञाने स्तोत्रियं द्विरेकाहेषु । ६ । ऊर्ध्वमनुरू-
पादावापः । ७ । प्रगाथान्माध्यंदिने । ८ । सैवत्सर आरम्भणी-
यायाश्च स्तोत्रियानुरूपः । ९ । इन्द्रं वो विश्वतस्परीत्यारम्भणी-
या । १० । व्यन्तरिक्षमतिरदिति पर्यासः । ११ । माध्यंदिने क-
न्वथो अतसीनामिति कङ्कान्तामप्रगाथः । १२ । ब्रह्मणा ते
ब्रह्मयुजा युनज्मीत्यारम्भणीया । १३ । अतिशंसनाय स्तोमा-
न्याख्यास्यामः । १४ । गौराज्ये त्रिवृत् । पञ्चदश आयुषः ।
उभयोः पृष्ठे सप्तदशः । १५ । उक्थ्य एकविंशः । पृष्ठे त्रिवृत्प-
ञ्चदशसप्तदशैकविंशत्रिणवत्रयस्त्रिंशः । १६ । अभिजिद्विश्व-
जितोराज्ये पञ्चदशैकविंशौ । पृष्ठे त्रिणवत्रयस्त्रिंशौ । १७ । स्व-
रसामसु सप्तदशः । १८ । विषुवत्येकविंशः । १९ । छन्दोमेषु
चतुर्विंशचतुश्चत्वारिंशाष्टाचत्वारिंशः । २० । दशम आज्यपृष्ठ-
योरेकविंशः । २१ । महाव्रते पञ्चविंशः । २२ । सर्वत्र संस्था-
स्तोमस्तोत्रियं सामवेदप्रत्ययम् । २३ । ॥ ५ ॥ ३५ ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे षष्ठो ऽध्यायः समाप्तः ॥

अथ राजसूयः । १ । तैष्याः पुरस्तात्पवित्रः । २ । मासान्तरे-
 षु दश संसृपः । ३ । माघ्या अभिषेचनीयः । ४ । मरुत्वतीया-
 द्वाहस्पत्येष्टिः । ५ । हविर्धानयोः पुरस्ताद्वैयाग्रं चर्म । ६ । उ-
 पबर्हणायां मासन्धां भूतो भूतेष्वित्यारोहयत्यभिषिञ्चति च
 । ७ । फाल्गुन्या दशपेयः । ८ । सांवत्सरिकाणि चातुर्मास्यानि
 । ९ । संस्थितेषु चैत्र्याः प्रत्यवरोहणीयः । १० । वैशाख्या व्यु-
 ष्टिद्वहः । ११ । ज्यैष्ठ्याः स्रुचधृतिः । १२ । आषाढ्याः पवित्रः
 संस्थित्यै । १३ । अथाश्वमेधः । १४ । फाल्गुन्या ब्रह्मौदनमु-
 ज्जातृचतुर्थेभ्यो ददाति । १५ । हुतायां प्रातराहुतौ ब्रह्मणे व-
 रम् । १६ । आग्नेयीष्टिः पौष्णी च । १७ । वातरंहा भवेत्यश्वं
 नियुज्यमानमनुमन्त्रयते । १८ । अभि त्वा जरिमाहितेत्युन्मु-
 च्यामानम् । १९ । आशापालीयेनोत्सृष्टं संवत्सरम् । २० ।
 सावित्र्यस्तिष्ठ इष्टयः । २१ । पारिप्लवाख्यानाय दक्षिणेन वे-
 दिं हिरण्मयेष्वासनेषूपविशन्ति । २२ । कशिपूपबर्हणं ब्रह्म-
 णः । कूर्चो यजमानस्य । २३ । आख्यानेषु यथावेदं व्याहृती-
 र्वाचयति । २४ । संवत्सरान्ते दीक्षणम् । एकविंशतिर्दीक्षाः

। २५ । अभिप्लवप्रथमवत्प्रथममहः । पृष्ठचतुर्थवद्वितीयम्

। २६ । बहिष्पवमानादश्वं नियुज्यमानमनुमन्त्रयते

सं त्वां गन्धर्वाः समु युञ्जन्त्वापो नद्योः सांवैद्ये परिव-
त्तराय ।

ये-त्वा रक्षन्ति सदमप्रमादं तेभ्य आयुः सविता बोधि
गोपायेति ॥ २७ ।

दिव्यो गन्धर्व इत्येतया कौशिकः । २८ । संज्ञप्तं महिषीमुपवे-
श्याधीवाससा संप्रोर्णुवन्ति । २९ । तौ यजमानो ऽभिमेथति
स्वर्गेण लोकेन संप्रोर्णुवाथामधाम सक्थ्योरव गुदं
धेहि ।

अर्वाञ्चमञ्जिमाभर यत्स्त्रीणां जीवभोजनमिति । ३० ।

होत्रभिमेथनादेवं वावातां ब्रह्मा

ऊर्ध्वामेनामुच्छ्रयताङ्गिरौ भारं हरन्निव ।

अथास्यै मध्यमेधतु शीते वाते पनन्निवेति ॥ ३१ ।

ऊर्ध्वमेनमित्यनुचर्यो ब्रह्माणम् । ३२ । सदसि होत्रध्वर्वोर्ब्र-
ह्मोद्याब्रह्मोद्गातारं पृच्छति । ३३ । ॥ १ ॥ ३६ ॥

पृच्छामि त्वा चितये देवसख यदि त्वं तत्र मनसा ज-
गन्ध ।

केषु विष्णुस्त्रिषु पदेषु जिष्णुः केष्विदं विश्वं भुवनमा-
विवेशेति । १ ।

तस्य प्रतिप्रश्नादाह

पञ्चस्वन्तः पुरुष आविवेश तान्यन्तः पुरुष अर्पितानि ।

एतत्त्वाच्च प्रतिमन्वानो अस्मि न यज्ञपा भवस्युत्तरो
मत् ॥

न त्वं परो वरो मन्त्र पूर्वः किमङ्ग वा मतिमन्त्रम तेन।
शिक्षेण्यां वदसि वाचमेनां न मया त्वं संसमको भ-
वासीति । २ ।

निष्क्रम्य सर्वे यजमानं पृच्छामि त्वा परमन्तं पृथिव्या इति ।
इयं वेदिरिति यजमानः । ३ । तृतीये चतुर्विंशवद्वे सवने । ४ ।
प्राकृतावाज्यस्तोत्रियानुरुपौ । ५ । तृतीयसवनाद्यतिरांचवत्
। ६ । संस्थिते पञ्चपशुर्विंशशखयूपः । ७ । प्रत्युतु षट् पशव आ-
ग्नेया ऐन्द्रा मारुता मैत्रावरुणा ऐन्द्रावरुणा आग्नावैष्णवा इति
। ८ । विंशशखयूपर्तुपशवो द्विगुणाः पुरुषमेधे । चतुर्गुणाः स-
र्वमेधे । ९ । पुरुषमेधो ऽश्वमेधवत् । १० । चैत्र्याः पुरस्ताद्वर-
दानान्तः । ११ । इष्टयो ऽग्नये कामाय दात्रे पथिकृते । १२ ।
यजमानस्य विजितं सर्वं समैत्विति जनपदमुच्चैः श्रावयति
। १३ । कस्मै सहस्रं शताश्वं स्वं ज्ञातिभ्यो दद्यात् । केन समा-
प्नुयामिति यजमानः । १४ । यदि ब्राह्मणः क्षत्रियो वा प्रति-
पद्येत सिद्धं कर्मेत्याचक्षते । १५ । न चेत्प्रतिपद्येत नेदिष्ठं स-
पत्नं विजित्य तेन यजेत । १६ । तस्मै ज्ञातिभ्यस्तद्दद्यात् । १७ ।
यस्य स्त्री संभाषेत तस्य सर्वस्वमादाय तामब्राह्मणीं हनिष्य
इत्युच्चैः श्रावयेत् । १८ । तं ह स्नातमलंकृतमुत्सृज्यमानं सह-
स्रबाहुः पुरुषः केन पाष्णीं इत्यनुमन्त्रयते । १९ । संवत्सरमि-
ष्टयः पथ्यायै स्वस्तये अदित्या अनुमतये । २० । संवत्सरान्त
ऐन्द्रापीणः पशुः । २१ । महाव्रतं तृतीयम् । २२ । उदीरता-

मिति तिसृभिर्यूपे बध्यमानमनुमन्त्रयते । उत्थापनीभिश्च वि-
मुच्यमानम् । २३ । हरिणीभिः शामित्रे द्वियमाणम् । २४ ।
स्योनास्मै भवेति द्वाभ्यां निपात्यमानम् । २५ । सहस्रबाहुया-
मसारस्वतैः संज्ञप्रम् । २६ । ॥ २ ॥ ३७ ॥

अथ भैषज्याय यजमानमक्षीभ्यां ते मुञ्चामि त्वोत देवा
यस्यास्ते ऽपेत एतु वात आ वात्विति मेथने ब्रह्मा । १ । सु-
प्रपाणा च वेशन्तेति पूर्वैणानुचर्यः । २ । उदीर्ष्व नारीत्यु-
क्तम् । ३ । यन्न इदं पितृभिरिति सर्वे । ४ । ब्रह्मोद्यात्
गावो यवं प्रयुता अर्यो अक्षन्ता अपश्यं सहगोपाश्च-
रन्तीः ।

हवा इदर्यो अभितः समायन्कियदासु स्वपतिश्छन्दयात
इत्युद्गातारम् । ५ । प्रतिप्रश्ने

यस्यानक्षा दुहिता जात्वास कस्तां विड्वाँ अभि मन्याते
अन्धाम् ।

कतरो मेनिं प्रति तं मुञ्चाते य ई वहाते य ई वा
वरेयादिति । ६ ।

पृष्ठचतुर्थं चतुर्थम् । अतिरात्रः पञ्चमम् । ७ । मध्यमं चे-
दुक्थ्याग्निष्टोमौ । ८ । उत्तमे साश्वमेध ऋत्विक्पत्नोपैषकृ-
तो द्वयाः । ९ । ब्रह्मो ऽश्वमेधस्य अहः पुरुषमेधस्य सर्वमेधः
पुरुषमेधवत् । १० । अहान्यग्निष्टुदिन्द्रस्तुसुर्यस्तुद्वैश्वदेवस्तुत्पौरुष-
मेधिकं तृतीयं पञ्चमं वाजपेयो ऽप्नोर्यामा । ११ । एतस्मि-

त्सर्वान्मेधानालभन्ते । १२ । पृष्ठचोत्तमे विश्वजिदतिरात्रो द-
शमम् । १३ । संवत्सरान्ते गार्हपत्ये ऽधरारणिं प्रहृत्याहव-
नीय उत्तरारणिमयं ते योनिरित्यात्मन्नग्निं संस्पृश्याख्याय प्र-
व्रजेत् । १४ । इति मेधाः क्षत्रियस्य । १५ । ॥ ३ ॥ ३८ ॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे सप्तमो ऽध्यायः समाप्तः ॥

अथ स्तोत्रियविकाराः । १ । एकाहेषु तं ते मदं गृणीम-
 सीति । २ । बृहस्पतिसवे तद्धो गाय सुते सचा वयमेनमिदा
 ह्य इति सवनयोरुक्थमुखीयतृचपर्यासौ । माध्यंदिने पर्यासा-
 द्यतृचवर्जम् । ३ । गोसवाभिषेचनीययोर्युञ्जन्ति ब्रध्नमरुषमि-
 ति । ४ । श्येनसंदंशाजिरवृजेषु सुरुपकृन्तुमूतय उत्त्वा मन्दन्तु
 स्तोमास्त्वामिद्धि हवामह इति । ५ । अपूर्वे ऽभि त्वा पूर्वपी-
 तय इति । ६ । व्रात्यस्तोमेष्वं त्वेता नि षीदताधा हीन्द्र गि-
 र्वण इति । ७ । अग्निष्टुस्वीलेन्यो नमस्यो ऽग्निं दूतं वृणीमहे
 ऽग्निमीलिष्वावसे ऽय आ याह्यग्निभिरिति । ८ । तीव्रसुदुप-
 शदोपह्व्येष्वयमु ते समतसीमा उ त्वा पुरुवसो इति व्युष्टि-
 द्यहे च । ९ । गोसवविवधवैश्यस्तोमेष्विन्द्रं वो विश्वतस्पर्या
 णो विश्वासु हव्य इति । १० । प्रतीचीनस्तोमे त्वमिन्द्र प्रतूर्ति-
 ष्विति । ११ । राजि यो राजा चर्षणीनामिति । १२ । उद्भि-
 द्बलभिदोर्यज्ञ इन्द्रमवर्धयदिति । १३ । इन्द्रस्तोम इन्द्र क्रतुं न
 आ भर तव त्यदिन्द्रियं बृहदिति । १४ । विघने समस्य मन्यवे
 विशस्तदिदास भुवनेषु ज्येष्ठमिति । १५ । सूर्यस्तुत्युदु त्वं जा-
 तवेदसं चित्रं देवानां केतुरनीकमिति । १६ । वृजो पुनःस्तोमे

त्वं न इन्द्रा भरेति । १७ । सर्वजित्यृषभे मरुत्स्तोमे साहसान्ये तद्वो गाय सुते सचा वयमेनमिदा ह्य इति । १८ । साहस्राद्ययोः स्वादोस्तिथा विषूवत इति । १९ । ॥ १ ॥ ३९ ॥

विराजि भूमिस्तोमे वनस्पतिसवे त्विष्यपचित्योरिन्द्राग्न्योः-
स्तोम इन्द्राग्न्योःकुलाय इन्द्राय मङ्गने सुतं यत्सोममिन्द्र वि-
ष्णवीति । १ । विराजे ऽग्नेःस्तोमे ऽग्नेःकुलाये ऽग्निं दूतं वृणी-
महे ऽग्निमीलिष्वावस इति । २ । विनुत्यभिभूत्यो राशिमरा-
ययोः शदोषशदयोः सम्राट्स्वराजोर्यदद्य कच्च वृचहन्नुभयं शृ-
णवच्च न इति । ३ । राजसूयेषु यत्सोममिन्द्र विष्णव्यधा हीन्द्र
गिर्वणो ऽभ्रातृभ्यो अना त्वं त्वं न इन्द्रा भरेति. च । चतुर-
हपञ्चाहाहीनदशाहच्छन्दोमदशाहेषु च । ४ । तीव्रसुचतुःपर्या-
ययोः साहसान्ययोर्देशपेये विभ्रंशयज्ञे आयन्त इव सूर्यमिति
। ५ । साद्यःक्रेषु श्येनवर्जमहमिद्धि पितुष्परीति च । ६ । अ-
तिराचाणां सर्वस्तोमयोर्मा भूम निष्ठ्या इव विधुं दद्राणं स-
लिलस्य पृष्ठ इति । ७ । त्रिवृत्पञ्चदशसप्तदशैकविंशत्रिणवत्त-
यस्त्रिंशन्वसप्तदशेषूभयं शृणवच्च नो वयमेनमिदा ह्यः पिवा
सोममिन्द्र मन्दतु त्वेति । ८ । अभिजित्यभि प्र गोपतिं गिरे-
ति च । ९ । अनतिरात्रे ऽभि त्वा वृषभा सुत इति । १० । चतु-
र्विंश इन्द्रा याहि चित्रभानो मा चिदन्यद्भि शंसतेति । ११ ।
विश्वजिति य एक इद्विदयत इति । १२ । विषुवतीन्द्र क्रतुं न
आ भरेति । १३ । स्वरसामाभिप्रवगवायुषि शेषेषु पृष्ठस्यैकविं-

श इन्द्रो दधीचो अस्थभिर्विश्वाः पृतना अभिभूतरं नरमेवा
ह्यसि वीरयुरिति । १४ । ॥ २ ॥ ४० ॥

बुध्याङ्गिरसकापिवनचैत्रयद्वाहं नानां तं ते मर्दं गृणीमसी-
ति । द्वितीयेषु विश्वाः पृतना अभिभूतरं नरमिति । १ । चा-
तुर्मास्यवैश्वदेवगर्गवैदच्छन्दोमवत्पराकान्तर्वस्वश्चमेधश्चहाणां
शग्ध्युषु शचीपत इति । २ । साकमेधस्येन्द्रमिहेवतातय इति
। ३ । वैदस्वरसास्त्रोत्त्वं न इन्द्रा भरेति । ४ । द्वितीयेषु तमिन्द्रं
वाजयामस्यस्तावि मन्म पूर्यं तं ते मर्दं गृणीमसीति । ५ ।
अश्वमेधस्य वाचमष्टापदीमहं स्वाधोरित्था विषूवत इति
। ६ । पृष्ठच्यहस्यैवा ह्यसि वीरयुरित्युक्थे । ७ । तृतीयेषु महौ
इन्द्रो य ओजसाभि प्र वः सुगधसमेवा ह्यसि वीरयुरिति । ८ ।
साकमेधस्य तमिन्द्रं वाजयामसि श्रायन्त इव सूर्यमिति । ९ ।
चतुरहाणां श्रायन्त इव सूर्यं त्वं न इन्द्रा भरेति । १० । चतुर्थे-
षु महौ इन्द्रो य ओजसा य एक इद्विदयत इति । ११ । सर्वेषु
मा भूम निष्ठ्या इव विधुं दद्राणं सलिलस्य पृष्ठ इति । १२ ।
संसर्पचतुर्वीरयोरयमु ते समतसीमा उ त्वा पुरुवसो इति । १३ ।
पञ्चाहेषु त्रिवृदादिवत् । १४ । अभ्यासङ्गपञ्चशरदीययोर्द्वि-
तीये त्वं न इन्द्रा भरेति । १५ । पृष्ठचपञ्चाहस्यैवा ह्यसि वीर-
युरिति । १६ । पञ्चम उत्तिष्ठन्नोजसा सहेन्द्रो मदाय वावृध
इन्द्राय साम गायतेति । १७ । अभिप्रवपञ्चाहस्य य एक इ-
द्विदयत इति । १८ । अभ्यासङ्गपञ्चशरदीययोः श्रायन्त इव
सूर्यमिति च । १९ । षडहस्य गव्यभ्रातृभ्यो अना त्वमिति । आ-

युषि त्वं न इन्द्रा भरेति । २० । पञ्चम एन्द्र नो गधि प्रिय इति । २१ । षष्ठमुक्थ्यं चेद्य एक इद्विदयते यत्सोममिन्द्र विष्णवी-
ति । २२ । ॥ ३ ॥ ४१ ॥

पृष्ठचस्य द्वितीय एवा ह्यसि वीर्युरिति । १ । तृतीयं इन्द्रे-
ण सं हि दृक्षसे वयं घ त्वा सुतावन्तस्त्वं न इन्द्रा भरेति । २ ।
दशाहस्याष्टमे यदिन्द्र प्रागपागुदगिति । ३ । नवम एतो त्रि-
न्द्रं स्तवामेति । ४ । त्रिककुद्दशाहस्य नवमु शग्ध्यू षु शचीपते
ऽभि प्र गोपतिं गिरा तं वो दस्ममृतीषहं वयमेनमिदा ह्य इ-
न्द्रमिद्गाथिनो बृहच्छ्रायन्त इव सूर्ये क ई वेद सुते सचा वि-
श्वाः पृतना अभिभूतरं नरं यदिन्द्र प्रागपागुदगिति । ५ । अ-
ष्टमे महौ इन्द्रो य ओजसेति । ६ । द्वादशाहस्य छन्दोमप्रथ-
मान्ययोस्त्वं न इन्द्रा भर य एक इद्विदयत इति । ७ । स्वरसा-
मसु सं चोदय चिञ्चमर्वाक् प्रणेतारं वस्यो अच्छेति पर्यायेण ।
अभिप्लवे च । ८ । तनूपृष्ठे ऽभि त्वा श्रूर नोनुमस्त्वामिद्वि ह-
वामहे यद्वाव इन्द्र ते शतं पिबा सोममिन्द्र मन्दतु त्वा कया
नश्चित्र आ भुवद्रेवतीर्नः सधमाद इति । ९ । एतेषामनन्तरो
ऽनुरूपः संभवे स्तोत्रियनियमच्छन्दसा । १० । गवामयनेन
सांवत्सरिकाणि व्याख्यातानि । ११ । एतस्मादेवाहीना रात्रि-
सत्त्वाण्येकाहा अपि केचित् । १२ । सर्वत्र कामकूप्रीः साम-
वेदात् । १३ । ब्रह्मप्रभृतयो ऽहीना आ द्वादशाहादन्यतरतो-
ऽतिरात्रात् । १४ । द्वादशाहप्रभृतोनि रात्रिसत्त्वाण्यर्वाञ्चि
संवत्सरात् । १५ । दशरात्र उभयतोऽतिरात्रः । १६ । द्वाद-

शाहः पुरस्तादग्निष्टोमो ऽहीनः । १७ । सहस्रसंवत्सरपर्यन्ता-
न्ययनानि विश्वजिता सहस्रसंवत्सरप्रतिमेन यजेत । १८ ।
॥ ४ ॥ ४२ ॥

अग्न्याधेयं वसन्ते ब्राह्मणस्य ब्रह्मवर्चसकामस्य । ग्रीष्मे
राजन्यस्य तेजस्कामस्य । वर्षासु वैश्यस्य पुष्टिकामस्य । शरदि
सर्वेषाम् । १ । गदापनुत्तये पूर्णाहुत्यन्तमित्येके । २ । अग्नि-
होत्रायणिनामिति युवा कौशिकः । ३ । तेषामाग्रयणे नवस्य
।४। स्थालीपाकेनाग्निहोत्रं यवाग्वा वा । ५ । अभावे गवीडां नव-
घासमाशयित्वा तस्याः पयसा श्रीकामस्य । ६ । नित्यमग्नीनां
जागरणम् । ७ । अग्निहोत्रं स्वर्गकामस्य । ८ । पयसा सर्व-
कामस्य । ९ । दध्नेन्द्रियकामस्य । १० । आज्येन तेजस्कामस्य
। ११ । तैलेन श्रीकामस्य । १२ । ओदनेन प्रजाकामस्य । १३ ।
यवाग्वा ग्रामकामस्य । १४ । तरुडुलैर्बलकामस्य । १५ । सो-
मेन ब्रह्मवर्चसकामस्य । १६ । मांसेन पुष्टिकामस्य । १७ । उ-
दकेनायुष्कामस्य । १८ । दर्शपूर्णमासौ सर्वकामस्य । १९ । दा-
क्षायणयज्ञः प्रजाकामस्य । २० । सार्कप्रस्थाय्ययज्ञः पशुकाम-
स्य । २१ । संक्रमयज्ञः सर्वकामस्य । २२ । इडादधः पशुकामस्य
। २३ । सार्वसेनयज्ञः प्रजाकामस्य । २४ । शौनकयज्ञो ऽभिचा-
रकामस्य । २५ । वसिष्ठयज्ञः प्रजाकामस्य । २६ । द्यावापृथिव्यो-
रयनं प्रतिष्ठाकामस्य । २७ । एतानि दर्शपूर्णमासायनानि । २८ ।
आग्रयणमन्नकामस्य । २९ । चातुर्मास्यानि सर्वकामस्य । ३० ।
ऐन्द्राग्रः पशुरायुष्यप्रजापशुकामस्य । ३१ । यामः, शुक्रहरिः शु-

एहो वानामयकामस्य पितृलोककामस्य च ।३२। त्वाष्ट्रो वड-
वः प्रजाकामस्य ।३३। काम्यावेतौ ।३४। सुत्याः सर्वकामस्य
।३५। उक्थ्यः पशुकामस्य ।३६। वाजपेयः स्वाराज्यकामस्य
।३७। अतिरान्नं ऋद्धिकामस्य ।३८। गवामयनं द्वादशाहस्य
।३९। राजसूयः स्वाराज्यकामस्य ।४०। अश्वमेधः परुषमेधो
सर्वकामस्य ।४१। सर्वमेधः श्रेष्ठचकामस्य ।४२। कामानन्त्या-
दपरिमिता यज्ञाः ।४३। ते प्रकृतिभिर्व्याख्याताः ।४४। यज्ञक्र-
मो ब्राह्मणात् । विरिष्टसंधानं च ।४५। य इमौ कल्पावधीते
य उ चैवं वेद तेन सवैः क्रतुभिरिष्टं भवति सर्वाश्च कामाना-
प्नोति ।४६। अथाप्युदाहरन्ति

यथा यष्टुस्तथाध्येतुरेषा ब्राह्मी प्रतिश्रुतिरिति ।४७। ॥५॥४३॥

॥ इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे ऽष्टमो ऽध्यायः समाप्तः ॥

Critical Notes.

Chapter 1

- 4 आवपन्त्येके thus AB. C: आवपयन्त्येके
13. त्वं corrected according to AV. 7 74 4, all MSS. read त्वां.
14. मन्त्रोक्ताम् thus C AB: °क्तम्.
18. अनुष्टुभे is missing in A.

Chapter 2.

1. प्रणय यज्ञं cor ; A(DE)C: प्रणयज्ञं. — ओं प्रणयेति thus C. A. ओमिति प्रणयति.
4. निदधाति thus C. A(DE): निधाति. — प्रहृते cor., A: प्रकृते C (DE): प्रहृते.
8. निधीयमानान् cor.; A: °नाम् C: °नम्.
13. अर्वाञ्चम् thus CDE. A shows here a blank.

Chapter 3.

10. BC omit तद् before बृहत्.
13. पाचाख्यज्ञि: conjecturally. AB: मातख्यज्ञि: C: मार्त्तख्यज्ञि:.
14. अक्ष्यो: thus A. BC: अक्ष्यो:.
16. दात्रा thus all.
20. ऊर्जे मे धेहि thus AC. B: मयि. — समक्षम् cor.; all: समृक्षम्.

Chapter 4.

2. ससन्वांसं cor.; A: सिचन्वांसं B. शिचन्वांसं C(DE): सिचन्वांसं.
9. तृतीयं च° thus AC. B: तृतीयम्.

13. उत्तमा thus BC. A: उत्तमाः. The passage enclosed in brackets is a gloss.
 22. व्रतविसर्जनीम् thus AC. B: व्रतविसर्जनीयम्.
 23. प्रवर्ग्याच्छौर्यम् cor.; all: प्रवर्ग्यात्सौर्यम्.

Chapter 5.

7. यज्ञियैः } cor. after the reading of } यज्ञैः,
 जनयन्त्यो } TBr. 1. 2. 1. 8, 16; all } जनयन्ती.
 9. स्वपती thus A. BC: सुप्तो.
 10. चित्वादिभिर० निर्दहन्तीभिः for this incurably corrupt passage the unanimous reading of all MSS is given, as no explanation can be obtained from the Atharvāṇukramanī, out of which I have prepared an index of rshis and devatās, कपुर्वि० thus A. B: कपुर्वि० C: कपूवि०.
 15. विश्वभरा thus A. BC: विश्वभरा. — अथर्वा त्वा thus A. BC: अथर्वा — पुत्र ईधे अथर्वणः thus AC like VS. 11. 33. B: पुत्र इति मथ्यमाधे अथर्वणः.
 16. अपानति thus ABC, but in A अवानिति is superscribed and also read by DE. On the margin of E अपानति is corrected back again.

Chapter 6.

1. त्वया वधेयं cor.; all: त्वया वधूर्मे; in A on the margin: वेयं, which reading has been adopted by E: त्वया वधूर्वेयं, but afterwards restored to मे. The mistake is to be accounted for by the fact that later copyists were unacquainted with the potential mood वधेयं, which however is exhibited by AV. 10. 5. 15.
 2. दक्षिणाग्नी thus A. BC: ०पि.
 4. दक्षिणाग्निर्निर्मथ्य thus A. BC: ०पि नि०.
 7. स दहन्प्रदहन्वगा: cor ; A: स दजनान्प्र० B: स दहान्प्र० C: स दनान्प्र with Gop. Br. 1. 2. 21.

Chapter 7.

9. स्वर्ग्यी thus BC. A: स्वर्ग्य D: स्वर्ग्य.
 13. सुवं चिह्दञ्चम् cor.; all: सुचं० with Gop. Br. 1. 3. 12. Of the two possible emendations, viz. सुवं ०ञ्चम् and सुचं ०दीचीम्, I prefer the former on account of the slighter alteration which it requires

in the text, although Kâty. S'r. 4. 14. 19. and the passage from S'âkh.
S'r. quoted by the commentator, employ the *sruj*.

20. त्वर्तेनेति thus C. AB: त्वर्तेति.

Chapter 8.

2. च is missing in B.
3. वृद्धिश्चेत् thus all; the quotation in the commentary to Kâty. S'r. 4. 11.
1 has वृद्धिहानिश्चेत्.
10. प्रहृतं thus AB. C: प्रहृत्यं.
13. दाद्याणामिति cor. according to AV. 5. 24. 3; AC: दातृणामिति B:
दात्रेणामिति.
16. प्रसिध्यति thus AB. C: प्रसिंचति, but Taitt. A'r. 1. 30 1 and A'sv. S'r.
2. 16. 19: प्रसिच्यते.—अपगच्छति thus all.—जायते cor. after the above
passages; all: जायसे.—वाजिपीतस्यो thus AB. C: पीतस्यो.
22. वरुणोऽपां य cor.; AC: वरुणोपाय य B: वरुणोपा य.

Chapter 9.

4. पूर्णदर्वं thus AB. C: पूर्णदर्व्यं.—पूर्णो दर्व इति thus all
8. कथवाहनाय thus AC B: क्वाव्यं.
14. दैवावृच्छंयन्ता thus A. BC: वृत्संयुवन्ता.
15. निष्क्रामन्तो thus C. AB: निःक्रां.
16. उपतिष्ठन्ते cor.; all: उपतिष्ठते.
19. 20. सव्यहस्तपुरोडाशा, दक्षिणहस्तपुरोडाशा: cor.; all: सव्यहस्तः पुं, द-
क्षिणहस्तः पुं.
27. शुनासीर्यं सौर्यमेकया च thus AB. C: शुनासीर्यमेकया च सौर्यं.

Chapter 10.

2. वृद्धमानम् cor.; all: वृद्धमानम्.
10. उक्कृतम् thus C. A: उक्कृतं B: उक्तं.
16. प्रमुच्यमानम् thus A. BC: विमुं.
19. The verses are taken from the Paippalâda S'âkhâ of the Atharvaveda;
in the very bad copy of this work, described by Prof. Roth in his essay
„der Atharvaveda in Kaschmir“ p. 12, the text on fol. 99^a is as
follows:

प्रमुच्यमानो भुवनस्य गोप पशुनो च प्रति भागमेतु ।
 अमिर्यज्ञं चिवृतं सप्ततंतुं देवं देवेभ्यो हव्यं वहतु प्रजानन् ॥
 यू ते दंष्ट्रा सुधयो रोपयिस्ता जिह्वायेते दक्षिणा स च पश्यत ।
 अनाष्ट्रं नः पितरस्तत्कृणोतु यूषे बद्धं विमुच्यमा यमन्नं ॥
 अस्तिस्तुस्तमविजुष्टः परेहि रिद्रस्य गोष्ठमपि धाव विद्वान् ।
 धीरा^०मस्त्वा कवयस्संस्त्रिंक्षमूर्जं यजमानाय मत्सतः ॥

गोप according to the Paipp. S'; the MSS.: गोपः — रोपयिष्णु
 thus B. A: °ष्णु C: °ष्व. — जिह्वायेते cor.; this denominative verb is
 attested by Nir. 1.11; the MSS.. निर्द्धयेते. — दक्षिणा cor.; all: दक्षिणाः.
 — पश्यतः cor.; the MSS. omit the Visarga. — कृणोत thus A. BC:
 कृणोतु. — सुमुचिम cor., all: प्रमुचिमा. — अहस्तस्त्वम^० cor.; all:
 अहस्तस्त्वम^०. — धाव according to the Paipp. S'. BC: धाम, A has a
 blank here, but E like BC and D: धान. — धीरासस्त्वा cor.; all:
 धीरा शस्त्वा. — दत्तेति cor.; A: मस्तेति BC: मस्त्विति.

Chapter 11.

1. उत्सम^० thus A. BC: उत्सम^०.
3. ऽनुचराः सदस्यश्च thus A. BC (and DE): अनुचरांत्सद^०.
5. ऊषो cor.; all: ऊर्मो.
12. दीक्षितावेदनात् thus AC. B: °क्षितो वे^०.
14. कशिष्वे^० thus AB. C: कशिपुवे^०.
19. चनसितोत्तरं cor.; all: °सिचो^०.

Chapter 12.

1. C repeats, like Gop. Br. 1. 3. 22, after यज्ञो ऽमुतो ऽर्वाक्षम्, उभौ का-
 मप्रौ भूत्वा क्षित्या सहाविशताम्.
3. नैनं cor.; all: नैनं.
11. अरमन्वतीत्य^० thus AC. B: अरमन्वतीरित्य^०.

Chapter 13.

3. शंखन्ता thus A. BC: संयुवन्ता.
16. शक्वन thus all, and Gop. Br. 2. 2. 3 (VS. 5. 5: शक्वन).
18. अनाधृष्टं thus A. BC again: अनाधृष्टं. — उपगेषं thus A. BC: उपगेषां.
19. अभीक्ष्ण^० thus C. AB: अभीर्म^०.

20. ऋतावृत thus all.
 23. अंशुरंसृष्टे cor. according to VS 5. 7; all: अंशुरंसृष्टे.
 24. प्रेषे thus B. AC: प्रेषे.

Chapter 14.

1. a. परिदां cor.; A: परिदे B: परिदं C: परीद्रं. — जुहान्म cor.; all: जुहानाम्.
 d. अप्संन्तरं thus A. B (DE): अप्सांतरं C: अप्स्वंतरं. — तन्व: thus A. BC: तन्वा:
 e. दध्म: cor.; all: दध्मः. — शीतहरे thus AB. C(DE): सीतहरे.
 g. हरि: thus A BC: हविः. — घर्मस्तप्त: thus B. A: °स्तपन: C: °स्तत: DE: °स्तप्तः.
 8. अनुचरा गृ° thus A. BC: अनुचरागृ°.

Chapter 15.

2. आप्यायनान्नि° cor.; all: आप्यायननि°.
 7. वेदिं cor.; the MSS. omit the Anusvāra-
 11. प्रवर्त्तमाने cor.; all: °मान B: प्रवर्त्तमान.
 19. पत्नीसंयाजान्ता: thus A. BC: °न्ताः.

Chapter 16.

1. परिह्रियमाणा: cor.; all: परिह्री°.
 8. ह्रत्वा cor.; all: ऊत्वा.
 11. अन्तर्यामीयं thus AC. B: अन्तर्यामं
 12. खरे thus A. BC: खरं. — संश्रयति thus AB. C: °यन्ति.
 17. परि य: cor.; A like RV. 10. 17. 12 without a variation, but DE and B: पर्य: C: परीयः. — इत्यस्य° thus CDE; in A there is a blank in the place of त्व; B: यस्य य: परः.

Chapter 17.

3. आमन्त्रयते thus AC. B: अनु°.
 4. मापगाथा त° cor.; AB: °गाथा त° C: °गाथस्त°, Taitt. S. 3. 2. 7. 1:

- मा गात. — सत्या व thus C. AB: °वा. — इत्युक्ता cor.; all: इत्युक्ता,
A'sv. S'r. 5 2. 12, 14: इति जपित्वा.
7. सुतोषे सुतोर्जे thus A. B: सुतस्य सुतोषे सुतोर्जे C: सुतस्य सुतोर्जे.
8. गमेत् cor.; A: गाम BC: गमे.

Chapter 18.

1. ब्राह्मणाच्छसि° thus A. BC: °सी°.
4. ये अमयो विहृता thus AB. C: ये अमये अमयो च. — विहृतान° cor.;
all: विहृताम°
5. धा: cor.; all: धा.
8. BC insert वा before गोपायत.
9. ऽभिब्रजन्ति thus BC(DE). A: निब्रजन्ति.
13. ऊवध्यगोहा° cor.; all: °गूहा°.
14. कृणुतमिद्वि thus A. BC: कृणुध्वमिति.

Chapter 19.

5. ब्राह्मणाक्षसिन्पो° cor.; A: °क्षसि पो° BC: °क्षसी पो°.
7. °न्तः स्रवते thus C. AB: °न्तस्रवते.
13. अग्नीधेष्टे thus C. AB: °धेष्टे. — अयाड° thus B in the first place, in
the second: अयाज°, A both times: अयाद°, C: अयाद and अराडि°.
16. प्रतीक्ष्य cor.; all: प्रतीक्ष.
18. गणान्ने मा thus B. A: °न्ना मा C: न मे DE: °न्ममे मा.

Chapter 20.

4. The second half-verse of the śloka is corrected; all: आदित्यग्रहसावित्री
च तांस्मानुवषट्कृता इति.
7. नराशंसपीतस्य thus AB. C: °पीथस्य. — नृभिःष्टुतस्य cor.; the MSS.
omit the Visarga.
9. इवामहीति cor.; all: ह्मा°.
11. यानि thus C. A: यानि: B: यानि।.
13. अन्वितिरसि cor.; all: अन्विति°.
15. उत्तमात्रतोहारात् cor. (thus also Gop. Br. 2. 5. 3 at the end); all:
उत्तमा प्र°.

20. 21 उक्थसंपत्स्वोमु० thus C. A: °संपाङ्कोमु० (DE: °संपङ्कोमु०) B.
°संपच्छोमु०.

Chapter 21.

14. वृष्ट्यै, वृष्टिं cor. according to VS. 15. 6 f, Taitt. S 4. 4. 1, 1a, all: विष्ट्यै,
AB: विष्ट्यं C: विष्टं.
20. रसप्राशन्वा thus BC. A: रसप्राशन्वा, but DE like BC.
25. आग्नीध्रयो० thus B. AC: आग्नीध्रयो०.

Chapter 22.

4. प्रवाख्, अनुवासि cor. according to TS. 4. 4. 1. 1; all (and Gop Br.
2. 2 13): प्रावोख्, अह्वासि
8. उत्तरस्या अर्धर्चेन thus only D; all others. उत्तरस्यार्धर्चेन
15 16. सर्पणान्तमाशिर cor.; A: °न्तमासीशिरं B: °न्तशिरं C: °न्तमासीरं.

Chapter 23.

- 5 भक्षयति thus A. BC: °यन्ति.
12. आत्मकृतस्य is missing in BC. — अन्नाज्ञाताज्ञा० thus C. AB: °ज्ञातां
ज्ञा०. — प्रयुती thus AC B: प्रयूवती. — धत्तनेति thus AB. C: धेतनेति.
15. कवी corrected according to A'sv. S'r. 6. 12 12 and A'past. S'r. 14. 18;
all: गवी. — धर्मणस्यरि cor; all: धर्मणः परि.
20 साविकान् thus A. B: साविकोन् C: शाविका.
22. द्रप्सवत्योर्यन्ते cor; all: द्रप्सवत्यो यन्ते.

Chapter 24.

1. a. अचुच्योन्नरो (instead of अचुच्यवोत्?) conjecturally cor.; all: अचुक्रो-
न्नरो.
b. ग्राव्णा thus A. B: ग्राव्णी C: ग्रावा — चिक्विदुः cor.; all: चिच्यदुः. —
सञ्जियेम thus all TBr 3 7. 13. 1: सन्नयेम.
f. वर्धयन्ति thus BC A: °न्ती
4. उत्क्रामन्ति cor.; all: उत्क्रामति.
14. अग्निं thus A. BC: अग्नी.

Chapter 25.

1. अग्निष्टोमसाम्नो thus AB. C: °साम्ने.
12. दधते thus AC. B. दधाति.

Chapter 26.

4. °संपदावत्स्वरौ cor ; AB °सपदावत्स्वरौ C. सपदावत्स्वरौ.

Chapter 27

6. सवे cor.; AC and Gop. Br. 2. 5. 8: सव, B· सवा. — रोहिं thus AC. B and Gop. Br. 2. 5. 8: रोहिं. — अहमि° thus AC B: आहमि°. — वाजसामा° thus AB. C and Gop. Br. 2. 5. 8: वाजिसामा°
9. ऽग्मन् cor according to A'śv. S'r 9. 9. 8. AB: यमं C· यां. — ऽसवे cor all: सवं.
16. नाभुरसि thus all and Gop. Br. 2. 2. 13; perhaps नाभिरसि?
22. 25. अभित.स्तो° cor.; the MSS. omit the Visarga

Chapter 28.

1. काममप्रथ° thus BC. A: कामं प्रथ°.
12. क्रियमाणाम् thus C. AB: क्रिय°.
14. आमावास्त्रेनेष्टे thus B(D). A· °नेष्टिर्दी° C(E): °नेष्टि.
21. °दीयमानम् thus A. BC: °दीयमानां.
24. उदुह्यमानम् cor.; all: °नां.
25. निधीयमाना: cor , all: °नां.
27. प्रासने cor.; AC: प्राश्ने B: प्रश्नोन.
28. इत्यैन्द्रा cor.; A: °न्द्र B· °न्द्रा C: इतिन्द्रा.
32. कृते thus AC. B: कृतो.

Chapter 29.

4. °रूप° is missing in B.
7. एकाद्विंशत्स्तो° thus B. AC: °विंश स्तो°.
12. °प्रासनाद°
13. °वकावे° } cor.; all: { °प्राशनाद°
°वकवे°.
22. एतं सधस्था thus AC. B: एतमागमेतं सधस्था

Chapter 30.

2. उत्क्रान्तश्रेयस: cor.; A: °यसा B· °न्त:श्रीयशा: C: °त्यश्रेयसा. — श्रेय्य-
कामस्य thus AC. B: °कामेस्य.

11. पयःसुराग्रहाणां thus AC B: पयःतिसुनोत्तुराग्रहाणां.
16. संज्ञानानि cor.; AB: सञ्ज्ञानानि (thus also Gop. Br. 2. 5. 7) C: सस्थानानि.
17. धाञ्चितायिभिः thus A. B omits ३, C: धाइतायिभिः.
27. प्रणवान्तया तानेन thus AC. B: प्रणवांतं पात्यन्ते.

Chapter 31.

4. °देवताभ्यां thus C AB: °देवताभ्यः
20. विश्वजिति is wanting in B.
22. °वेति तृचान° conjecturally; all: °वेत्यृचान°.

Chapter 32.

14. °निनर्दांकृत्वा द्व° thus AC B: निनर्दाहं कृत्वाव द्व°.
17. 18. The number of the o's differs somewhat in C
22. प्रतिराधान् । न सं° cor.; all: °धान सं°.
25. It would have been uncritical to admit into this Sûtra the emendations undertaken with these passages in the edition of the Atharvaveda. No matter whether the tradition is false or correct, it evidently lay before the author of the Vaitâna Sûtra in this form and it was not my duty to correct his work. Real mistakes of the copyists, as I judge from the want of various readings in the edition of the Atharvaveda, are:
 शसो, विद्युत्, पर्णशफो instead of चमसो, विप्रुट्, °शदो.
31. The MSS. insert त् between आहनस्या and वृषाकपिवत्.
32. ईकारः thus B. AC: इ°.

Chapter 33

2. चरन्तम् is missing in B.
6. वा । इन्द्र cor.; all: चन्द्र.
7. अनुरूपात्तं thus AC. B: अनुरूपास्तं. — °क्षैतयोनी cor.; all: °स्थैत°.
18. अष्टर्चेषु thus AC. B: अष्टर्चम्. — °नुरूपाय thus B. A: °नुरूपा C: °नुरूप.
20. ऋतावा is missing in B.
21. अन्त्ये thus AB C: अन्ते.
25. °स्तोत्राय thus BC. A: °स्तोत्रिय.

Chapter 34.

2. अध्वर्युपथेन thus AC. B: अध्वर्युः प°.— यदिहोनम°, यदित्यरी°, °मथेत्विति cor.; all: यदिहोनम°, यदित्यरी°, °मथेत्विति.

4. सुब्रह्मण्यां thus BC. A: °ण्यो.
5. सुब्रह्मण्योऽमिति thus AB. C: °ण्यायाऽमिति.
7. °स्तोत्रियांश्च cor.; all: °स्तोत्रियंश्च.
- 9b. सरस्वत्या, thus C. AB: °त्यां. — संजिगाद् thus all
- c. स्रवामहे cor.; all: प्रवा°. — For the following, which is not to be made out by comparison with Kāty. S'r. 13. 3. 21, I give the reading of the MSS. (B: कोश्वोर्यदा C: कोश्वोर्यदा B: सुभद्रं C: मेधयति)
11. °मौघ्रेण cor.; all: °मौघ्रेण.
18. स यदा cor.; A: मयद् B: सयद् C: सदय.

Chapter 35.

- 9 आरभणीयायाश्च thus C. A: °यायाःश्च B: °यायश्च.
13. आरभणीया thus AC. B: °णीयाया.
16. त्रिवृत्, त्रिणव generally written तृवृत्, तृणव.
17. आज्ये thus B. A: आज्यं C: आज्य.
20. चतुर्विंशचतुस्त्वारिंशा° thus A. B: द्विचतुस्त्वारिंशा° C: चतुर्विंशचतुर्विंशचतुस्त्वारिंशा°

Chapter 36.

8. 15. फाल्गुन्या thus AC. B: °न्यां.
12. चचभृतिः thus C. A: चचभृतिः B: चचभृतिः.
26. अभिल्लवप्र° cor ; all: अभिल्लवत्प्र°.
30. गुदं, अर्वाञ्चमज्जिम° cor.; all: चणुवं, अर्वाञ्चमञ्चिम°.
31. ऊर्ध्वमे° cor.; all: ऊर्ध्वमे° — पुनन्निवेति cor.; all: पुनर्निवेति.
33. °ध्वर्चोर्त्र° cor.; A: °ध्वर्चोर्त्र° BC: °ध्वर्युर्त्र°.

Chapter 37.

1. त्वं cor.; all: त्वां.
2. अस्मि न य°, भवस्युत्तरो, मतिमत्त्व°, भवासोति cor.; all: अस्मिन्य°, भवास्युत्तमो, मतिमति च°, भवानीति.
14. दद्याम् cor.; all: दद्यात्.
19. ह् is missing in A.

24. द्वियमाणम् } cor.; all: { द्वी°
 26. °बाहुया° } cor.; all: { °बाहुया°.

Chapter 38.

7. चतुर्थम् is missing in B.
 14. अग्निं thus AC. B. अग्नी.

Chapter 39.

9. तीव्रसुद° cor.; all: तीव्रस्तुद°, and alike 40. 5. — उपशदो° cor.; all: उपसदो°.
 16. सूर्यस्तुद° cor.; all: सूर्यस्तुद°. — देवानां केतुरनी° thus AB C: देवाना-मुदगादनी°.
 18. साहस्रान्ते thus AC. B. °न्ते.

Chapter 40.

1. त्विष्य° } cor.; all: { तिष्य°.
 3. विनुत्य° } cor.; all: { विनोत्य°. — राशिमराययोः शदोपशदयोः cor.;
 all: °रायोः सदोपसदयोः.
 4. The former च is missing in C.
 5. विभ्रंश° } cor.; all: { विभ्रंस°.
 6. साद्यःक्रेषु } cor.; all: { साद्यक्रेषु.
 14. गवायुषि thus AC. B. °षी. — नरम् is missing in B.

Chapter 41.

1. कामिद्विन thus AC. B. गम्°.
 2. वैदच्छन्दोमवत्प° cor.; AC: वैदतच्छ° B: वैदकृत्संदोमवत्प°.
 4. वैदस्व° cor.; all: वैदत्स्व°.
 8. अभि प्र वः up to 11. य एक excl. is wanting in B.
 15. 19. अभ्यासङ्गः cor.; all: अभ्याशङ्गः.
 22. उक्थं cor.; all: उक्थं.

Chapter 42.

15. अर्वाञ्चि सं° cor.; all: अर्वाचित्सं°.

Index of Quotations.¹⁾

A. From the Atharva Samhitâ.

Khanda 1.		2. Vait. 8. 7.	16. 6. Vait. 5. 17
4. 1. Vait. 16. 10.		4. 8. 9.	ed only 8. 14
2. 16. 2		17. 1. 4. 20.	17. 1. 28. 30.
5. 1. 28. 11.		29. 3. 22. 16.	3. 28. 31.
9. 3. 3. 1.		33. 1. 38. 1.	7. 9. 27.
10. 4. 38. 1.		34. 1. 10. 16.	19. 1. 28. 15.
19. 3. 9. 21.		35. 1. 9. 5. 29. 22.	6. 34. 16.
21. 2. 29. 5.			8. 34. 17.
30. 3. 4. 4.			20. 1. 24. 14. 28.
4. 4. 15.			25. 38. 14.
		Khanda 3.	
		3. 1. 9. 2.	2. 29. 19.
		2. 30. 27.	4. 15. 16.
Khanda 2.		4. 7. 13. 2.	5. 23. 20.
1. 3. 29. 14.		8. 4. 22. 1.	6. 19. 2.
2. 1. 36. 28.		10. 6. 13. 6.	7. 29. 19.
5. 1. 16. 11.		11. 8. 36. 19.	21. 1. 16. 16.
		13. 7. 29. 13.	7. 9. 17.
		14. 2. 21. 26.	29. 7. 3. 21.
6. 1. 28. 4.		15. 7. 6. 9.	31. 10. 13. 10.
3. 28. 10.			
16. 1. 4. 20.			

1) Verses or formulas taken from an other than the Atharva Samhitâ, are supplied with a †, if they are quoted in an abridged form, with a if the Vaitâna Sûtra exhibits one or more variations.

Khânda 4.		7. Vait 8. 7. 13.	56. 1. Vait 29. 10.	
1. 1. Vait. 14 1.28.33.	8	19 2.	61. 3 2. 17.	
2. 14. 1.	9.	9. 27.	63. 1 28. 27.	
2. 1. 8. 22. 28. 5	11.	19. 11.	2 28. 26.	
7. 28. 34.	25. 7.	28. 20	4. 29. 8.	
8. 1. 36. 7.	26. 1.	16. 6.	69 1 30. 13.	
5 29. 12.	12 ab.	19. 4.	71 1. 4. 16	
13. 1 38. 1.	27. 1	10. 13.	79 1. 31. 4	
14. 1. 28. 3.	2.	10. 12.	80. 3. 23. 20	
2 29. 17.			84 1. 38. 1.	
5. 8.17.15.9.	Khânda 6.		87. 1. 28. 16.	
15. 6. 8. 9.	1. 1.	17. 2.	92. 1. 36. 18.	
21. 1. 21. 24.	2. 1.	16. 13.	98. 1. 34. 13	
23. 1 2. 11.	3. 1.	16. 9.	99. 1. 18. 16	
4. 5. 15.	5. 1	29. 15.	106. 2, 3. 29. 13.	
26. 1 15. 13.	2.	2. 14. 3. 3.	114. 1 22.15.30.	
27. 4. 12. 12.	19 1.	11.10 30.13.	22.	
7 9. 2.	2.	6. 11.	115. 1. 8. 7.	
39 9 8. 11.	22. 1.	9. 5.	3. 30. 23.	
	23. 1.	4 14.	117. 1. 24. 15.	
	31. 1.	6.3. 33.28.	122. 1 } 22. 23.	
Khânda 5.			123. 1. }	
3. 1. 1. 12. 14.	35. 1.	29. 5	3. 2. 15.	
7. 1. 28. 19.	42. 1.	12. 13.	124. 1. 12. 7.	
6. 3. 2.	47. 1.	21. 7.	3. 11. 9.	
7. 12. 10.	48. 1	21. 7.	125. 1. 6.3.34.15.	
10. 1. 29. 11.	1—3.	17. 10.	3. 6. 8.	
12. 1. 10. 11.	51. 1.	30. 7.	126. 1. 34. 11.	
20. 1. 34. 11.	53. 2.	11. 15.		
24. 1—3. 8. 13.	3.	4. 8. 17.		
4. 8. 22.	54. 2.	3 4.	Khânda 7.	
5. 19. 3.	55. 2.	2. 16.	3. 1. 9. 15.	
6. 8. 13.	3.	8. 5.	5. 1. 13. 13.	

6. 1. Vait	6. 11	62. 1. Vait.	29. 9.	98. 1. Vait.	4. 6.
3	11. 11.	67. 1.	18. 4	106 1	12 5 16.8
4.	29 20.	68. 1.	8. 2. 13.	109. 1	6. 10.
9. 1.	8. 13.	71. 1.	21 15.	110 1	8. 6.
14. 1.	13. 7		28. 8.	3	3. 17.
15. 1	29. 18.	72 1.	14. 3.	111. 1	17. 9
16. 1.	5. 9.	3.	21 19	117. 1.	23. 9.
18 2.	4. 8	73 3.	14. 5	118. 1.	34. 12.
20. 1.	1. 15.	7.	14 4		
22. 1.	13. 8.	11.	14. 9.	Khanda 8	
26 1.	13. 14.	74. 4.	1. 13.	2. 16.	10. 6.
	15. 12.	76. 6	16. 14.	3. 26	6 11.
3.	4.20.13 5	77. 1	9. 2.	7. 1	30. 6
4 }	15. 10.	78. 1.	4. 11.	9. 6.	33. 8.
5. }		79. 1. }		Khanda 9	
6.	10. 10.	80. 1. }	1. 16.	1. 1.	16 12
	29. 2	3.	1. 3 2.	11.	21. 7.
27. 1.	3. 15.		12. 7. 12.	18.	30. 13
28. 1.	4.12.13.2.	82. 1	29 19.	2. 1.	24 10.
29. 1.	8. 1.	2.	5. 16.	4.	4. 5.
30. 1.	10. 5.	6.	2 7.	5. 1.	10. 14.
33. 1.	29. 21.	83. 1.	10. 22.	2.	10. 15.
34. 1.	29. 6.	3.	28. 17.	17.	29. 9. 23.
40. 1.	8. 2.	84. 3.	29. 5.	10. 9.	40.7 41 12.
41. 2.	22. 23.	87. 1.	10.4.9.18.		
44. 1.	25. 2.		24. 17.		
46. 1.	1. 14.	89. 1.	3.18.24.6.	Khanda 10	
47. 1.		3.	8. 20.	2. 1.	37. 19.
48. 1. }	1. 16.	4	4. 1.	6. 1	10. 2.
51 1.	25. 2.	94. 1.	13.12 23.7.	3.	10. 3.
53. 7.	24. 4.	97. 3. }		8. 42.	28. 28.
58. 1.	25. 2.	8. }	4. 13.	9. 26.	4. 9.

Khanda 11		34. Vait. 21.23 39.16.	38 Vait 15 11.
2. 1. Vait. 29. 10.		35. 33. 6.	44 } 9. 8.
		37. 18. 7.	45 } 30. 14
Khanda 12		46. 29. 8.	4. 28 16 17
1. 1 12. 6			59 6. 11.
13. 15. 8.	Khanda 14.		71 9. 8
27 2. 8	1. 19. 4. 11.		75 22. 22
30ab, c 12. 6.	42. 2. 6.		
33 27. 7.	57. 4. 11	Khanda 19	
38. 10.8.15.4	2. 47. 12. 7	6. 1. 37. 19.	
39 22. 1		51. 2. 3. 9.	
46. 29. 10	Khanda 16.		59. 3. 3.5 19 12.
63. 27. 8.	2. 6. 2. 9.	64. 3. 28. 14.	
2. 5. 5. 13.	9. 3. 24. 5		
6. 28. 22		Khanda 20.	
26. 12. 11.	Khanda 17.		1. 1. 19. 6.
32. 6. 2.	1. 18. 3. 3.	2. 1. 19. 23.	
45cd. 4. 8.	21. 14. 2.	3. 1 21. 1. 27.	
3. 15. 10. 8.	22. 11. 16.	19. 31. 21.	
22 28. 12.	23. 11. 13.	33. 3.	
33. 10. 7.		4. 1. 21.1.27.20.	
35. 10. 9.	Khanda 18.		5. 1. 21 2.
Khanda 13.		7. 1. 21. 2. 33.2.	
1. 27. 15.7.28.23.	1. 44. 30. 14. 37.	8. 1. 21. 21.	
34 13. 5.		9. 1. 22.7.31.22.	
45. 16. 11.	51. 9. 8 30. 14.	33. 7.42.5.	
59. 18. 8.	55. 28. 24.	3. 22. 7.	
2. 1. 9. 16.	2. 19. 37. 25.	10. 1. 22 11. 27.12.	
16. 21. 23. 33.	3. 2. 38. 3.	11. 1. 22.12.31.25.	
5. 39. 16.	5. 29. 13.	12. 1. 22. 13.	
26. 29. 14.	18. 10. 4.	6. 22. 14.	
32. 33. 8.	25. 22. 3.		

13	1	Vait	22. 21.	36. 1.	} Vait. 31. 25	58. 3. Vait	33. 6. 16.
	4.		23. 3.	37. 1.		59. 1. 3.	33. 24.
14	1, 3.		25. 3.	38. 4		60. 1.	31. 26. 40.
15.	1		25. 7.				14. 41. 7. 8.
16.	1		25. 8.	39. 1.	35. 10. 39. 10.		16. 42. 1.
17.	1		25. 9.	2	35. 11.	61. 1.	39. 2. 41.
18.	1, 4.		26. 5.	40. 1.	33. 3. 42. 2.		1 5
19.	1.		29. 5. 31.	41. 1.	40. 14.	62. 5.	41. 17.
			22	42. 1.	41. 6.	63. 1ab. }	32. 12.
	4.		32. 3.	3.	41. 17.	2cd. }	
	6.		32. 2.	43. 1.	27. 20.	4.	27. 15. 31.
20.	1.		31. 22.	45. 1.	39. 9. 41. 13.		20 33. 18.
21.	11.		26. 7.	46. 1.	42. 8.		40. 12. 41.
22.	1.		26. 9. 33. 2.	3.	23. 20.		11. 18. 22.
			40. 10.	47. 1.	27. 28 33.		42. 7.
	4.		26. 9. 32. 5.		14. 41. 5. 9.	7.	27. 15.
			40. 9. 42. 5.	50. 1.	27. 13. 35. 12.		31. 20.
23.	1.		31. 22.	51. 1.	31. 18. 24.	64. 1.	41. 21.
24.	1.		31. 22.		33. 7. 41. 8.	67. 1.	31. 27.
25.	6, 7.		26. 10.	3.	31. 18.	3.	29. 8.
26.	1.		26. 12.	52. 1.	32. 6. 33.	4.	31. 27.
	4.		26. 12. 27.		16. 42. 2.	68. 1.	33. 15.
			19. 33. 2.	53. 1.	42. 5.	11.	39.
			39. 4.	54. 1.	40. 14. 41.	69. 1.	} 33. 15.
27.	1.		31. 22. 32. 4.		1. 42. 5.	70. 1.	
	5.		39. 13.	56. 1.	41. 17.	71. 11.	42. 8.
28.	4.		31. 22.	57. 1.	27. 25. 34.	72. 1.	31. 27.
32.	3.		26. 13.		6. 39. 5.	73. 1.	32. 7.
33.	1.		26. 7.	4.	27. 25.	74. 1.	32. 8.
	3.		26. 13.	58. 1.	33. 6. 40. 5.	75. 1.	32. 9.
34.	1.		33. 12.		41. 9. 10.	76. 1.	32. 10.
35.	1.		31. 19.		19. 42. 5.	77. 1.	33. 17.

78. 1. Vait. 27. 10. 39.	100. 1. Vait. 39. 7 40. 4.	124. 1. Vait. 42. 9.
3. 18.	101. 1. 39. 8. 40. 2.	125. 1. 32. 13.
79. 1. 27. 12. 33.	102. 1. 39. 8.	2. 30. 10.
6. 10. 39.	103. 1. 39. 8. 40. 2.	4. 30. 11.
14. 40. 13.	2. 39. 8.	126. 1. 32. 14. 17.
80. 1. 27. 12 33. 6.	104. 1. 39. 9. 41. 13.	2. 32. 17.
81. 1. 27. 22. 33.	105. 1. 39. 11.	127. 1. 32. 19.
9. 42. 9.	4. 39. 12.	128. 9. 38. 2.
82. 1. 27. 22. 33. 9.	106. 1. 39. 14.	129. 1. 32. 20.
83. 1. 27. 23 33. 11.	107. 1. 4. 39. 15.	133. 1. 32. 21.
84. 1. 31. 16. 33.	108. 1. 39. 17. 40.	134. 1. 32. 22.
14. 40. 11.	4. 41. 4. 10.	135. 1. 32. 23.
85. 1. 31. 18.	15. 20. 42.	The answers
40. 11.	2. 7.	from 133.
3. 31. 18.	109. 1. 39. 19.	1. to 135.
86. 1. 35. 13.	41. 6.	3. } 32. 25.
87. 1. 33. 19. 20.	110. 1. 40. 1.	135. 4. 32. 26.
88. 1. } 33. 19.	111. 1. 40. 1. 4.	6. 32. 28.
89. 1. }	41. 22.	11. 32. 30.
90. 1. 33. 20. 21.	112. 1. 40. 3.	136. 1. 32. 31.
91. 1. 33. 22.	113. 1. 40. 3. 8.	137. 3. 23. 17.
92. 1. 32. 5.	114. 1. 40. 4. 41. 20.	32. 33.
93. 1. 33. 23.	115. 1. 40. 6.	4. } 32. 33.
39. 5.	116. 1. 40. 7. 41. 12.	7. }
4. 34. 7.	117. 1. 40. 8. 42. 9.	138. 1. 27. 28. 33.
94. 1. 33. 20.	118. 1. 41. 2. 42. 5.	14. 41. 8.
95. 1, 2. 34. 19.	3. 41. 3.	11. 42. 6.
96. 1. 34. 20.	119. 1. 41. 5.	139. 1. 27. 29.
97. 1. 39. 3. 18.	120. 1. 42. 3. 5.	143. 1. 27. 29.
40. 8. 42. 5.	121. 1. }	8. 27. 30.
98. 1. 39. 5. 42. 9.	122. 1. }	
99. 1. 39. 6.	123. 1. 33. 6.	

B. From the Rk Samhitâ.

†1. 19. 1 Vait. 23. 8	†4. 58. 3 Vait 29. 19.	8. 78. 1. Vait 30. 16.
†1. 91. 17, 18	†6. 16. 13. 29. 8.	†10. 17. 12.
19. 19.	†6. 52. 14. 8. 13.	13 16. 17.
1 132. 6. 34. 1.	7. 59. 12. 9. 19.	27. 8 38. 5.
1. 163. 1. 6 1	†8. 48. 3. 24. 5.	11 38. 6.
†the same 6. 7.	4. 19. 18	*37. 12 23. 12.
4. 54. 1. 16. 15	† 70. 4. 42. 4	186. 1 38. 1.
† the same 23. 22.		

C. From the Vâjasaneyi Samhitâ.

†1. 7b. Vait 7. 6	*5. 7a. Vait. 13. 23	†12. 10. Vait. 28. 21.
26e 2. 4	* b. 13. 24.	†13. 27 29. 1
2. 7a 2. 13.	* 33e. 18. 14.	*15. 9e—h. 27. 27.
† 11d. 3. 11.	* 34b. 18. 8.	19. 34. 30. 12
* 13. 4. 3.	† the same 18. 13.	*20. 31. 30. 9.
14b. 4. 1.	† 37. 4. 21.	*23. 20, 21. 36. 30.
† 27a. 4. 19.	† 38. 10. 1.	* 26. 36. 31.
*3. 10a, †b. 7. 11.	*8. 13 23. 12.	† 27. 36 32.
†* 49. 9. 4.	* 36. 25. 12.	* 49. 37. 1
†5. 3. 8. 10.	11. 32—34 5. 14.	* 52. 37. 2.
* 5a. 13. 16.	† 32. 28. 9.	† 61, 62. 37. 3.
* b. 13. 18.		

D. From the Taittiriya Samhitâ.

†1. 1. 13. 20. Vait. 4. 7.	*3. 2. 5. 3l. Vait. 19. 18.
†* 8. 5. 2g. 20. 9.	2. 7. 1ab. 4. 16.
†3. 1. 4. 4n. 10. 19.	* a—e. 17. 4.
* 10. 1a. 18. 5.	* f. 17. 7.
† b. 18. 6. 28. 7.	* g, 2i —l 17. 8.
* d, 2. 16. 17.	3. 8. 2c. 24. 16.

*4. 4. 1.	{	Vait 17. 4.
		20. 13.
		21. 14.
		22. 4. 17.
		23. 6
		25. 1. 13.

E. From the Taittirîya Brâhmaṇa.

* 1. 2. 1. 8, 9, 15, 16.	Vait. 5. 7.	*25. 8. 8. }.	Vait. 24. 14.
†2. 1. 11. 1. }	7. 4.		24. 18
	7. 20.	† *3. 7. 13. 1.	23. 22.
		1—3.	24. 1.

F. From the Taittirîya A'ranyaka.

*1. 30. 1. Vait. 8. 16.

G. Quotations

which I was not able to verify, but which certainly proceed from the Mantra-period, and are perhaps to be found in the Paippalâda S'âkhâ of the Atharvaveda.

अमय उपाह्वयधुम् Vait 21. 17.	बृहस्पते पगृहाण 2. 5. and complete
अपेत एतु 38 1. and Kauś 97	Kâty. S'r. 2. 2. 13 and Kauś. 137.
complete.	यज्ञ इदं पितृभिः 38. 4 and Kauś.
इन्द्र गीर्भिः 3. 17.	88 complete.
इन्द्राग्नी अस्त्रान् 8. 6 and Kauś. 5	यन्मे स्कन्नम् 16. 17 and Kauś. 6
complete.	complete.
कृते योनी 28. 32.	विमुञ्चामि 24. 7 and Kauś. 6
पत्नी यदृश्यते जरितर्हीता विष्टीमेन	complete.
जरितः (AV. 20. 135. 5?) 32. 27.	व्रतानि व्रतपतये 4. 22 and Kauś. 42
पूर्णमध्वर्यो प्रभर 16. 1.	complete, 6 abridged.

Index of Words.¹⁾

अक्ष 'die' 6. 10.	15. 34. 21. 38. 8. cf. पुरस्ताद्.
अक्षन् 3. 14.	— °सामन् 23. 6. 25. 1.
अक्षित 3. 20.	अग्निहुत 19. 16.
अक्षिति 3. 20.	अग्निहोत्र 1. 16. 7. 1. 2. 16. 8. 3.
अग्नि 1 6. 20 2. 7. 13. 3. 12. 4.	12. 1. 43. 5. 8. गयणिन् 43. 3.
2. 10. 18 5. 18. 6. 7. 11. 13. 7.	अग्नीध्र 2. 13. 13. 19 15. 3. 17.
17. 19. 20. 8. 17. 18. 19. 9. 2. 10.	12. 19. 5. 13. This old form, in-
12. 17 19. 10. 17. 11. 14. 12.	stead of the modern अग्नीध्र, is
5. 8. 13. 2. 13. 15. 3. 9. 17. 17.	used only in addresses from the
12. 18. 4. 19. 10. 23. 12. 14.	part of another priest, except
28. 1. 31. 3. 34. 2. 37. 12. 38.	19. 13.
14. 43. 7. अग्नेःकुलाय, °स्तोम	अग्नीषोम du. 15. 14. 16.
'names of two <i>ekāhas</i> ' 40. 2.	अग्नीषोमीय 3. 4. 15. 18.
cf. दक्षिणा°, अपरा°, वेद्य°. —	अग्न्याधेय 5. 1. 43. 1.
°चित् 30. 1. °ज्योतिस् 7. 9.	अग्न्युपस्थान 7. 25.
°पद् 5. 11. 6. 6. °परिस्तरण 7. 4.	अग्न्य, अग्नेय 3. 7. 21. 26. अग्ने 6. 1.
°ष्टुत् 38. 11. 39. 8.	अङ्ग 3. 14. 'an unessential part of
अग्निष्टोम 15. 6. 16. 5. 24. 19. 31.	a ceremony' 4. 23.

1) Except those words contained in a quotation, every word of the Vaitāna Sūtra is to be found in this index, with the citation of every passage in which it occurs, if the contrary is not expressly denoted by an etc. or otherwise.

- अङ्ग adv. 37. 2.
 अङ्गार 10. 21. 18. 1.
 अङ्गष्ठ 3. 11. 11. 24.
 अङ्गुवाक 11. 3. 18. 1. 19. 21.
 20. 13. 14. 21. 7. 22. 15 °वाद
 18. 13.
 अज 29. 3.
 अजिर 'name of an *ekāha*' 39. 5.
 अञ्ज
 अनु- 6. 10
 अभि- 10. 4. 11. 9 29. 1
 आ- 10. 5.
 अञ्जन 10. 14
 अञ्जलि 4. 17.
 अतिचार 8. 20.
 अतिच्छन्दस् 19. 17.
 अतिच्छान्दस् 29. 8.
 अतिरात्र 22. 19. 26. 1. 31. 15. 38.
 7. 13. 40. 7. 43. 38. cf. अन०,
 अन्यतरतोऽ०, उभयतोऽ०, साति०.
 — °वत् 37. 6.
 अतिरिक्तोक्त्य 27. 27.
 अतिशंसन 35. 14.
 अतीवाद 32. 26.
 अत्यपिष्टोम 25. 1. 26. 15.
 अत्र 9. 12. 10. 17. 12. 8. 9.
 अथ 1. 1. 17. 5. 1. 7. 26. 9. 18. 23
 10. 1. 15. 18. 17. 12 31. 5. 6.
 34. 21. 36. 1. 14. 38. 1. 39.
 1. 43. 47.
 अथर्वन् 6. 1.
 अथर्वाङ्गिरोविद् 11. 2.
 अद् 14. 1a.
 अदस् 3. 20.
 अदिति 6., 11. 13. 2. 37. 20.
 अधर 38. 14.
 अधस् 6. 13.
 अधस्तात् 3. 7.
 अधिपा 14. 1b.
 अधिग्रहण 2. 4.
 अधिष्ण 12. 3.
 अधिष्णवन्त् 18. 18.
 अधीवासस् neutr. 36. 29.
 अध्ययन 11. 20.
 अध्येतृ 43. 47.
 अध्वर्यु 3. 7. 6. 10. 8. 15. 11. 2. 3.
 13. 19. 21. 27. 14. 7. 15. 3. 16.
 1. 17. 17. 12. 19. 5. 13. 20. 15.
 19. 23. 14. 30. 9. 36. 33. cf.
 , under शंस. — °पथ 34. 2.
 अन्
 अप- 5. 16.
 अनतिरात्र 40. 10.
 अनधीयान 34. 5.
 अनन्तर 42. 10.
 अनपेक्षमाण 28. 28.
 अनभिवादुक 11. 18.
 अनवानन्त् 15. 3.
 अनवानम् 19. 8. 32. 14.
 अनशन 1. 13.
 अनाच्छादित 12. 12.
 अनाज्ञाताज्ञातकृत 23. 12
 अनादेश 1. 3.
 अनाधृष्ट 14. 1d.

- अनामय 43. 31.
 अनामिका 3. 11.
 अनाघ्न 10. 17.
 अनिष्टसोम 30. 3.
 अनीक 14. 1d °वन्त् 9. 2.
 अनु 18. 3. 4. 28. 4. 29. 4
 अनुख्यातर् 18. 15
 अनुचर 11. 3. 14. 8. fem. °ई 36.
 32. 38. 2
 अनुच्चा fem. 2. 1
 अनुदित 5. 11.
 अनुपस्यूशन्त् 3. 11.
 अनुब्राह्मणिन् 17. 11.
 अनुमति 17. 4. 37. 20.
 अनुमन्त्रण 18. 17.
 अनुयाज 3. 6. 4. 3. 23. 21.
 अनुरूप 20. 16. 21. 1. 22. 7 9 25 3.
 5. 26. 3. 5. 9. 12. 27. 20. 22 25. 28.
 33. 7. 34. 19. 35. 5. 7 9. 42.
 10 cf. उक्थस्तोत्रिया°, पृष्ठस्तोत्रि-
 या° and स्तोत्रिय.
 अनुरोध 28 4.
 अनुवषट्कर् see under वषट्.
 अनुवषट्कार 4. 4. 19. 12.
 अनुष्टुम् 1. 18. 15. 3. 19. 17
 अनुहोम 19. 12.
 अनूचान 13. 26.
 अनूबन्धा 24. 10.
 अन्त 1. 19. 2. 1 4. 18. 5. 12 13.
 8. 21. 9. 3. 6. 8. 14. 26. 10. 14.
 11. 8. 14 12 2. 13. 2. 3. 15.
 14 1b. 15. 2. 15. 19 16. 5. 18
 7. 19. 7. 8. 20. 20. 21. 4 22.
 15. 23. 5. 13. 21 24. 3. 7. 9.
 27. 5 28. 23. 30. 27 33. 16
 36. 25. 37. 11. 21. 38. 14
 43. 2.
 अन्तत्स 7. 22. 22. 2.
 अन्तस्रुत 19. 10
 अन्तर 3. 19. 14. 1d.
 अन्तर 36. 3. अन्तरेण 4. 18 8. 23
 15. 14.
 अन्तरा 2. 13. 3. 4 21. 26
 अन्तरिक्ष 3. 16. 18. 14.
 अन्तर्यामीय 16. 11.
 अन्तर्वसु 41. 2.
 अन्त्य 26. 6. 32. 14 35. 33. 21. 42.
 7. cf. साहस्रा°.
 अर्त्त 10. 17. 12. 1. 43. 29 °पति
 7. 19. °ाद् 7. 19.
 अन्य 18. 13. 33. 18. 34. 12.
 अन्यतरतोऽतिरात्र 42. 14.
 अन्वाहार्य 2. 4. 3. 18.
 अप 2. 1. 3. 13. 4. 23. 7. 3. 12.
 11. 14. 1d. 16. 4. 23. 14. 20.
 24. 3. 28. 20. 36. 27. मदन्त्या-
 पा३ see under मद-
 अपचिति 'name of an *ekāha*' 40. 1.
 अपनुत्ति 43. 2.
 अपर 18. 10 21. 10. 32. 35. अप-
 रेण 7. 22. 15. 3. 17. 16. 7. 18.
 4. 23. 14. 19 — °रात्र 5. 8.
 16. 4 °ाप्ती du. 1. 20 4. 18
 7. 15.

अपराजिता 24. 10. 27. 9.
 अपराह्ण 1. 11. 15. 5.
 अपरिमित 13. 1. 35. 4. 43. 43.
 अपरेदुस् 4. 25. 15. 5.
 अपान 3. 20 19. 9.
 अपि 4. 23. 9. 12. 12. 8. 9. 19. 20
 24. 20. 42. 12. 43. 47.
 अपूप 31. 4.
 अपूर्व 'name of an *ekāha*' 39. 6.
 अपोनग्रीय 16. 10.
 अप्तोर्यामन् 19. 17. 27. 18. 38. 11.
 अप्रचालित 7. 22
 अप्रज्ञान 35. 6.
 अप्रतिरथ 1. 18. 13. 11. 29. 16.
 अप्रत्युत्थायिक 11. 18.
 अप्रथमयज्ञ 28. 1.
 अप्रमादम् 36. 27.
 अप्राह्मणो 37. 18.
 अभाव 43. 6.
 अभि 21. 10.
 अभिचार 2. 10. 43. 25.
 अभिजित् 31. 9. 20. 33. 1. 35. 17.
 40. 9.
 अभितस् 27. 19. 20.
 अभितःस्तोत्रियानुरूप cor. 27. 23. 25.
 अभिलव 31. 7. 9. 12. 14. 21. 33.
 4. 40. 14. 42. 8. ०पञ्चाह 41.
 18. — ०प्रथमवत् 36. 26. ०वत्
 32. 1. 11. ०स्तोत्रिय 27. 11. 34. 7.
 अभिभू 6. 1.
 अभिभूति 'name of an *ekāha*'
 40. 3.

अभिमुख 27. 9.
 अभिमथन 36. 31.
 अभिवर्षण 12. 12.
 अभिषव 21. 12.
 अभिषवणहोम 16. 11.
 अभिषेचनीय 36. 4. 39. 4.
 अभिहोम 13. 6. 15. 10. 13.
 अभ्याश्रावण 21. 17.
 अभ्यासङ्ग cor. 'name of a *pañcāha*'
 41. 15. 19.
 अभ्युदय 21. 17.
 अभ्येष 33. 26.
 अमावास्या 1. 11. 16. 2. 4. 4. 25
 अमुतस् 12. 1.
 अमुचा 3. 20.
 अमृत 7. 5. 13. 20. 14. 1a, b, d.
 अयत 11. 26.
 अग्न 42. 18. cf. गवाम्, दर्शपूर्णमा-
 सां, दावापृथिव्योर०.
 अयोदंष्ट्र 14. 1e.
 अयोनि 20. 17.
 अर्, ऋणाति
 सम्- 30. 17.
 अरणि 5. 7. 24. 14. 38. 14
 अरण्य 38. 14.
 अरिष्ट 3. 14.
 अर्ध 3. 20.
 अर्ध 29. 14
 अर्धर्च 15. 16. 19. 4. 21. 4. 22. 8.
 अर्धर्चशस् 14. 1. 20. 21. 32. 7. 13.
 19. 33.
 अर्धर्चशस् 21. 4. ०वत् 26. 4.

- अर्वन् 6. 1.
 अर्वन्त् 27. 9.
 अर्वाञ्च् 2. 13. 12. 1. 42. 15. अर्वाक्
 prepos. 8. 3.
 अल्पस्व 24. 20.
 अक् 11. 13. 18. 4.
 अवका 29. 13.
 अवट 10. 9.
 अवदान 28. 5. °होम 22. 18. cf.
 आज्या°होम.
 अवभृथ 30. 21. °सोम 8. 23 °थेष्टि
 23. 20.
 अवर 31. 1.
 अवसान 20. 20.
 अविधान 3. 4.
 अश्, अश्नाति 1. 11. 19. 22. caus.
 43. 6.
 प्र- 3. 11. 42. 16. 17. 4. 16. 21.
 caus. 12. 14.
 अशस्तशंसन 12. 10.
 अश्च 5. 11. 18. 6. 1. 6. 7. 27. 9. 36.
 18. 27. °पाद 5 17. °मेघ 36. 14.
 38. 10. 41. 2. 6. 43. 41. °वत्
 37. 10. cf. सा°. — °सनि
 19. 16.
 अश्वावन्त् 14. 7.
 अष्टका see एका°.
 अष्टगृहीत 28. 7.
 अष्टम 20. 6. 32. 15. 42. 3. 6.
 अष्टर्च 32. 10. 33. 17. 18.
 अष्टाचत्वारिंश 35. 20.
 अस्, अस्ति 2. 1. 3. 11 12. 14. 20 etc.
- अस्, अस्ति.
 अभि- 22. 8.
 असपत्तिष्टका 29. 6.
 अस्तमय 21. 17.
 अस्सद् 6 7. 10. 17. 17. 7. 18. 4.
 etc.
 अस्मृत 12. 8. 9.
 अस्वर 26. 4. (cor.)
 अह्, आह 4. 16 6. 7. 13. 19. 27.
 15. 3. 17. 12. 19. 13 21. 5.
 24. 16. 27. 6. 32. 32. 37. 2.
 अनु- 21. 3.
 अहन्, अहर् 31. 4. 25. 36. 26
 38. 11.
 अहर्गण 23. 16.
 अहीन 13. 1. 15. 6. 17. 6. 40. 4.
 42. 14 17. °सूक्त 27. 14. 24. 31.
 19 33. 12.
 अहे दैधिषव्य 1. 20
 अहस्त 10. 17. (cor.)
- आ prepos. 1. 20. 2. 2. 3. 6. 20.
 21. 23 15. 42. 14.
 आकृतिलोष्ट 5. 12.
 आख्यान 36. 22. 24.
 आमावैष्णव 8. 1. 11. 7. 37. 8
 आभिमारुत 20. 11. °याज्याहोम
 23. 8.
 आग्नीध्र masc. 1. 9. 2. 4. 13 3. 15.
 22. 4. 10. 8. 15. 9. 10. 12. 10.
 21. 11. 3. 13. 19. 20. 22. 15. 3.

18. 1. 19. 6. 20. 1. 21. 25. 23.
3. 8. 29. 12
- आग्नीध्रीय 15. 14. 17. 16. 2. 5.
18. 1. 9. 13. 19. 22. 21. 10. 26.
23. 1. 11. 17.
- आग्नेन्द्र 8. 6.
- आग्नेय 3. 1. 4. 8. 13. 15. 1. 19.
12. 20. 5. 22. 18. 20. 21. 36.
17. 37. 8.
- आग्न्याधेयिक 6. 11.
- आग्रयण 43. 4. 29. ०णेष्टि 8. 4.
- आघार 2. 12. 14.
- आङ्गिरस 5. 10. 'name of a *devyaha*'
41. 1.
- आचमन 15. 15.
- आचार्य plur. in the meaning of 'my
teacher' 1. 3. 5. 13. 7. 16.
- आजिज्ञासेत्या 32. 23.
- आज्य 2. 7. 17. 9. 3. 8. 19. 20. 21.
7. 27. 5. 30. 10. 35. 15. 17. 21.
43. 11. ०शस्त्र 20. 12. ०स्तोत्रिय
31. 16. 21. 32. 1. 33. 2. 14. 33.
23. 34. 6. ०स्तोत्रियानुरूपौ 37.
5. ०वदानहोम 24. 13.
- आत्मन् 3. 11. 12. 8. 19. 18. 24.
14. 31. 10. 38. 14.
- आत्मनिष्कयण 34. 21.
- आत्रेय 21. 25.
- आथर्वण 5. 10.
- आथित्या 13. 13.
- आदि 2. 1. 4. 18. 27. 5. 10. 7. 26.
9. 3. 11. 4. 12. 7. 15. 15. 17.
6. 19. 8. 21. 4. 12. 22. 4. 6.
25. 1. 26. 1. 27. 5. 27. 28. 29.
31. 17. 32. 6. 14. 24. 33. 4. 21.
37. 6. ०वत् 41. 14. इत्यादि 1.
13. 19. 20. 5. 12. 10. 14.
11. 14. 16. 5. 24. 3. 7. 33. 16.
- आदित्य plur. 'the A'dityas': 15. 3.
17. 7. 'the sun': 9. 16. 11.
16. 14. 1c, g. 18. 7. 8 — adj.
'belonging to Aditi or the A'dit-
jas': 9. 23. 28. 14. 30. 4. 26. —
०ग्रह 20. 3. ०ग्रहहोम 22. 15.
- आदिसुत 19. 8.
- आद्य 32. 15. 39. 3. cf. साहस्रा०.
- आधान 8. 3.
- आनृत्य 43. 43.
- आनुष्टुभ 29. 8.
- आप् 43. 46.
- सम्- 37. 14.
- आप्य 17. 7.
- आप्यायन 15. 2.
- आभिचारिक 2. 10.
- आभिलषिक 31. 17. 33. 1.
- आमावास् 12. 1. 28. 14.
- आमिचेष्टि 30. 24.
- आयुष्मन्त् 25. 14.
- आयुस् 4. 23. 6. 1. 36. 27. 43. 18.
31. 'name of an *ekāha*': 31. 14.
35. 15. 40. 14. 41. 20.
- आरम्भणीया 31. 21. 35. 9. 10. 13.
- आरोह 33. 27.
- आर्भव 17. 10.

- आर्यजन 9. 18.
 आवदानिक 10. 20.
 आवसथ 6. 5.
 आवसथ्य 6. 5.
 आवाप 27. 21. 32. 1. 33. 4. 35
 3. 7.
 आविस् 27. 9.
 आवेदन see दीक्षितावेदन.
 आशापालीय 36. 20.
 आशिर 22. 16.
 आश्रिस् 4. 23.
 आश्विन 19. 4. 20. 5. 26. 2. 14.
 30. 12. 15
 आषाढ fem. °ई 8. 17 36. 13.
 आस्. आसे 5. 8. 23. 5 27. 9. 33.
 29.
 उप- 13. 30.
 आसन 3. 14. 14. 1a.
 आसन 36. 22
 आसन्दी 13. 12. 28. 27. 36. 7.
 आसाद् 1. 20 15. 17. 16. 7.
 आस्ताव 18. 13
 आस्य 5. 16.
 आहनस्य 32. 31.
 आहवनीय 1. 6. 12. 4. 20 5. 13. 6.
 2. 3. 5. 7. 5. 8 16. 7. 18. 4. 8
 23. 19. 24. 6. 38. 14.
 आहाव 14. 1. 20. 19. 26. 4.
 आहुति 18. 6. cf. पूर्णा°, प्रवृत्ता°,
 प्रातरा°.
 आह्वान 15. 3.
 इ 8. 17. 14. 1b. 34. 3
 अति- 5. 3. 16. 12.
 अधि- 43. 46.
 अपि- 34. 2.
 अभि- 21. 15.
 अस्तम्- 11. 13.
 अभ्यस्तम्- 12. 3.
 आ- 21. 24. 28. 28.
 उद्- 5 11. 13. 21. 14. 1d,g
 16. 11.
 अभ्युद्- 12. 3.
 उप- 1. 13. 30. 10. 31. 1. 34. 3
 अभिपरा- 10. 17.
 परि- 14. 1b,c.
 अनुपरि- 9. 19.
 प्रति- 10. 17.
 सम्- 37. 13.
 इडा 3. 15. 17. 9. 3. 13. 23. 21. 27.
 5. °दध 43. 23. °भक्ष 19. 14.
 इतरजन see सर्पे.
 इतस् 12. 1. 17. 7. 25. 6.
 इति if used to comprise a number
 of corresponding subjects or other
 parts of a sentence: 6. 11. 11.
 3. 15 14; in the meaning: 'here
 is an end of the description of...' 24.
 19 25. 10. 38. 15.—Those
 passages, where the word marks
 a quotation, are omitted.
 इद्म् pron. 2. 1. 4. 13. 23. 7. 12.
 32. 32. 34. 35. 9a—d. 10. 43. 46.
 इद्म् adv. 7. 8.

- इध्
सम्- 14. 1f.
इन्द्र 19. 16
इन्द्र 10. 17. 15. 3. 21. 5. 25. 14
30. 25. °पीथ 19. 16. °वन्त 17.
4. °स्तुत् 38. 11. °स्तोम 'name of
an *ekāha*' 39. 14.
इन्द्राग्न्योःकुलाय, °स्तोम 'names of
two *ekāhas*' 40. 1.
इन्द्रिय 43. 10.
इन्द्रियावन्त 19. 16.
इव 34. 9c.
इष् fem. 10. 17. 17. 7.
इष्, इष्यति
प्र- 2. 13. 21. 10. 30. 16.
अतिप्र- 20. 2.
संप्र- 3. 22. 10. 21. 19. 5. 23. 8.
29. 16.
इषु 34. 17.
इष्टका 10. 13. cf. असपत्ने°, गार्हपत्ये°.
इष्टि 4. 27. 6. 11. 8. 9. 9. 2. 23.
12. 1. 27. 4. 30. 4. 24. 26. 36.
5. 17. 21. 37. 12. 20. cf. अवभृथेष्टि,
आययणेष्टि.
इह 3. 20. 7. 17. 12. 9. 34. 2. 9a.
ईकार 32. 32.
ईच् 17. 2. 27. 9.
अव- 7. 12.
प्रति- 3. 8. 19. 16. (cor.)
वि- 1. 20. 27. 7.
ईचक्ष 4. 18.
उ 43. 8.
उक्थ 21. 5. 29. 8. 33. 1. 22. 41.
7. 22. cf. अतिरिक्तो°, शस्त्रो°. —
°मुख 20. 16. 21. 2. 22. 12. 25.
7. °मुखीय 39. 3. °शस् 20. 21. .
°संपद् 20. 20. 21. 6. 26. 4.
°स्तोत्रियानुरूपौ, °पास् 27. 15.
31. 20. 26. 32. 11. 33. 18.
उक्थ 17. 6. 22. 19. 25. 1. 31.
15. 35. 16. 38. 8. 43. 36.
उच्
अभि- 5. 11.
परि- 7. 20.
संप्र- 24. 2.
उखा 28. 12. °सभरणीया 28. 6.
उख्य 28. 14. 15. 18. 20. 22.
उचैस् 13. 29. 37. 13. 18.
उचैस्तर see मध्यमोज्ञैस्तर.
उच्छिष्टस्तर 14. 8.
उत 14. 1e.
उत्तर 2. 4. 15. 14. 18. 13.
उत्कान्तश्रेयस् 30. 2.
उत्तम 4. 13. 17. 4. 20. 1. 15. 21.
2. 3. 22. 8. 23. 16. 25. 4. 11.
26. 3. 11. 32. 20. 34. 38. 9. 13.
उत्तर 2. 13. 7. 8. 12. 18. 8. 19. 9.
10. 11. 19. 15. 10. 16. 2. 18. 4.
19. 6. 21. 6. 22. 8. 25. 4. 27.
28. 29. 30. 29. 14. 31. 11. 33. 7.
17. 35. 4. 38. 14. उत्तरेण 7. 20.
9. 12. 15. 14. 17. 18. 9. 15. 18.
उत्तरतस् 1. 9. 20. 7. 13. 12. 1.

उत्तरिन् 20. 21.
 उत्तानहस्त 13. 24.
 उत्थापनी 37. 23.
 उत्सर्ग 24. 12.
 उदक् 7. 22. 34. 9b. 43. 18. °धारा
 7. 5.
 उदञ्च् 7. 13. 9. 18. 12. 1. 21. 26.
 उदक्^{adv.} 7. 3.
 उदपात्र 4. 17.
 उदयनीय 31. 14. fem. °आ 24. 8.
 उदान 3. 20.
 उद्गातृ 11. 2. 3. 14. 7. 16. 17.
 17. 2. 36. 15. 33. 38. 5.
 उद्भिद् 'name of an *ekāha*' 39. 13.
 उद्वादन 2. 2.
 उन्नेतृ 11. 3.
 उपद्रष्टृ 18. 15.
 उपबर्हण adj. 36. 7. neutr. 21. 25.
 36. 23.
 उपरव 13. 7.
 उपरि 17. 7.
 उपरिष्ठात् 3. 7. 31. 27.
 उपवत्सङ्गत 1. 11. 6. 13.
 उपवीत, उपवीतिन् see पित्र्युपवीत,
 °तिन्.
 उपशब्द cor., 'name of an *ekāha*' 39.
 9. 40. 3.
 उपश्रोतृ 18. 12.
 उपसद् 15. 1. 5. 29. 4.
 उपसम्पन्न 15. 12.
 उपस्थ 23. 5.
 उपस्थान 5. 12. cf. अग्न्यु०.

उपस्पर्शन 24. 3.
 उपहव्य 'name of an *ekāha*' 39. 9.
 उपांशु 13. 29. 23. 3. °ग्रहहोम 16.
 11 °याज 3. 4.
 उपाकरण see स्तोत्रो०.
 उपाकार 1. 9.
 उपासन 22. 22.
 उभ 9. 12. 12. 1. 23. 15. 33. 21.
 35. 15.
 उभयतोऽतिरात्र 42. 16.
 उरु 18. 14.
 उलूखल 29. 2.
 उषस् 5. 10.
 उष्
 उप- 24. 15. 31. 4.
 उष्णिह 1. 18.
 उर्ध्वन् see ऊर्ध्वन्.
 उस 11. 1.
 ऊन 34. 2.
 ऊम 20. 7.
 ऊर् 3. 14. 9. 19.
 ऊर्ण
 संप्र- 36. 29.
 ऊर्ध्व 3. 20. 10. 17. 17. 7.
 ऊर्ध्वस्वन्त् 3. 20.
 ऊर्ध्व 12. 1. ऊर्ध्वम् adv. 26. 6. 27.
 16. 35. 7. °स्तोम 'name of
dasarātra' 31. 13.
 ऊर्व 20. 8.
 ऊवध्यगोह cor. 18. 13.

जष cor. 11. 5.
 जष्मन् 5. 16.
 जह्
 उद्- 28. 24.
 वि- 3. 10.
 परिसम्- 2. 4.

 ऋविद् 11. 2.
 ऋच् 6. 1. 21. 4. 23. 14. 32. 2. 33.
 4. 15.
 ऋत 14. 1b.
 ऋतावृत् 13. 20.
 ऋतु 14. 1f. 17. 23. °पशु 37. 9.
 °पाच 20. 6. °मन्त 12. 14. °याज
 20. 4. °याज्या 31. 27. °होम
 20. 5.
 ऋते 4. 23.
 ऋत्विज् 3. 20. 5. 5. 11. 2. 16. 4.
 27. 3. 38. 9.
 ऋद्धि 43. 38.
 ऋषभ 'name of an *ekāha*' 39. 18.
 ऋषि, सप्त ऋषयः, सप्तर्षयः 2. 1.
 7. 23.
 एक 9. 27. 32. 5. 35. 2. 36. 25.
 एके 1. 4. 18. 6. 20. 17. 23. 21.
 27. 17. 30. 12. 32. 35. 43. 2. —
 °गु 24. 20. °विंश 35. 16. 17. 19.
 21. 40. 8. 14. °वीर 14. 1f.
 एकादश fem. °ई 31. 1.
 एकादशकपाल 8. 1.

एकादशिनी sée पश्वे°, यूपे°.
 एकाद्विंशत् 29. 7.
 एकाष्टका 31. 4.
 एकाह 35. 6. 39. 2. 42. 12.
 एकैक 31. 25. 32. 9. 33. 21.
 एतद् 3. 12. 4. 23. 5. 16. 11. 26.
 15. 18. 16. 15. 20. 2. 4. (cor.)
 23. 22. 25. 2. 26. 16. 31. 4. 15.
 34. 9b. 36. 28. 38. 12. 42. 10.
 12. 43. 28. 34. 47.
 एध् 34. 9d.
 एनद् 5. 3. 12. 3. 16. 7. 37. 2.
 एव 4. 23. 5. 3. 7. 12. 14. 18. 2.
 19. 20. 20. 11. 21. 4. 23. 10.
 24. 17. 25. 4. 34. 9a. 42. 12.
 एवम् 2. 1. 4. 25. 8. 12. 15. 5. 6.
 22. 9. 25. 5. 26. 15. 31. 8. 13.
 36. 31. 43. 46.

 ऐकाहिक 25. 10. 33. 19.
 ऐतश्रमलाप 32. 20. °वत् 32. 23.
 ऐन्द्र 2. 14. 3. 3. 19. 1. 11. 12. 20.
 5. 14. 21. 22. 22. 6. 19. 20. 21.
 26. 2. 28. 28. 30. 5. 15. 16. 37. 8.
 ऐन्द्रवायव 19. 2.
 ऐन्द्राम 3. 2. 8. 6. 22. 9. 6. 10. 20.
 23. 11. 1. 19. 21. 20. 12. 14.
 22. 19. 20. 43. 31.
 ऐन्द्राजागत 32. 35.
 ऐन्द्रापोष्ण 37. 21.
 ऐन्द्राबाईसख 22. 21. 32. 35.

ऐन्द्रावरुण 37. 8.

ऐन्द्रावैष्णव 22. 21.

ओ in the *nyāyika* 32 17. 18. 32.

ओजस् 3. 14. 19. 9. 25. 14.

ओजस्वन्त 25. 14.

ओशामो दैव 20. 20. 32. 18. 32

ओदन 43. 13. cf ब्रह्मौ.

ओम् 1. 1. 3. 18. 2. 1. 8. 3 17. 4

6. 20. 20. 20. 21 30. 15. 32.

17. 29. 34. 5. cf. under शंस.

ओषधि, ओधी 7. 14. 8. 4. 28. 32. 30. 6.

औदुम्बर fem. ओई 15. 13. 21. 10.

33. 29.

औपयज 10. 21.

औपवसथ्य 15. 5. 29. 14.

औष्ट्र cor. 34. 11.

कल 31. 4.

कदा 5. 3.

कदन्त 35. 12.

कपाल see एकादश°, द्वादश°.

कपुस् 5. 10.

कम्, कामयते 34. 2.

कर् 1. 5. 2. 13. 3. 20. 5. 10. 7. 15.

11. 23. 13. 26. 17. 7. 18. 14.

22. 8. 25. 14 28. 13. 32. 14.

33. 25. 34. 2. 7. cf. नमस्कर्,

पर्यभिक्, वषट्कर्, हिङ्कर्.

अलम्- 17. 12. 18. 3. 37. 19.

उपा- 6. 7.

वि-, विकृत 30. 8.

सम्-, संस्कृत 1. 5.

करत् 17. 6.

कर्ण 3. 14.

कर्मण्य 4. 16

कर्मन् 1. 1. 9. 12. 37. 15.

कर्ष, कर्षति

वि- 29. 13

कर्ष, कृषति 28. 31.

कल्

सम्- caus. 31. 4.

कल्य 43. 46

कवि 10. 17 19. 20. 23. 15.

कशिपु 11. 14 36. 23.

कष् 11. 25.

काकुभ 25. 5.

कापिवन 41. 1.

काम 24. 10. 30. 2. 34. 2. 37. 12.

43. 1. 6. 8—27. 29—33. 35—38.

40—43. 46. accus. कामम् 'at pleasure' 11. 12. 13. 26. 28. 1.

33. 8.— °कृप्ति 42. 13. °प्र 12. 1.

काम्य 7. 15. 10. 23. 43. 34.

काय 8. 22.

कार्तिक fem. ओई 9. 1.

काव्य 20. 8.

किम् 20. 6. 32. 32. 37. 2. 14. °चिद्

42. 12.

कुन्ताप 32. 19.

कुम्भ 30. 22.

कुम्भिन् 34. 9.

कुरीर 11. 22. 13. 9.

- कुलाय see अमेः, इन्द्राग्न्योः.
 कुश 13. 22.
 कूर्च 34. 7. 36. 23.
 कूर्म 29. 1.
 कृष्णाजिन 11. 11. 21. 24. 2.
 कृत्ति see कामः.
 केवल 17. 7.
 कौशिक 22. 1 36. 23. युवन् कौशिक
 1. 3. 43. 3
 क्रतु 43. 46.
 क्रन्द् 6. 1.
 कम
 अति- 9. 10.
 उद्- 24. 4.
 अभ्युद्- 9. 16.
 निस्- 9. 15. 13. 5. 18. 18. 21. 10.
 23. 10. 24. 17. 34. 1. 37. 3.
 परि- 18. 15.
 अभिप्र- 7. 8.
 क्री, क्रीणाति 13. 9.
 -निस् 34. 18.
 क्रीडिन् 9. 6.
 क्रोध 12. 13.
 चत्रधृति 36. 12.
 चत्रिय 30. 19. 37. 15. 38. 15.
 चम् 37. 2.
 चर् caus. 12. 6.
 चल्
 प्र- 7. 6. 22. 10. 3.
 चि, चिणाति 3. 20.
 चिति 12. 1.
 खर 16. 12. 18. 13. cf. उच्छिष्टं.
 ख्या
 व्या- 4. 27. 15. 18. 35. 14. 42.
 11. 43. 44.
 गङ्गा 34. 9b.
 गद् 43. 2.
 गन्ध 10. 5.
 गन्धर्व 36. 27. ाप्सरसस् 7. 22.
 गम्, गच्छति 9. 12. 34. 2.
 आ- 27. 9.
 गर्, जागर्ति 5. 8.
 गर्, गृणाति
 प्रति- 20. 19.
 गर्ग 'name of a tryaha' 41. 2.
 गर्भ 7. 22.
 गर्भकार 27. 18.
 गर्भवेदन 12. 14.
 गवामयन 31. 6. 42. 11. 43. 39.
 गवीडा 7. 2. 43. 6.
 गा, जिगाति 6. 7.
 गा, गायति 17. 4. 30. 16.
 अभि- 27. 9.
 गान see सामः.
 गायत्र adj. 19. 16. 29. 8.
 गायत्री 1. 18. 15. 3.
 गार्हपत्य adj. 20. 5. 'name of one of
 the three vitāna-fires' 1. 12 4.
 19. 6. 2. 7. 5. 12. 17. 13. 25.
 15. 3. 21. 23. 26. 28. 24. 28.
 29. 8. 38. 14. ०त्वेष्टका 28. 25.
 गुगुलुगन्धि 34. 9a.

गुण 28. 4. cf. चतुर्गुण, द्वि.
 गृहपति 7. 17. 14. 7. 8 31. 2.
 गृहमेधिन् 9. 2.
 गो 34. 9a, b, d. 'name of an *ekāha*'
 31. 14. 35. 15. 40. 14. 41. 20.

गोप 10. 17.
 गोपाय 36. 27.
 गोष्ठ 10. 17.
 गोसजि 19. 16.
 गोसव 'name of an *ekāha*' 39. 4. 10
 गोह see ऊवध्य.
 ग्रम्, ग्रह 5. 7. 11. 19. 25 30. 10
 34. 18. cf. अष्टगृहीत, षोडश.
 अव- see पदावग्राहम्.
 उद्- 7. 8.
 परि- 1. 15. 2. 5 15. 8.
 प्रति- 3. 9. 17. 21. 19. 16. 20.
 7. caus.* 34. 14.

ग्रह 7. 7. 25. 12. 30. 10. 11. cf.
 आदित्य° and °होम, उपांशु°,
 षोडशि°, सावित्र°होम.
 ग्राम 43. 14.
 ग्रावस्तुत् 11. 3.
 ग्रीष्म 5. 2. 43. 1.

घर्
 अभि- caus. 3. 7. 12. 14.
 घर्म 13. 27. 28. 29. 14. 1a—g. 5.
 6. 7. 15. 5. °दुच 14. 4. °दुह 14.
 8. °वत् 21. 19. 25. 15. °सूक्त
 14. 5.
 घास see नव°.

घृत 34. 9a.
 घ्रा, जिघ्रति.
 अव- 9. 13. 20. 6.

च in the sense of 'also', 'in the same way', 'besides the things, verses etc. before mentioned': 1. 18. 2. 4. 10. 4. 2. 23. 25. 27. 8. 2. 10. 20. 12. 2. 7. 16. 2. 7. 17. 6. 21. 16. 23. 12. 32. 1. 10. 33. 17. 28 34. 4. 7 35. 3. 9. 37. 23 39. 9. 40. 4. 6. 9. 42. 8. 43. 45. 46. in the mere copulative sense: 2. 1. 13. 3. 20. 4. 23. 5. 10. 6. 1. 6. 7. 23. 9. 27. 10. 17. 11. 13. 14. 1d, f. 8. 15. 5. 16. 11. 12. 17. 6. etc. च—च 2. 13. 12. 1. 8. 21. 26.

चक्र 27. 9.

चक्
 चा- 37. 15.
 व्या- 15. 3.
 वि- 14. 1b.

चक्षुस् 3. 8. 14. 12. 1.

चतुःपर्याय 40. 5.

चतुरह 40. 4. 41. 10.

चतुर्गुण 37. 9.

चतुर्थ 18. 5. 24. 8. 32. 3. 7. 13. 15. 33. 22. 34. 17. 36. 15. 26. 38. 7. 41. 11.

चतुर्दश 32. 19.

- चतुर्विंश 31. 7. 8. 16. 35. 20. 40. चेद् 8. 3. 6. 21. 15. 24. 11. 37.
 11. °वत् 33. 1. 37. 4. 16. 38. 8. 41. 22.
 चतुर्वीर 'name of a caturaha' 41. 13. चैत्र fem. °ई, 36. 10. 37. 11. °रथ
 चतुश्चत्वारिंश 35. 20. 'name of a dvya' 41. 1.
 चतुष्पथ 9. 18.
 चतुःशराव 31. 4. कद् 29. 5.
 चतुःसंख 26. 15. कन्दस् 19. 16. 17. 35. 5. 42. 10.
 चत्वर 1. 14. 16. 6. 9. 20. 5. 29. कन्दोग 25. 14
 17. 30. 11. 31. 7. 8. 12. 13. कन्दोम 31. 25. 33. 14. 35. 20. 42.
 34. 20. 7. °दशाह' 40. 4 °वत्पराक
 चनसित 11. 19. 'name of a tryaha' 41. 2.
 चम्
 आ- 1. 19. जगती 1. 18. 15. 3.
 चमस 19. 11. 19. 20. 21. 20. 11. जघन 21. 26.
 cf. संधि°, सौम°. जङ्घा 3. 14.
 चर् 11. 12. 19. 5. जठर 12. 8.
 प्र- 13. 27. 28. जन् 5. 15. 6. 1.
 चर् 8. 2. जन 6. 1. 17. 7. 34. 9d. cf.
 चर्त आर्य°.
 चि- 4. 12. जनत् 1. 3. 18. 2. 1. 8. 3. 17. 4.
 चर्मन् 13. 7. 36. 6. 18. 17. 30. 15.
 चातन 5. 10. जनपद् 37. 13.
 चातुर्मास्य 8. 8. 36. 9. 41. 2. जप् 1. 18. 2. 3. 8. 17. 9. 15. 21.
 43. 30. 10. 22. 11. 9. 26. 13. 11. 15.
 चातुर्मास्य 6. 6. 4. 9. 17. 2. 7. 18. 16. 21. 15.
 चात्वाल 10. 19. 15. 14. 17. 1. 18. 22. 23. 28. 4. 29. 16. 19. 30.
 13. 21. 26. 23. 14. 14. 34. 1.
 चि, चिनोति 29. 4. अजु- 16. 9.
 चि- 13. 7. जरितर् 32. 29.
 चिति 5. 10. (or चित्?) 29. 4. 5. जवस् 3. 14.
 6. 12. 17. जागत 19. 17.
 चिद् 5. 3. cf. under किम्. जागरण 43. 7.

जातरूप 5. 16.
 जाम्बोलस्कान्दन 12. 8.
 जाया 12. 14.
 जि 2. 13. 4. 2. 27. 9.
 वि- 37. 13. 16.
 जिति 30. 19.
 जिन् 27. 16. 33. 27.
 जिह्वाय् 10. 17.
 जीव fem. °आ pl. 1. 19.
 जुष् 10. 17
 ज्ञा
 अनु- 2. 1. 13. 28.
 प्र- 18. 17.
 वि- 2. 1. 16. 15.
 सम्- caus. 36. 29. 37. 26.
 ज्ञाति 37. 14. 17.
 ज्यैष्ठ fem. °ई 36. 12.
 ज्योतिष्टोम 26. 15. 34. 21.
 ज्योतिस् 6. 1.
 ज्वल् 7. 3.
 तच्
 सम्- 30. 17.
 तण्डुल 43. 15.
 तच् 2. 1. 16. 3. 17. 4. 18. 2. 19.
 20. 20. 4. 11.
 तथा 32. 29. 43. 47.
 तद् 1. 18. 3. 8. 12. 4. 16. etc.
 तन्
 सम्- 32. 8. 9. 14. 22.
 अनुसम्- 7. 12.
 उपसम्- 20. 21. 21. 4.

तनू 3. 14. 14. 1d. cf. यज्ञः. —
 °पृष्ठ 42. 9.
 तन्तु see सप्तः.
 तप् 14. 1a,f,g. caus. 13. 30.
 प्र- 7. 6. 12. 3.
 प्रति- 7. 23.
 तरण 12. 11.
 तान 30. 27.
 तानूनपुपाच 13. 16.
 तीर्थ 15. 14. 27. 9. 34. 12.
 तीव्रसुत् cor. 39. 9. 40. 5.
 तु 9. 12. 33. 1.
 तूष्णीम् 20. 7.
 तृच 31. 22. (cor.) 32. 35. 39. 3.
 तृण 3. 10.
 तृतीय 4. 9. 7. 22. 20. 1. 22. 8. 25.
 4. 28. 13. 31. 17. 22. 2 6 14. 15.
 33. 10. 20. 37. 4. 22. 38. 11. 41.
 8. 42. 2. °सवन 17. 4. 5. 18.
 1. 19. 17. 20. 8. 18. 21. 21. 5.
 27. 15. 25. 37. 6.
 तेजस् 14. 1c,f. 19. 16. 43. 1. 11.
 तैल 43. 12.
 तैष fem. °ई 36. 2.
 त्रय 4. 23. 32. 8.
 त्रयस्त्रिंश 35. 16. 17. 40. 8.
 त्रयोदश fem. °ई 8. 1.
 चि 2. 15. 3. 18. 5. 2. 11. 24. 13. 1.
 15. 4. 6. 16. 10. 22. 8. 22. 25. 14.
 26. 6. 29. 19. 31. 9. 32. 7. 23.
 36. 21. 37. 23.
 चिंशत् 4. 24. 33. 15.

- चिककद् 'name of a *daśāha*' 42. 5.
 चिणव 35. 16. 17. 40. 8.
 चिवृत् 10. 17. 35. 15. 16. 40. 8. 41. 14.
 चिष्टुम् 1. 18. 15. 3.
 चिस् 2. 13. 7. 13. 9. 19. 14. 9.
 20. 15. 21. 3. 27. 9. 34⁷ 5.
 चैयम्बक 9. 18.
 चैष्टुम् 19. 17. 29. 8.
 चह 38. 10. 41. 2. cf. पृष्ट्य०. —
 °वत् 33. 4.
 तद् 1 17. 2. 1. 13. 3. 8. 10. 16. etc.
 तर् 34. 21.
 ताम्र 19. 12. 20. 5. 22. 21. 24.
 11. 43. 33.
 त्विषि cor., 'name of an *ekāha*'
 40. 1.
 दंष्ट्र 10. 17. cf. अयो०.
 दक्षिण 2. 13. 7. 24. 8. 18. 19. 9. 19.
 15. 10. 29. 13. दक्षिणेन 4. 18.
 9. 10. 12. 11. 14. 13. 13. 25.
 16. 7. 18. 17. 36. 22. — fem.
 °द्या 1. 8. 3. 20. 10. 17. 21.
 24. 26.
 दक्षिणतस् 1. 1. 20. 7. 15. 12. 1.
 17. 1. 22. 22.
 दक्षिणपश्चात् 34. 2.
 दक्षिणहस्त cor. 9. 20.
 दक्षिणामि 1. 12. 4. 9. 5. 13. 6. 2.
 4. 7. 19. 9. 9.
 दक्षिणाच्च 9. 17. 12. 1.
 दक्षिणामुख 1. 9.
 दक्षिणावृत् 9. 22.
 दक्षिणासंचर 23. 19.
 दण्ड 12. 7. cf. प्राग्दण्ड, सुग्दण्ड
 दधि 23. 17. 22. 43. 10. °घर्महोम,
 21. 18.
 दन्त 3. 11.
 दर्शपूर्णमास du 4. 23. 24. 8. 1. 43.
 19. °यन 43. 28.
 दशन् 36. 3.
 दशपेय 36. 8. 40. 5.
 दशम 27. 29. 31. 25. 33. 22. 35.
 21. 38. 13.
 दशराच 31. 14. 33. 13. 42. 16.
 दशाह 40. 4. 42. 3. 5. cf. कन्दोम०.
 दस्
 ङप- 3. 20.
 दह 6. 7. (cor.) 31. 5.
 निस्- 5. 10.
 प्र 6. 7. 14. 1c.g.
 दा, ददाति 3. 20. 6. 6. 10. 17.
 (cor.) 21. 25. 22. 2. 27. 8. 36.
 15. 37. 14. 17.
 द्या- 6. 1. 12. 6. 23. 13. 28. 21.
 37. 18.
 दा, दति 'to cut'
 द्यव- 13. 16.
 दाचायग्नयच्च 4. 24. 43. 20.
 दाक्षिणहोम 21. 23.
 दातर् 3. 16. 37. 12.
 दान 11. 20. cf. वर०.
 दिव्, बो 3. 16. 14. 1b,c. बावापृ-
 धिवी du. 1. 20.

दिश्, दिशति

आ- आदिष्ट 1. 2

दिश् fem. 29. 13.

दीच् 31. 1. दीक्षित 11. 9. 13. 18.
16. 3. 21. 17.

दीक्षण 36. 25.

दीक्षणीय 11. 7. 28. 14

दीक्षा 12. 2 13. 1. 2. 15. 3. 28.
23. 36. 25. °लिङ्ग 13. 18.

दीक्षितावेदन 11. 12.

दीप्

प्र- 7. 10.

द्रुमि see भूमि°.

द्रुह caus. 7. 2.

देव 10. 17. 14. 1a,b. 17. 7. 20.
7. 21. 5. 25. 14 27. 6. fem.

देवी 13. 20. cf. विश्वे देवाः. —
°नीय 32. 23. °पत्नी 15. 3.

देवता 1. 8. 14 2. 1. 7. 26. 31. 4.

देवता 6. 7.

देवयजन 11. 4. 5.

देवहेडन 23. 12.

देविकाहविस् 24. 13.

देश 2. 4. 13. 7. 27. 9. 34. 12.

दैधिषव्य see अहे°.

दैव see under ओथामो and शस्.

दैवत 35. 5.

दैवावृध् 9. 8. 14.

दोह 14. 3.

बावापृथिवीय 8. 7. 13.

बावापृथिव्योरयन 43. 27.

दुन् 14. 1d

आ- 14. 1d.

वि- 14. 1d.

द्रप्सवन् 23. 22.

द्रष्टर् 18. 12.

द्राविणोदस 20. 5

द्रोणकलश 23. 13. °ख्य 16. 13.

द्वय 32. 8 9. 14. 38. 9.

द्वादशकपाल 8. 2.

द्वादश 27. 29. 31 14. 32. 15
35. 2.

द्वादशान् 13. 1. 15. 6. 31. 15.
33. 15.

द्वादशरात्र 6. 12.

द्वादशाह 42. 7. 14. 15. 17. 43. 39.

द्वार् 18. 10. 18. 21. 10.

द्वार्य 18. 14.

द्वि 4. 21. 10. 10. 14. 5. 15.

11 18. 1. 21. 26. 22. 8. 15.

25. 14. 28. 21. 29. 6. 19.

22. 30. 14. 31. 15. 27. 32. 8.

33. 15. 35. 2. 37. 4. 25.

द्विगुण 37. 9.

द्वितीय 2 4. 7. 15. 22. 10. 12.

20. 1. 22. 8. 25. 4. 32. 14.

33. 4. 19. 36. 26. 41. 1. 5.

42. 1.

द्विदेवत्व 19. 2. 20. 4.

द्विष् 6. 1. 14. 1e.g.

द्विस 35. 6.

द्वैपद् 32. 12.

ब्रह्म 36. 11. 38. 10. 39. 9. 41.
1. 42. 14.

धन see ब्राह्मण°.

धनसनि 19. 16.

धर् 11. 22.

धर्म 15. 18.

धर्मन् 23. 15.

धा, दधाति 2. 1. 3. 20. 6. 1 7.
17. 12. 8. 20. 6.

अन्तर्- 5. 16. 13. 27.

अपि- 14. 1e.

आ- 4. 1. 22. 5. 3. 6. 7. 11. 6.

1. 3. 8. 9. 17. 8. 3. 28. 14.

22. 29. 15. 18.

अन्वा- 1. 12.

उप- 7. 9. 31. 27.

नि- 2. 4. 8. 3. 10. 7. 9. 14.

20. 10. 9. 24. 2. 28. 10. 25.

33. 29. 2. 6. caus. 5. 17.

परि- 22. 14. 25. 11. 32. 34. caus.

10. 6.

सम्- 7. 5. 25. 4. 30. 6.

धाना 23. 13.

धाश्चिताधि? 30. 17.

धारा 7. 5. 14. 1a.

धाव्, धावति

अपि- 10. 17.

धिष्ण्य subst. 18. 1. 11. 13. 15. 18. 21.

15. 23. 5. adj. 18. 4. °वन्त् 18.

10. 21. 15. °होम 23. 3.

धीर 10. 17.

धूर्व 6. 1

घृति 33. 29.

घेना 15. 3.

घ्या

अनु- 11. 6.

ध्रुव 'name of a *graha*' 23. 7.

ध्रौव 13. 4.

न 3. 4. 5. 3. 11. 1. 5. 19 etc.

नक्षत्र 11. 13. 34. 1.

नदी 11. 5. 34. 9b. 36. 27.

नभस् 14. 1b.

नमस् 18. 4. 11. 12. 15.

नमस्कर् 11. 13. 18. 11. 24. 10. 17.

नराशंसपीत 20. 7.

नव' 43. 4. (cor.) °घास 43. 6.

नवन् 32. 3. 42. 5.

नवम 42. 4.

नवरात्र 33. 1.

नवसप्तदश 40. 8.

नस् 3. 14.

नह्

अपि- 34. 11.

सम्- 2. 6. 34. 13. 14.

नाक 2. 1. 27. 6.

नाडा? 5. 10.

नाभि 3. 10. 14.

नाभु? 27. 16.

नाम adv. 3. 12.

नामन् 11. 19.

नाराशंस 10. 12. 20. 7. 10. 11.

नासिक्य 5. 16.

नित्य 7. 16. 28. 2. 32. 34. 33. 6.

43. 7.

निदर्शन 32. 16.

निधन 30. 18. 20.

निनर्द 32. 14. 15. 18. 32

नियम 42. 10.

निरष्टविषम see निस्-ष्टिव्

निर्मध्य 'the place where the fire is
to be elicited' 18. 8.

निर्मन्यन 8. 12.

निष्कैवल्य 22. 5.

नी 6. 1. 7. 24. 10. 17. 13. 12.

अप- 21. 4.

अव- 23. 7.

उदा- 13. 22.

प्रत्या- 7. 3. 18. 2.

उद्- 7. 7. 8. 13. 28. 15. 16.

नि- 7. 5. 22. 23. 14.

प्र- 2. 1. 2. 4. 14. 5. 18. 6. 2.

8. 17. 15. 9. 16.

अतिप्र- 9. 9.

नु adv. 5. 3. 6. 7.

नु, नौति

प्र- 32. 20.

नुद् 14. 1c.

विप्र- 4. 5.

नृभिःष्टुत 20. 7.

नृमणस् 3. 12.

नेदिष्ठ 37. 16.

नेष्टर् 11. 3. 18. 1. 19. 5. 23. 5.

नैर्द्धत 28. 26. 27.

नौधसश्चतयीनी du. 33. 7.

न्यूह 32. 14.

पक्ष 31. 11. 33. 7.

पक्क 8. 4.

पङ्क्ति 1. 18. 15. 3. 19. 17.

पच् 28. 13. 31. 4.

पच्छस् 22. 12. 25. 6. 26. 6. 27.

29. 32. 12. 33.

पच्छःशस्य 21. 4.

पञ्चकृत्वस् 13. 16. 19. 20. 20. 10. 11.

पञ्चदश 35. 15. 16. 17. 40. 8.

पञ्चदशन् 4. 24. 32. 4. 24.

पञ्चन् 8. 21. 9. 26. 30. 14. 32.

2. 33. 4.

पञ्चपशु 37. 7.

पञ्चम 29. 6. 32. 4. 8. 38. 7. 11.

41. 17. 21.

पञ्चविंश 35. 22.

पञ्चशारदीय 41. 15. 19.

पञ्चाह 40. 4. 41. 14. cf. अभिस्रव°
पृथ्व°.

पत्

नि- caus. 37. 25.

परा- 12. 9.

पति 1. 17. 18.

पत्नी 2. 6. 4. 11. 8. 20. 15. 3.

38. 9. cf. देव°. — °मन्त्र 4.

23. °शाल neutr. 15. 14. 34.

11. °संयाज 4. 8. 11. 8. 15.

19. 23. 18. 33. 25.

पथिकृत् 37. 12.

पथिन् 11. 5. cf. अध्वर्युपथ.

पथ्या स्वस्ति 13. 2. 37. 20 without

स्वस्ति. 15. 3. 24. 8.

पद्, पद्यते

प्र- 1. 20. caus. 13. 6.

प्रति- 37. 15. 16.

पद् 2. 1. 6. 1. 13. 6. 26. 3.

32. 9. 20. ावग्राहम् 32. 14.

19. 20.

पद्यस् 30. 10 11. 43. 6. 9.

पद्यस्वन् 3. 20.

पर, पृणाति pt. पूर्ण 7. 12. 16. 1.

cf. पूर्णदर्व, पूर्णहोम, पूर्णाहुति.

नि- 22. 22.

पर 12. 14. 17. 7. 22. 14 25.

11. 37. 2.

परम 3. 12.

पराक see कन्दोमवत्.

परि 17. 7. 23. 15.

परिचित् 34. 9d.

परिदा 14. 1a. (cor.)

परिधानीया 20. 16. 21. 2. 6.

26. 7. 10. 13. 27. 30.

परिधि 2. 8 13. 4. 1.

परिचक्ष 27. 17.

परिवत्सर 36. 27.

परिश्रित् 29. 11.

परिस्तरण see चमि.

पर्यम्पिकर् 24. 12.

पर्यन्त 42. 18.

पर्याय 19. 17. 26. 3. 42. 8. cf.

चतुः.

पर्यास 21. 2. 22. 13. 25. 9. 26.

6. 31. 21. 35. 11. 39. 3.

पर्युक्षण 7. 4.

पर्वत 11. 5.

पर्वन् 5. 2.

पलाश 28. 11.

पवमान 6. 11. 21. 13. 22. 15. 17.

पवित्र 14. 8. 36. 2. 13. ०वन्त् 3. 18.

पश्

सम्- 10. 17.

पशु 10. 1. 14. 17. 23. 15. 18.

24. 11. 28. 4. 30. 5. 15. 25.

37. 8. 21. 43. 21. 23. 31. 36.

cf. चतुः, पञ्च.

पशुपुरोडाश 21. 20. cf. वशा.

पशुबन्ध 12. 1.

पश्चात् 12. 1. 14. 1e.

पञ्चेकादशिनी 22. 30.

पा, पिबति 11. 1. 34. 9b.

पा, पाति 3. 20. 4. 16. 18. 4.

पाक 11. 20.

पाङ्क 32. 8.

पाणि 1. 9. 7. 14. 13. 7.

पाण्ड 28. 11.

पात्नीवत 20. 4. 23. 3.

पात्र 3. 13. (cor.) cf. तानूनप्.

पाद 3. 14. 10. 9. 22. 8. 25. 4.

पापसम 31. 5.

पारिखव 36. 22.

पारुक्षेय 31. 27.

पार्वन् 8. THE UNIVERSITY OF
RECEIVED 6

- पावक 6. 11.
 पावमानी 32. 33.
 पाश 28. 17. 27.
 पिण्ड 28. 8.
 पितर 7. 15. 9. 8. 10. 17. 11.
     1. 20. 7. 34. 2.
 पितामह 11. 1.
 पितृमन्त्र 9. 8. 14. 7.
 पितृयज्ञ 12. 1.
 पितृलोक 43. 32.
 पित्र्य fem. °आ 9. 8. 12.
 पित्र्युपवीत 7. 15.
 पित्र्युपवीतिन् 28. 26.
 पी
     आ- 12. 9. 13. 23. 19. 19. 20.
 पुंसवन 12. 14.
 पुच्छ 34. 11.
 पुण्यजन see सर्पः
 पुण्यसम 31. 5.
 पुनःकरण 28. 12.
 पुनःप्रयोग 9. 25.
 पुनर् 8. 3. 12. 8. 9. 13. 24.
 पुनरादायम् 22. 8. 26. 3.
 पुनर्वसू du. 8. 3.
 पुनश्चित्ति 29. 9.
 पुनःस्तोम 'name of an *ekāha*' 39. 17.
 पुरस्तात् 8. 19. 10. 21. 11. 5.
     12. 1. 14. 1e. 16. 6. 31. 1.
     27. 32. 7. 36. 2. 6. 37. 11.
 पुरस्तादग्निष्टोम 42. 17.
 पुरस्ताद्धोम 1. 4. 2. 10. 8. 5. 9. 9.
     13. 25. 16. 8. 21. 11. 23. 20.
 पुरा 16. 5.
 पुरीष 2. 4. 12. 6. 29. 5.
 पुरुष see हिरण्य°. — °मेघ 37.
     9. 10. 38. 10. 43. 41. °मेघवत्
     38. 10.
 पुरोगम 9. 12.
 पुरोडाश 6. 19. 20. 10. 20. 17.
     12. 18. 3. 19. 1 cf. पशु°.
     °संवर्त 22. 22.
 पुष्करपर्ण 28. 10.
 पुष्टि 7. 17. 30. 19. 43. 1. 17.
     °पति 7. 17.
 पू 6. 1. caus. 11. 10. 30. 7. 9.
     अति-see सोमातिपूत.
 पूतभृत् 17. 9. 22. 16. °
 पूर्णदर्व 9. 4.
 पूर्णहीम 6. 9. 10. 1.
 पूर्णाहुति 13. 4. 43. 2.
 पूर्वं 7. 19. 8. 2. 18. 10. 18. 20.
     11. 21. 10. 25. 4. 27. 29.
     32. 25. 37. 2 पूर्वैण 16. 12.
     38. 2.
 पूर्ववत् 19. 14.
 पूर्वाह्न 15. 5.
 पूर्वाह्निक 29. 4.
 पूर्वैवस 1. 11. 8. 9. 9. 2. 25.
 पूषन् 15. 3.
 पृतनाथ 6. 1.
 पृतन्य 6. 1.
 पृथिवी 3. 10. 16. 15. 3. 18. 4.
     27. 6. cf. द्वावापृथिवी.
 पृष्ठ 2. 1. 27. 6. 35. 15. 16. 17.

21. 40. 14. °शमनीय 34. 21.
 °स्तोत्रियानुरूपौ, °पास् 31. 18.
 23. 32. 1. 6 33. 6. 9. 16.
 24. — cf. वैराजः, सौर्यः.
 पृष्ठ्य 31. 7. 9. 25. 27. 33. 14.
 38. 7. 13. 42. 1. °चतुर्थवत्
 33. 22. 36. 26. °त्र्यह 41. 7.
 °पञ्चाह 41. 16 °षष्ठवत् 27. 26.
 पृष्ठ्या 18. 3.
 पोतर् 11. 3. 18. 1. 19. 5. 6.
 20. 1.
 पौरुषमेधिक 38. 11.
 पौर्णमास 4. 25 8. 2 12. 1. fem.
 °ई 1. 15. 16. 3. 4. 4. 25. 8. 8.
 पौष fem. °ई 28. 3.
 पौष्ण 8. 13. 21. 9. 26. 22. 20.
 36. 17.
 प्रउगशस्त्र 20. 14.
 प्रउगस्तोत्र 20. 13.
 प्रकृति 8. 16. 26. 16. 43. 44.
 प्रगाथ 20. 16. 31. 18. 35. 8.
 cf. सामः.
 प्रग्रथन 22. 9. 25. 5.
 प्रचरितु 16. 5.
 प्रच्छ् 8. 20. 36. 33.
 प्रजा 4. 23. 6. 1. 7. 17. 43. 13.
 20. 24. 26. 31. 33. °पति 1.
 18. 3. 20. 6. 1. 7. 17. 17.
 7. 27. 16. 34. 2. °सनि 19. 16.
 प्रणयन 15. 14.
 प्रणव 20. 20. 21. 4. 30. 27.
 प्रतरता 34. 9c.
 प्रतिगर 14. 1. 32. 15. 18. 24. 27.
 29. 32.
 प्रतिदिशम् 29. 13.
 प्रतिपद् 30. 17.
 प्रतिप्रसन्न 37. 2. 38. 6.
 प्रतिप्रस्थातर् 11. 3. 16. 17.
 प्रतिमा 42. 18.
 प्रतिराध 32. 22.
 प्रतिरूप 35. 5.
 प्रतिवीत 22. 12.
 प्रतिश्रुति 43. 47.
 प्रतिष्ठा 3. 14. 43. 27.
 प्रतिहर्तर् 11. 3. 16. 17. 22. 2.
 प्रतीकाश 11. 13.
 प्रतीचोनस्तोम 'name of an *ekāha*'
 39. 11.
 प्रतीहार 20. 15.
 प्रत्यक्षम् 8. 15.
 प्रत्यङ्मुख 18. 1.
 प्रत्यञ्च् 12. 1. प्रत्यक् adv. 9. 10. 12.
 प्रत्यवरोहणीय 36. 10.
 प्रत्याश्रावण 1. 10. 9. 12.
 प्रवृत्तु 37. 8.
 प्रथम 6. 1. 17. 4. 20. 1. 21.
 3. 22. 8. 25. 4. 26. 3. 31.
 7. 32. 1. 15. 36. 26. 42. 7.
 प्रथमयज्ञ 13. 26. 31. 2. cf. अः.
 प्रदक्षिणम् adv. 9. 20. 10. 18.
 प्रदिश् 14. 1f.
 प्रधानहोम 1. 4.
 प्रपदन 1. 19.
 प्रभृति at the end of a compound
 11. 24. 42. 14. 15.

- प्रमुच्यमानहोम 10. 17.
 प्रयाज 2. 16. 10. 11.
 प्रयोग see पुनः.
 प्रवर 2. 15.
 प्रवर्ग्य 4. 23. 13. 25. 26
 प्रवल्हिका 32. 21. 24.
 प्रवादा 10. 5.
 प्रवृताहुति 18. 5.
 प्रशास्त्र 17. 3. 19. 5 22. 6.
 प्रशिस् 3. 9.
 प्रसव 3. 6.
 प्रसव्यम् adv. 9. 19.
 प्रस्तर 2. 9. 4. 6. 13. 24.
 प्रस्त्रोतर् 11. 3. 16. 17. 17. 3.
 प्रस्थित 19. 5. 20 °याज्या 21. 21.
 31. 27. °याज्याहोम 22. 21. °होम
 21. 22.
 प्राकृत 37. 5.
 प्राग्दण्ड 3. 10.
 प्राङ्मुख 9. 12. 15. 3.
 प्राजापत्य 2. 12. 11. 19. 28. 4.
 31. 3.
 प्राच् 4. 2. 9 16. 12. 1 34. 9b.
 35. 2. प्राक् adv. 20. 11. 23. 16.
 प्राण 3. 14. 20. 7. 22. 19. 9. plur.
 3. 13 °भक्ष 8. 15. °वन्त् 7. 9.
 प्रातःसवन 16. 9. °वत् 26. 4.
 प्रातर् 1. 16. 7. 1. 10. 11. 23. 31. 4.
 °अनुवाक 16. 6. 9. °आहुति 36. 16.
 प्रादुस् see under भू.
 प्रायणीय 31. 7. 8. fem. °आ 13. 2.
 28. 29. °वत् 24. 8.
 प्राशनो see रसः.
 प्राश्चि 3. 7. 12. °वत् 19. 15
 प्रासन cor 28. 27 29. 12
 प्री 7. 13 14 22.
 प्रैषकृत् 38. 9.
 सु 19. 7. 34. 9c caus. 30. 22. cf
 अन्तसुत, आदिसुत
 सुति 32. 15.
 फाल्गुन fem. °ई 8. 8. 9. 24 28. 3.
 36. 8. 15
 वध, वध्नाति 10. 17. 37. 23
 बर्हिर्होम 30. 21.
 बर्हिस् 7. 9. 14. 20 22 10. 7
 17. 12.
 बल 8. 14. 6. 1. 43. 15. °भिद् 'name
 of an ekāha' 39. 13. °वन्त् 6. 1,
 बलिष्ठतम 20. 21.
 बलीयस् 20. 21.
 बहिर्वेदि 12. 3. 15. 9. 21. 17. 24.
 बहिष्पवमान 16. 17. 17. 10. 36. 27.
 बहिस् 21. 15.
 बार्हत 22. 9. 31. 18. 33. 10.
 बार्हस्यत् 22. 20. 25. 9. 27. 4.
 36. 5.
 बाहु 3. 14.
 बुध् 36. 27. caus. 5. 9.
 प्र- caus. 16. 4.
 बृहती 1. 18. 30. 16.
 बृहस्यति 2. 5. 15. 3. 17. 4. 7.
 °मन्त् 14. 7. °सव 27. 17. 39. 3.

ब्रह्मचारिन् 6. 13
 ब्रह्मन् masc 1. 1. 17 2. 1. 6. 1. 6.
 8. 15. 9. 12 11. 2. 3 13. 27
 14. 7. 16. 15. 17. 17. 3. 7 18.
 17. 21. 16 27. 8. 36. 16 23 31
 32 33 38. 1. neut. 14. 1f. —
 °वत् 1. 7 °वर्चस् 43. 1 16.
 °वेदविद् 1. 1. °य 36. 33 38. 5
 °ौदन 5. 4 26. 15.
 ब्राह्म 43. 47
 ब्राह्मण masc 3. 12 5. 2 11. 19.
 34. 14 37. 15. 43. 1. neut.
 43. 45. cf. ब्राह्मणोक्त. — °धन
 34. 18. °वर्चस् 19. 16
 ब्राह्मणार्च्छसिन् 11. 4 18. 1. 19.
 5. 6 20. 1. 13. 14. 15.
 ब्राह्मणोक्त 7. 25. 17. 11. 31. 1.
 ब्रू ब्रुवति
 अधि- 6. 7.
 प्र- 1. 18.
 भक्त see उपवत्स्यङ्गत्.
 भक् 8. 15. 19. 15. 16. 18. 20. 6.
 7. 10. 11. 23. 1. 5. 17. 25. 14.
 भक्ष 14. 6. 19. 16. 21. 7. 19.
 22. 15. cf. इडा°, प्राण°.
 भक्षण 30. 11.
 भद्र 34. 9d.
 भर 28. 18.
 प्र- 16. 1.
 भर्गस् 21. 9.
 भस्मन् 23. 13. 28. 20.

भाग 2. 17. 3. 17 20. 4. 16. 21. 6
 1 9. 3. 8. 10. 17 27. 5.
 भागलि 1. 3 22. 1. 28. 12
 भाष्
 सम्- 37. 18.
 भाखन्त् 7. 9.
 भुवन 10. 17. °पति 1. 17 18
 भू. भवति 4. 23 12 1. 14 1f.
 37. 2. pt. भूत 1. 17 18 — प्रा-
 दुर्भू 34 1.
 भू fem. 1. 17. 18. भूस्, भूर्भुवस् in
 formulas 1. 3. 18. 2. 1 8.
 3 17. 4. 5. 6. 30. 15.
 भूतेच्छद् 32. 30.
 भूपति 1. 17. 18.
 भूमिदुन्दुभि 34. 11.
 भूमिस्त्रोम 'name of an *ekādha*' 40. 1.
 भूयस् 34. 9a.
 भृग्वङ्गिरोविद् 1. 5.
 भैषज्य 38. 1.
 भ्राज् 14. 1b,c.
 भ्रातृव्य 14. 1g.
 भेष 7. 26. cf. अ°.
 मकार 21. 4.
 मङ्गीर 34. 9b,d.
 मण्डूक 29. 13.
 मतिमन्त् 20r. 37. 2.
 मतिविद् 20. 7.
 मय् 5. 14. 24. 18.
 निस्- 6. 4. 8. 10 cf. निर्मथ्य.
 मद् pron. 1. 18. 3. 11. 12. 14. 20. etc.

- मद् 13. 20. मदन्त्यापा३ 13. 9. in
 the formula मदेश मदैव 32. 18
 मधु 14. 7 34. 2a—d. 10. ०पर्क
 34. 14. ०मन्त् 14. 7 ०सूक्त
 16. 12.
 मध्व 33. 29.
 मध्यंदिन 9. 2.
 मध्यम 2. 13 17. 4. 26. 3. 8. 31.
 26. 32. 11. 15. 33. 21. 38. 8.
 मध्यमोच्चैस्तर 22. 10
 मनस् 1. 18. 7. 12. 12. 1. 18. 5.
 17. 20. 9. 33. 26. 27.
 मनुष्य 25. 14.
 मन्त्र 1. 3. 4. cf. पत्नी०. — मन्त्रोक्त
 1. 14. 5. 7. 11. 15. 30. 27.
 31. 4.
 मन्त्रय्
 अनु- 1. 2. 2. 5. 11. 3. 12. 15. 4.
 5. 11. 14. 5. 14. 17. 6. 2. 8.
 10. 10. 2. 16. 12. 8. 13. 5.
 12. 14. 2. 15. 7. 11. 16. 1.
 13. 17. 8. 18. 4. 19. 9. 21.
 26. 22. 16. 23. 23. 7. 24. 14.
 18. 33. 28. 34. 9. 13. 16. 36.
 18. 27. 37. 19. 23.
 अभि- 3. 20. 5. 6. 11. 15. 12.
 7. 8. 16. 15. 34. 15.
 आ- 15. 14. 17. 3. 21. 14.
 मन्त्रिन् 19. 11.
 मन्त्र 20. 21
 मयोभु 10. 19.
 मराय 'name of an *ekāha*' 40. 3.
 मरुत् 9. 2. 5.
 मरुत्वतोय 19. 20. 27. 4. 36. 5.
 ०होम 22. 3.
 मरुत्स्तोम 'name of an *ekāha*' 39. 18.
 मर्ज् 3. 13. 18. 8. 20. 10. 19.
 14. 8.
 अव- 7. 24.
 उद्- 7. 14. 15. 24.
 नि- 7. 14.
 वि- 4. 17.
 सम्- 2. 13. 4. 1. 2. 10. 17.
 मर्य 27. 9
 मर्श
 अभि- 13. 13. 17. 18. 14. 28. 9.
 प्रत्यभि- 19. 18.
 महत् in a formula 17. 5.
 महन्त् 1. 17. 18.
 महस् 18. 6. 21. 9.
 महाव्रत 28. 2. 31. 14. 20. 34. 6.
 35. 22. 37. 22.
 महास्तोत्र 33. 18.
 महिषी 36. 29.
 मा conj. 3. 11. 12. 20. 6. 7. 18. 4
 etc.
 मा, मिमीते 15. 7.
 वि- 9. 15.
 सम्- 6. 8.
 मांस 43. 17.
 माघ fem. ०ई 31. 1. 36. 4.
 माठर 1. 3.
 मातर 34. 9a.
 मातृनाम 5. 10.

मात्र at the end of a compound 3.

7. 11. 5.

मात्रा see स्वर°.

माध्यदिन 16. 14 17. 4 5. 10. 19.

17. 20. 8 17. 21. 21. 5. 10. 27.

12. 22 34. 7. 35. 8. 12. 39. 3

मानस 33. 27. °स्त्रीच 33. 25

मारुत 8. 13. 22 19. 12. 20. 5 22

21. 37. 8.

मार्जन 24. 7 cf. वपा°.

मार्जालीय 18. 1. 13. 34. 9.

मास 31. 7. 36. 3.

मासर 30 22

माहेन्द्र 3. 3. 9. 7 22. 5 fem °ई

9. 6

मि, मिनीति

उप- 10. 22.

मित्र 15. 3.

मिथ्

अभि- 36. 30.

मिथस् 8. 15.

मुख 4. 17. 7. 8. cf. उक्थ°, प्रत्यङ्मुख,

प्राङ्मुख.

मुच् 10. 17. (cor)

उद्- 28. 17. 36. 19.

प्र- 9. 21 10. 16. 17. cf. प्रमुच्य-

मानहोम.

वि- 4. 11. 14. 24. 7. 37. 23

मुष्

न्स्- 13. 9.

मुष्टि 11. 23. 26.

मुसल 29. 2

मूत 9. 21.

मूच 12. 6.

मृगशृङ्ग 11. 25

मृत् 28. 8.

मेघन 38. 1.

मेघ 38. 12. 15.

मैत्रावरुण 19. 3 12 20. 5 14. 22.

21. 30. 24 37. 8. 'name of one
of the hotar-priests': 11. 3 18.

1. 18. 20. 13. 14. 25. 1

यज् 3. 6. 11. 1. 19. 5. 6. 13. 23.

20. 2. 21. 22. 14. 23. 3. 24. 20.

25. 11. 28. 14. 31. 2. 3. 37.

16. 43. 18. 43. 46. in formulas:

येई यजामहे 19. 8. अयाट् 19.

13. — यजमान 1. 5. 7. 11 2. 1. 3.

19. 4. 15. 16. 6. 1. 12. 7. 8. 8.

15. 9. 10. 12. 18. 10. 17. 23. 18.

10. 17. 20. 2. 21. 10. 24. 27. 6.

34. 18. 36. 23. 30. 37. 3. 13. 14.

38. 1.

यजुर्विद् 11. 2.

यजुर्वेद 1. 8.

यजुस् 6. 1. cf. समिष्ट°, स्तम्भ°.

यज्ञ 2. 1. 4. 16. 23. 10. 17. 12. 1

19. 20. 43. 43. cf. दाक्षायण°,

प्रथम°, वसिष्ठ°, विभंश°, शौनका°,

संक्रम°, साकंप्रस्थाव्य°, सार्वसेन°. —

°क्रम 43. 45. °तनू 16. 5. °पति 1. 16.

- यच्च 2. 1 6. 1. 15. 3. 16. 15.
 यथा 6. 1 43 47. °चमसम् 22. 22.
 °देवतम् 1. 3. 10. 15. °धिष्ण्यम्
 18. 18. °ग्रैषम् 19. 23. °वर्णम्
 11. 4. °वेदम् 36. 24 °सवनम्
 21. 7. °स्तुतम् 35. 1. °स्वरम् 1.
 19 2. 1.
 यद् prom 3. 12. 10. 17. 11. 1 etc
 यद् conj. 6. 1.
 यदा 5. 3. 34. 18. (cop.)
 यदि 2. 3 19. 22 31. 5. 37. 15.
 यम् 2. 2. 3. 6 cf अयत, वाग्यत.
 प्र- 6. 10
 यव 3. 7.
 यवागू 43. 5. 14.
 यशस् 20. 6. 21. 9.
 यशोदा 20. 6
 यष्टर् 43. 47.
 या
 परि- 34. 9.
 याग see वनस्पति°.
 याजमान 4. 23.
 याज्या 19. 7 21. 6. 26. 7. 10. 13.
 27. 30 cf. आभिमारुत°होम,
 प्रस्थित°, वैश्वदेव°, शस्त्र°. — °होम
 25. 2.
 याम 'belonging to Yama' 37. 26.
 43. 32. (cor.)
 यु. यौति 23. 15.
 युगम् 31. 24.
 युज् 28. 30.
 अनु- caus. 5. 19.
 नि- 36. 18. 27
 प्र- 8. 8.
 सम्- 36. 27.
 युवन् see कौशिक.
 युष्मद् 17. 7
 यूय, 10. 2. 17 18. 8. 27. 6. 37.
 23. cf. विशाख°. — °वासम्
 27. 8.
 यूपैकादशिनो 24. 11.
 योक्त्र 4. 11.
 योनि 14. 1a. 33. 10. cf नौधसश्चै-
 तयोनी
 रक्ष् 36. 27
 रथ 5. 18 6. 6 8. 27. 9. 34. 15.
 रम्
 आ- 8. 2. desid. 8. 1
 अन्वा- 5. 18.
 समन्वा- 16. 17.
 रम् caus. 7. 17.
 रधिमन्त् 7. 17.
 रस 12. 9. °प्राशनी 21. 20. 30. 6.
 राज् 'name of an *ekāha*' 39. 12.
 राजन् 34. 9d. 12. the Soma: 13.
 12. 15. 3. 16. 11. 12.
 राजवहन 13. 12.
 राजन्य 5. 2. 43. 1.
 राजसूय 36. 1. 40. 4. 43. 40.
 रात्रि 5. 8. °सत्त्व 42. 12. 15.
 राशि 'name of an *ekāha*' 40. 3.
 राष्ट्र 34. 9d.

रिच्

अति- caus. 34. 2. अतिरिक्त 31.

10. cf. °क्तोवय.

रिश्

वि-, विरिष्ट 43. 45.

रिष् 6. 7.

रुक्म 28. 27. 33.

रुच् 14. 1c. 2.

रुद्र 7. 13. 15. 3. 17. 7.

रुह् 27. 6.

अधि- 14. 1c.

अव- 27. 8

आ- 27. 7. 9 34. 16. caus. 27.

6. 34. 45. 36. 7.

समा- caus. 24. 14.

रुहत् 17. 6.

रूप 3. 20. cf. सोम°.

रुर see शीतरुरे.

रेतस् 12. 1. 9.

रोदाका? 5. 10.

रोपयिष्णु 10. 17.

रोहिणी 8. 3.

रौद्र 29. 10.

लक्षण 5. 14. 18. 15. 13. 17.

लभ्

आ- 11. 1. 16. 15. 38. 12.

अन्वा- 33. 29.

लिख्

परि- 28. 8.

लिङ्गवन्त् 1. 3.

लिप् 20. 6. cf. सोमलिप्त

अनु- 10. 5.

लोक 2. 1. 3. 20. 6. 1 7. 8. 12.

18. 14. cf. पितृ°. — °कृत् 18.

14. °सनि 19. 16.

लोप see व्रत°.

लोष्ट 12. 6. cf. आकृति°.

वच् 2. 10. 5. 4. 7. 18 9. 12. 12.

7. 14. 9. 15. 18. 17. 4 21. 5.

12. 33. 10. 13. इत्युक्तम् 3. 21.

4. 20. 5. 2. 6. 12. 11. 4 18. 4.

23. 8. 38. 3. cf. ब्राह्मणोक्त,

मन्त्रोक्त. caus. 1. 5 2. 15 5. 7.

18. 17. 10. 21. 9. 28. 19. 29.

21. 30. 15. 36. 24.

वज्र 'name of an *ekāha*' 39. 5. 17.

वडव 43. 33.

वद् 2. 3. 4. 23. 9. 12. 12. 4. 37. 2.

अभि- 31. 15.

वध् 6. 1. (cor.)

वनस्पति 7. 14. °याग 30. 15. °सव

40. 1.

वनीवाहन 28. 19.

वप् 28. 21.

आ- 1. 4. 8. 5. 27. 11. 14 24.

20. 20. 32. 31. 17. 19. 22. 25

33. 8. 12. 15. 17. 34. 7. 20

समा- 31. 3.

नि- 10. 21. 23. 13.

निस्- 2. 7. 8. 1.

वपा 10. 19. °मार्जन 18 7. 24.
11. 30. 11.

वम्

समुद्- 7. 3.

वयोधस् 30. 26.

वर्, वृणीति 1. 17. 18. 11. 2.

प्र- 2. 15. 18. 5

वर 36. 16. 37. 2. °द् 34. 9d

°दान 37. 2

वरुण 15. 3. °प्रघास 8. 17.

वर्जम् at the end of a compound

14. 1. 26. 15. 31. 8. 13. 21. 33.

1. 22. 39. 3. 40. 6.

वर्त

आ- 10. 18. 31. 11.

प्र- 15. 11.

वर्त्मन् 15. 10.

वर्ध caus. 2. 1.

वर्ष 4. 24. fem. °आ plur. 5. 2.

43. 1.

वर्षिष्ठ 27. 6.

वशापशुपुरोडाश 24. 13.

वषट्कार 14. 6. 19. 9.

अनु- 14. 6. 19. 10. 20. 3. 4.

वषट्कार 15. 2. cf. अनुवषट्कार.

वस्, वस्ते 11. 21. 14. 1e.

वस्, वसति 16. 3.

उद्- caus. 7. 3. 12. 14.

उप- see उपवत्स्यज्ञ

वसति 12. 1.

वसतीवरी 16. 1.

वसन्त 5. 2. 11. 4. 43. 1.

वसिष्ठयज्ञ 43. 26.

वसु 11. 20. plur. 'the Vasus' 15. 3.

17 7. °संपत्ति 12. 2.

वह् 6. 1. 10. 17

प्र- 13. 11.

वा 3. 3. 7. 4. 26. 5. 6. 8. 11. 16.

6 4. 5 8. 9. 9. 8. 11. 5 13.

1. 20. 6. 21. 17 23. 5. 27. 12.

28. 28. 18. 31. 2. 16. 18. 32. 8.

34. 33. 6. 21. 34. 12. 35. 2. 37.

2. 15. 43. 5. 32. वा—वा 11. 26.

वाग्यत 1. 1. 5. 8.

वाग्यम 1. 7.

वाग्विसर्जन 11. 13.

वाच् 1. 18. 2. 2. 3. 6. 14 11. 26.

12. 1. 15. 3. 19. 9. 20. 21. 22.

10. 34. 3. 37. 2.

वाज 2. 13. 4. 2. 27. 9. °पेय 27.

1. 38. 11. 43. 37. °पेयवत् 27.

21. °प्रसवीयहोम 29. 20.

वाजय्

उप- 2. 13.

वाजसामन् 27. 9.

वाजिन् 6. 1. 27. 9.

वाजिन 8. 14. °वत् 14. 6.

वाजिमन् 14. 7.

वात 15. 3.

वायव्य 9. 27.

वायुमन् 7. 9.

वायण 8. 22. 22. 20. 23. 20.

- वावाता 36. 31
 वासस् 30. 23. cf. यूप°.
 वास्तोष्यत्य 5. 10
 विनुत्ति cor 40. 3.
 विंशति 31. 15 32. 5. 34 20.
 36. 25
 विकार 39. 1.
 विघ्न 'name of an *ekāha*' 39. 15.
 विचक्षण 11. 19.
 विजिति 30. 19.
 वितान 1. 1.
 विद्, वेत्ति 10. 17. 43. 46.
 विदेवन 6. 10
 विद्युत् 14. 1b.
 विधान fem. °ई 31. 4.
 विधिवत् 1. 1.
 विपर्वा? 5. 10
 विपश्चित् 14. 1c.
 विषुष्टि 30. 19.
 विभाग 1. 12.
 विभ्रंशयज्ञ cor. 'name of an *ekāha*'
 40. 5.
 विमृध् 14. 1g.
 विराज् 15. 3. 'name of an *ekāha*'
 40. 1.
 विराज 'name of an *ekāha*' 40. 2.
 विवध 'name of an *ekāha*' 39. 10.
 विश्, विंशति
 आ- 12. 1.
 उप- 1. 1. 6. 9. 8. 18. 9. 10.
 13. 25. 15. 9. 17. 16. 7. 8.
 12. 17. 1. 18. 16. 19. 23. 23.
 18. 34. 2. 7. 36. 22. caus 11
 11. 36. 29.
 प्र- 3. 12.
 विशाख 37. 9. °यूप 37. 7
 विश्रवस् 30. 18.
 विश्व, विश्वे देवाः 1. 18. 7. 22
 17. 7
 विश्वजित् 'name of an *ekāha*' 31.
 12. 13. 20. 33. 1 9. 35. 17. 38.
 13. 40. 12 42. 18.
 विश्वतस् 17. 7.
 विश्वदेव्यावन्त 14. 7.
 विषुवन्त 31. 10. 20. 33. 1. 5. 35.
 19. 40. 13.
 विष्णु 15. 3. °क्रम 4. 18. 8. 23.
 विष्वर्षा 16. 6
 विसंस्थित 18. 18.
 विसर्जन see वाग्वि°, व्रत°.
 विहरण 21. 15.
 विहार 6. 5.
 वो 18. 14. 19. 10.
 वीक्षण 11. 14. 15. 15.
 वीर्य 17. 7.
 वृक्षावती? 5. 10.
 वृक्ष 11. 5.
 वृत्र 14. 1d.
 वृधत् 17. 6.
 वृषन् 14. 1g.
 वृषाकपि 27. 24. 32. 14. 33. 12.
 °वत् 32. 31.
 वेतस 29. 13.
 वेद् 'a bunch of grass' 4. 12.

- वेदि 2. 4. 5 7. 3. 19 8. 23. 15
 7 8. 24. 15. 36. 22. cf. बहिर्वेदि.
 वेद्यपि 28. 23.
 वै 34. 9 b.
 वैद् 'name of a *tryaha*' 41. 2.
 (cor) 4.
 वैपुष 16. 17.
 वैयाघ्र 36. 6.
 वैराजपृष्ठ 33. 9.
 वैशाख fem. ०ई 36. 11.
 वैश्व 5. 2. 30. 19. 43. 1. ०स्तोम
 'name of an *ekāha*' 39. 10
 वैश्वकर्मण 9. 7. ०होम 29. 23.
 वैश्वदेव adj. 8. 7. 13. 22. 20. 'the
 first part of the Châturmāsya sa-
 crifices:' 8. 10. 41. 2; 'name of
 the first evening - *śastra*': 20.
 14. ०याज्या 23. 3. ०स्तुत् 38. 11.
 वैश्वानर 6. 7. 8. 9. 14. 1c,e,g. 16.
 5. 28. 14.
 वैष्णव 31. 15.
 वैष्णव 2. 3. 10. 1. 13. 14. 15. 1.
 22. 20. 23. 14.
 वौषट् 19. 8.
 व्यत्यासम् 32. 29.
 व्याघ्र 34. 9d.
 व्यान 3. 20.
 व्याहृति 36. 24.
 व्युष्टि 'name of a *dvya*' 36. 11.
 39. 9. 41. 1.
 व्युद्धि 8. 3.
 व्योमन् 3. 12.
- ब्रज्
 अति- 8. 19 15. 17 16. 7
 23. 19.
 अनु- 15. 16
 अभि- 4. 20. 18. 9. 33. 25.
 आ- 9. 22. 15. 14. 18. 8.
 24. 5.
 प्र- 30. 14.
 व्रत 1. 13 11. 17 ०लोप 12. 5
 ०विसर्जन 4. 22.
 व्रतिन् 6. 13
 व्रश्च 10. 2.
 ब्राह्मस्तोम 39. 7.
- शंयु 9. 14. 13. 3.
 शंस 22. 8. 10. 25. 4. 6. 26. 3 27.
 18. 32. 35. in formulas: शंसावो
 दैव 20. 19. शंसावोम् 20. 1.
 अध्वर्यो शंसावोम् 20. 18. अध्वर्यो
 शंशंसावोम् 20. 19.
 अति- 35. 2.
 अनु- 35. 1.
 शंसन see अशस्त०.
 शत 31. 15.
 शतातृष 30. 13.
 शताश्व 37. 14.
 शत्रु 14. 1c.
 शद् cor 'name of an *ekāha*' 40. 3.
 शम् indecl. 17. 6.
 शम् caus. 5. 11. 6. 7. 10. 18.
 शमी 34. 9c.
 शंभु 10. 19.

- शर् 12. 7.
 शरद् 27. 1. 43. 1.
 शराव see चतुः.
 शलाका 18. 1.
 शस्त्र 20. 11. 20. 21. 21. 4. cf.
 आज्य°, प्रउग°. — °याज्या 22. 4.
 °वत् 14. 1. °ेक्य 21. 5.
 शस्य neut. see अर्धर्च°, पच्छः.
 शाकल 23. 12.
 शान्युदक 5. 10.
 शामिच 10. 21. 18. 23. 37. 24.
 शाला see पत्नीशाल.
 शालादार्य 16. 4.
 शालामुखीय 23. 18.
 शास्
 आ- 4. 15.
 शिक्व 28. 27.
 शिच्चेष्ट 37. 2.
 शिरस् 29. 3.
 शिष्
 पर्यव- 11. 5.
 उद्-, उच्छिष्ट 23. 1.
 सम्- 30. 17.
 शी
 उप- 6. 13.
 शीतहरे du. 14. 1e.
 शुकहरि 43. 32.
 शुक्र 14. 1a, c, g. 19. 11.
 शुच्, शोचति 14. 1f.
 शुचि 6. 11.
 शुण्ड cor. 43. 32.
 शुनासीर्य 9. 24. 27.
 शूल see हृदय°.
 शृङ्ग see मृग°.
 शेष 7. 21. 27. 26. 33. 4. 8. 40. 14.
 शौनकयज्ञ 43. 25.
 शौर्य 4. 23. (cor.)
 शैन 'name of an *ekāha*' 37. 5. 40. 6.
 शैत cor. see नौधस°योनी-
 अद्वा 5. 3.
 अवस् 30. 13.
 आ 14. 1a. 7. caus. 12. 14. 14. 1f.
 अि 7. 2.
 उद्- 10. 8. 10. 11. 24.
 सम्- 16. 12.
 श्री 43. 6. 12.
 शु caus. 37. 13. 18.
 श्रिया- caus. 9. 11.
 श्रेयंस see उत्क्रान्त°.
 श्रेष्ठ 30. 2. 43. 42.
 ओच 3. 14.
 ओचिय 13. 26.
 श्रीषट्, अस्तु श्रीषट् 1. 10.
 झोक 4. 23. 9. 12. 19. 20. 20. 4. 11.
 ज्ञध 11. 5.
 ज्यस् adv. ज्यो भूते 9. 4.
 षडवत्त 3. 16.
 षडह 31. 15. 32. 1. 35. 3. 41. 20.
 षष् 9. 6. 31. 15. 21. 32. 7. 33. 5.
 15. 18. 37. 8.
 षष्टि 31. 15.
 षष्ठ 31. 9. 27. 32. 5. 9. 12. 41. 22.
 षोडशगृहीत 29. 14.

षोडशियह 25. 14.

षोडशिसीत्र 25. 1.

षोडशिन 22. 19. 25. 14. 27. 16.

31. 15. 'name of an *ekāha*'

25. 12.

षिव्

निस्-निरर्षविषम् derived from
a presumable base षुः 12. 8.

संराज् 'name of an *ekāha*' 40. 3.

सवत्सर 4. 26. 8. 3. 28. 18. 35. 9.

36. 20. 25. 37. 20. 21. 38. 14.

42. 15. 18.

संवर्त see पुरोडाश°.

संज्ञान cor. 30. 16.

संश्रवस् 30. 18.

संसमक 37. 2.

संसर्प 'name of a *chaturaha*' 41. 13.

संसृप् 36. 3.

संस्थ 25. 14.

संस्था 24. 10. 35. 23 cf. चतुःसंस्थ.

संस्थितहोम 1. 4. 2. 10. 4. 13. 8. 5.

14. 9. 21. 8. 23. 19. 20.

संस्थिति 36. 13.

संस्त्राव 4. 7.

सकृत् 4. 1.

सक्तुहोम 24. 16.

सख्य 23. 15. 16.

संकाश 11. 13. 16.

संक्रमयज्ञ 43. 29.

संचर 1. 7. cf. दक्षिणा°.

संज्ञिति 30. 19.

संज्ञा 33. 25.

सत्त 14. 7. 25. 15. 28. 3. 31. 1.

cf रात्रि°.

सत्त्व 12. 4. 23. 15. °जिति, °पुष्टि

30. 19. °श्रवस् 30. 18.

सद्, सीदति caus. 3. 10.

आ- 9. 12. caus. 2. 10. 10. 7.

23. 14.

उप- caus. 5. 5

सदम् 36. 27.

सदस् 15. 14. 18. 9. 11. 14. 19. 15.

23. 21. 13. 26. 33. 25. 36. 33.

सदस्य 11. 3. 18. 17.

सदस् 28. 18.

सन् 2. 13. 4. 2. (cor)

संदंश 'name of an *ekāha*' 37. 5.

संधान 43. 45.

संधिचमस 19. 17.

सपत्न 6. 1. 14. 1c,e,f,g. 37. 16.

सप्ततन्तु 10. 17.

सप्तदश 27. 2. 16. 35. 15. 16. 18.

40. 8.

सप्तदशन् 31. 1.

सप्तन् 16. 16. 18. 6. 32. 9. cf.

under च्छि.

सप्तम 31. 12.

सप्तर्च 32. 8.

सभा 6. 5.

सभ्य 6. 5.

समचम् 3. 20. (cor.)

समा see पापस्म, पुष्प°.

समान subst. 3. 20.

समापन 20. 21.

समास 15. 5.

समिदन्त 4. 1.

समिध् 1. 12. 4. 1. 7. 8. 9. 17. 14.

1f 28. 14. 22. 29. 15. 18.

समिध्यमानवन्त 28. 4.

समिष्टयजुस् 23. 19.

समीक्षण 1. 20.

समुद्र 14. 1c.

संपत्ति see वसु°.

संपद् see उक्थ°.

संपात 31. 25. 32. 7. °वन्त 12. 14.

संपुष्टि 30. 19.

संभरणीया see उखा°.

संभव 42. 10.

संमहस् 18. 6.

समार्ग 1. 9. 2. 13. 4. 10.

सरस्वन्त 8. 2. 18. 6.

सरस्वती 8. 2. 34. 9b.

सर्ज, सृजति

अव- 34. 17.

उद्- 8. 3. 21. 26. 32. 35. 36.

20. 37. 19.

वि- 11. 26. 23. 15.

सम्- 23. 16.

सर्प 21. 10.

प्र- 18. 10—12. 15. 21. 13.

अभिप्र- 18. 15.

वि- 16. 17.

सर्प, सर्पपुच्छजनाः 7. 22. सर्पेतरवनाः

7. 22.

सर्पण 22. 15.

सर्व 3. 14. 6. 1. 7. 22. 14. 1e.g.

17. 7. 21. 9. 23. 12. 27. 2.

30. 20. 33. 1. 26. 37. 3. 13. 38.

4. 12. 41. 12. 43. 1. 9. 19. 22.

30. 35. 31. 46. °जित् 'name of

an *ekāha*' 39. 18.

सर्वच 2. 1 15. 4. 26. 6. 35. 23.

42. 13.

सर्वप्रायश्चित्तोय 23. 11.

सर्वमेध 37. 9. 38. 10. 43. 42.

सर्वशस् 17. 20.

सर्वसोम 40. 7.

सर्वस्व 37. 18.

सलिल 6. 1.

सर्व 27. 6 10.

सर्वन 18. 1. 4. 19. 9. 31. 27. 35.

4. 37. 4. 39. 3.

सर्वनीय 19. 1. °होम 22. 21.

सवितर् 12. 8. 13. 2 14. 1a. 27.

6. 10. 36. 27.

सवितृप्रसूत 17. 4.

सवृतसोम 17. 7.

सव्यहस्त cor. 9. 19.

सह 6. 1.

उद्- 20. 21.

सह 3. 14. 6. 2. 12. 1.

सहस् 19. 9.

सहस्र 37. 14. 42. 18. °दक्षिण 34.

21. °बाहु 'name of the hymn

AV. 19. 6.' 37. 26.

सहस्वन्त 6. 1.

सा

- अव- 22. 8. 25. 4. 32. 8. 9. 14.
 सांवत्सरिक 36. 9. 42. 1.
 सांवैद्य 86. 27.
 सांशंसिक 25. 8.
 साकमेध 9. 1. 41. 9.
 साकंप्रस्थाथ 4. 27. ०यज्ञ 43. 21.
 सातिरात्र 27. 26.
 साद्यःक्र cor. 40. 6.
 साध्य 17. 7.
 सांतपन 9. 2.
 सांनाय्य 3. 3.
 सामगान 30. 16.
 सामन् 20. 21. cf. अग्निष्टोम°, वाज°. — ०प्रगाथ 22. 11. 27. 13. 24. 33. 11. 35. 12. ०विद् 1. 2. ०वेद 6. 1. 35. 23. 42. 13. ०सूक्त 27. 24. 33. 12.
 सामिधेनी 2. 11.
 सायम् 7. 1. 9. 2.
 सारस्वत 8. 13. 22. 19. 20. 30. 15. 37. 26.
 सारूपवत्स 12. 14.
 सार्वसेनयज्ञ 43. 24.
 साविक 23. 20.
 सावित्र 8. 13. 20. 4. 22. 20. 36. 21.
 सावित्रयहोम 23. 2.
 साश्वमेध 38. 9.
 साहस्र 14. 1f. ०य 39. 13. ०न्य 39. 18. 40. 5.

सिच्, सिञ्चति

- अभि- 28. 11. 29. 21. 30. 1. 15. 36. 7.
 आ- 4. 17. 17. 9. 22. 16. 30. 13.
 पति- 9. 14. 29. 12.
 सिद्धि 4. 23.
 सिध् 4. 23. 37. 15.
 सीर 28. 30.
 सु, सौति
 प्र- 17. 4. 20. 13. 21. 14. 22. 4. 17. 23. 6. 25. 1. 13. 26. 1. 14. 27. 27. 33. 27.
 सु, सुनोति, सुन्वन्त् 16. 17.
 अभि- 16. 11.
 सुकीर्ति 27. 24. 32. 13. 33. 12.
 सुकृत् 2. 1. 6. 1.
 सुत्या 43. 34.
 सुदिह् 10. 17.
 सुब्रह्मण्य 11. 3. 34. 5. fem. ०आ 15. 4. 34. 4.
 सुरभि 34. 9a.
 सुरा 38. 6. 11.
 सुहुत 3. 12.
 सूक्त 16. 9. 23. 12. 24. 3. 26. 6. 27. 29. 33. 8. cf. अहीन°, घर्म°, मधु°, साम°.
 सूर्य 3. 8. 14. 1b,d,g. ०ज्योतिस् 7. 10. ०स्तुत् 38. 11. 39. 16.
 सेना 15. 3.
 सोम 9. 8. 11. 1. 13. 2. 23. 15.

3. 16. 15. 17. 7. 9. 19. 10. 15.
20. 7. 26. 16. 43. 16. cf. अग्नी-
षोम, अनिष्टसोम, अवभृथं,
सवृतं. — °क्रयणी 13. 5. °चमस
23. 14. °रूप 11. 6. °लिप्त
23. 22. °वन्त 9. 8. °वामिन् 30.
1. 8. °तिपूत 30. 1. 7.
- सौचामणी 30. 1.
सौम्य 8. 7. 13. 15. 1. 22. 20.
सौर 30. 11.
सौर्य 9. 27. °पृष्ठ 33. 5.
सौविष्टकृत 3. 5.
स्कन्द 16. 15.
स्कन्दन see जाम्बील°.
स्तम्
अव- 2. 4.
उप- 15. 12.
साम्बज्जुस् 2. 4.
स्तर, स्तृणोति 17. 12.
आ- 18. 3.
परि- 2. 7.
स्तु 17. 3. 4. 7. 10.
स्तोत्र 17. 8. 18. 16. 17. cf. प्रचम°
महा°, मानस°, षोडश°.
स्तोत्रिय 20. 18. 21. 1. 22. 7. 9.
25. 3. 4. 5. 26. 3. 5. 9. 12. 27.
10. 12. 19. 22. 25. 28. 31. 17. 33.
5. 34. 19. 35. 3. 6. 9. 23. 39. 1.
42. 10. cf. अभिलव°, उक्थ°-
यानुरूपी, पृष्ठयानुरूपी and अनु-
रूप.
स्तोत्रोपाकरण 17. 3
- स्तोम 35. 2. 14. 23. cf. इन्द्राग्न्यो°,
प्रतीचीन°, °मरुत्°, वैश्व°, ब्राह्म°,
सर्व°. — °भाग 17. 7. 29. 7.
°भागिक 29. 7.
स्त्री 37. 18.
स्थण्डिल 3. 10.
स्था 1. 9. 15. 3. 24. 10. 34. 3.
caus. 16. 2.
अभि- 6. 1.
आ- 6. 8. caus. 13. 3.
उद्- 13. 10. 14. 3.
उपोद्- 18. 7.
प्रत्युद्- 21. 24.
उप- 4. 19. 21. 6. 3. 9. 16. 11.
13. 16. 12. 5. 18. 7. 13. 12.
18. 7. 13. 24. 6. 25. 12.
28. 28. 30. 27.
प्र-, प्रस्थित see specially.
सम्-, संस्थित 21. 9. 36. 10. 37.
7. cf. °होम.
स्थाली 7. 17. °पाक 43. 5.
स्ता 37. 19. caus. 5. 11.
सर्ध्
वि- 17. 7.
सर्ध्
उप- 7. 22. 13. 23. 24. 16. 4.
सम्- 3. 13. 38. 14.
स्फ 1. 9. 2. 13.
स्रज् see हिरण्य°.
सुग्दण्ड 7. 24.
सुच् 4. 5. 7. 7. 8. 20. 21. 22. 23.
सुकसुव neut. 7. 6.

सुव 7. 7 13. 17. 20. 23. cf. under

सुच.

ख 18. 15. 22. 22. 37. 14. cf.

अख्य°.

खधा 7. 15. अस्तु खधा 9. 11. 12.

खधृति 33. 29.

खप् 5. 9.

खम्न 12. 17.

खर् neut. used only in formulas

1. 3. 18. 2. 1. 8. 3. 17. 5. 6.

30. 15

खर 21. 4. 32. 14. °मात्रा 17.

4. °वन्त 22. 11. °सामन् 31. 9.

12. 13. 33. 3. 35. 18. 40. 14.

41. 4. 4. 42. 8.

खराज् 'name of an *ekāha*' 40. 3.

खरित 32. 15.

खर्ग 2. 1. 6. 1. 7. 8. 9. 27. 6. 10.

43. 8.

खर्ग्य 7. 9.

खस्ति cf. पथ्या खस्ति.

खाराज्य 43. 37. 40.

खाहा 3. 11. 7. 17. 19. 18. 6

खिष्टकृत् 3. 6.

ह 32. 29. 37. 19.

हन् 14. 1e.g. 37. 18.

आ- 9. 19. 34. 11.

प्र- 2. 4.

हन्तर् 14. 1d.

हर् 37. 24.

उपाव- 16. 5.

आ- 6. 4. caus. 34. 14.

उदा- 43. 47.

उद्- 12. 14.

उपोद्- 5. 13.

परि- 16. 1. caus. 3. 7.

म- 4. 6. 10. 8. 10. 38. 14.

वि- 17. 12. 18. 1. 4.

हरि 14. 1g. cf. शुक्ल°.

हरिणी 37. 24.

हरित 14. 1d.

हवन instead of हवनी 29. 12

हविर्धान 15. 10. 11 16. 12. 22.

22. 36. 6.

हविष्कृत् 2. 2.

हविस 1. 8. 2. 10 13. 13. 14. 7.

16. 5. 23. 1. cf. देविका°.

हव्य 10. 17. 14. 1a.

हस्त 21. 24. 23. 13. cf. उत्तान°,

दक्षिण°, सव्य .

हारियोजनहोम 23. 9.

हि. हिनोति

सम्- 30. 17.

हिङ्कर् 20. 15.

अभि- 12. 14.

हिङ्कार 20. 16.

हिंस 3. 11. 12. 18. 4.

हिरण्मय 36. 22.

हिरण्य 6. 6. 13. 7. 21. 24. 25.

°पुरुष 28. 34. °वर्ण 14. 1b.

°स्रज् 27. 3.

हु 1. 16. 2. 10. 4. 13. 7. 12. 17.

26. 8. 19. 9. 9. 12. 10. 17. 13.

25 14. 1a. 5. 16. 5. 8. 11. 16.
17. 7. 18. 5. 21. 7. 23. 11. 19.
36. 16.

अभि- 6.8. 7.10. 16.16. 23. 22
उप- 3. 15.

हृदयसूत्र 10. 22.

होतर् 8. 15. 10. 21. 11. 2. 3. 14.
7. 16. 8. 18. 1. 19. 5. 20. 2.
11. 13. 22. 4. 23. 6. 25. 1. 13.
26. 1. 14. 27. 16. 27. 33. 27.
36. 31. 33.

होचक 34. 8.

होम 1. 2. 4. 9. 8. 11. 12. 11.
20. 15. 17. 16. 17. 19. 2. 11.
21. 23. 4. 26. 2. cf. अभिषवणं,
अवदानं, आप्रिमास्तयाज्यां,

आदित्यग्रहं, उपाशुग्रहं, दधि-
घर्मं, दाक्षिणं, धिष्ण्यं, पुरस्ताद्धो-
म, प्रधानं, प्रमुच्यमानं, प्रस्थितं,
प्रस्थितयाज्यां, वह्निर्होम, मरुत्व-
तीयं, याज्यां, वाजप्रसवीयं, वैश्व-
कर्मणं, संस्थितं, सक्तुं, सवनीयं,
सावित्रग्रहं, हारियोजनं

हु

नि- 13. 24. 15. 2.

ह्रा 16. 8.

आ- 20. 15. 34. 3.

उपा- 20. 9.

उप- 12. 9. 19. 15. 16. 20. 7.
25. 14.

समुप- 8. 15.

Corrigenda.

On page 4 line 18 read |१६| यजमान instead of यजमानः |१६|.

" " १४ " 15 सुदिहौ has been dropped before रोपयिष्णु.

" " १७ " 19 read निरष्टविषमं instead of निरष्टविषम.

" " १९ " 2 " दीक्षितः " " दीक्षितो.

" " " " 9 " सुत्वामुं " " सुत्वामुं.

" " ५४ " 20 " °त्सूर्यसुद्धै " " °त्सूर्यसुद्धै.

" " 64 " 2 " sruch " " sruj.